

372 1397

พ.ศ. ๒๕๔๐

ร. 3

ผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย

ด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัญประเทศ

จังหวัดสระแก้ว

14 ต.ค. 2540

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศุภมาศ เพชรสมบัติ

47675

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

เมษายน 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

68376

ผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย
 ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออุทุมพรพิสัย
 จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ
 ของ
 ศุภมาศ เพชรสมบัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
 เมษายน 2540

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านकारวश्यकतากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านकारวश्यकतาดีกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกและสุ่มอย่างง่ายจากประชากร เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม แบบแผนการทดลองของการวิจัยครั้งนี้คือ การสลับกลับโดยการเปลี่ยนเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านकारวश्यकतาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านकारวश्यकตาดีกขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านकारวश्यकตาดีกขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรกับนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

THE EFFECTS OF SIMULATION IN COMBINATION WITH
REINFORCEMENT ON THE DEMOCRATIC BEHAVIORS OF
KHARAWATHAM OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS
OF BANHANSAI SCHOOL IN
AMPHOE ARANYAPRATHET,
CHANGWAT SAKAEW

AN ABSTRACT
BY
SUPAMAS PECHSOMBAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1997

The purpose of this experimental research was to study the effects of simulation in combination with reinforcement on the democratic behaviors of kharawatham of Banhansai school in Amphoe Arayaprathet, Changwat Sakaew in the academic year 1996. The subject of sixteen students were randomly selected from students whose democratic behaviors of kharawatham scores were lower than the rank of 50. Then the subjects were randomly divided into experimental group I and experimental group II, each group was consisted of eight students. The experimental group I was exposed to simulation in combination with token economy reinforcement while the experimental group II was exposed to simulation in combination with social reinforcement. The ABA design was research design. The observational record was used for data recording. The data were analyzed by t-test.

The results were as follows :

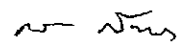
1. The democratic behaviors of Kharawatham of the students who were exposed to simulation in combination with token economy reinforcement was significantly increased before the experiment at .01 level.

2. The democratic behaviors of Kharawatham of the students who were exposed to simulation in combination with social reinforcement was significantly increased before the experiment at .01 level.

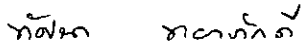
3. There was no significant difference of democratic behaviors between the students who were exposed to simulation in combination with token economy reinforcement and the others who were exposed to simulation in combination with social reinforcement.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

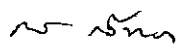
..........ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

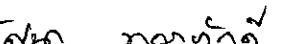
..........กรรมการ

(อ.ทัศน ท่องักดิ์)

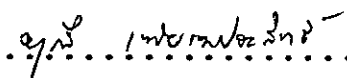
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

..........กรรมการ

(อ.ทัศน ท่องักดิ์)

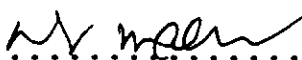
..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ยุวดี เทียมประสิทธิ์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาของรองศาสตราจารย์
กมลรัตน์ กิริทอง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ที่ศนา
ทองภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด
ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการ
ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมธิรินทร์ ภิญโญชน และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์
พงษ์โสภากที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องหมายที่ใช้
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียมประสิทธิ์
กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาก กรรมการที่
แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบตลอดทั้งให้คำแนะนำและช่วยแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์
อย่างยิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่และอาจารย์โรงเรียนบ้านหันทรายทุกท่าน
ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำตลอดจนอำนวยความสะดวกในการศึกษา
ค้นคว้าครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้า
ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณร้อยโทเอกสิทธิ์ คุณสมสว่าง ครอบครัวพานทองและ
นครพาง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ อาจารย์สุพิศ ตันติกุลวิจิตร นางสาวพรนิภา หันสมัย
และนางสาวศิริวรรณ เพชรสมบัติ ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล
และให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพินา นิยมโชค คุณบุญเลิศ พูนสุขโรช คุณนิกุล
ประทีปพิชัยและคุณจริญา จักรกาย ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำวิจัย
ครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
และจิตวิทยาการแนะแนวที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลงมิได้หากไม่มี คุณพ่อประเสริฐ คุณแม่
พรพิศมัย เพชรสมบัติ และคุณริน คุณกรทอง พานทอง ที่เป็นผู้ให้ความรัก
ความห่วงใย ให้การสนับสนุนและกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดีตลอดมา

คุณประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ขอมอบแด่คุณพ่อ
คุณแม่ อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศุภมาศ เพชรสมบัติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	คำนำ.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย.....	13
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย.....	13
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย.....	25
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	28
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	39
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก.....	41
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรง	
	ด้วยเบี้ยอรรถกร.....	44
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร...	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร...	47
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม.	50
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม.....	50
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม.....	52

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	54
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	55
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	55
	การเตรียมการก่อนทดลอง.....	59
	ขั้นตอนการสังเกตพฤติกรรม.....	59
	ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต.....	60
	วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	60
	แบบแผนการทดลอง.....	60
	การดำเนินการทดลอง.....	62
	การจัดกระทำข้อมูล.....	64
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	ผลการศึกษาค้นคว้า.....	69
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
	บทย่อ.....	76
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	76
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	76
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	77
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	77
	การดำเนินการทดลอง.....	77
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79

บทที่	หน้า
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก	98
ภาคผนวก ข	199
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	236

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ก่อนและหลัง
การทดลอง..... 70
- 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมก่อนและหลังการทดลอง.... 71
- 3 เปรียบเทียบผลต่างพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของ
นักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและกลุ่มทดลองที่ 2
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
ทางสังคม หลังการทดลอง..... 72
- 4 แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับ
การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
ด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ..... 200
- 5 แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับ
การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
ตลอด 3 ระยะ..... 201
- 6 แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการโดยรวมของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร..... 202

7	แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมโดยรวมของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม.....	203
8	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	220
9	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	221
10	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	222
11	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 4 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	223
12	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	224
13	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	225
14	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 7 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	226

15	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 8 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.....	227
16	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	228
17	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	229
18	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 3 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	230
19	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 4 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	231
20	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	232
21	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 6 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	233
22	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 7 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม.....	234

23	แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2	
	คนที่ 8 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ	
	เสริมแรงทางสังคม.....	235

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	61
2	แสดงค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน การระดมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม.....	73
3	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดม ของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	204
4	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดม ของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	205
5	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดม ของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	206
6	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดม ของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	207

7	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	208
8	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	209
9	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	210
10	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ตลอด 3 ระยะ.....	211
11	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	212
12	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	213

13	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	214
14	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	215
15	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	216
16	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	217
17	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	218
18	แสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ.....	219

บทที่ 1

บทนำ

คัมภีร์
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข เพราะเชื่อว่าประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากเป็นการปกครองที่
ถือประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ในการปกครอง ประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องสำคัญ สำหรับคนไทยทุกคน
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531:11-13) นับตั้งแต่
คณะราษฎรได้ทำการปฏิวัติการปกครองของประเทศไทย จากระบบสมบูรณาญา
สิทธิราชมาสู่ระบอบประชาธิปไตยเมื่อปีพุทธศักราช 2475 นับถึงปัจจุบัน เป็น
เวลา 60 ปี แต่ประชาธิปไตยในประเทศไทยยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ดังที่
สมพงษ์ จิตระดับ (2533:48) กล่าวว่า พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนไทย
และความสำนึกในสิทธิและหน้าที่การเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอยู่ใน
ระดับต่ำ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในประชาธิปไตยอยู่มาก ดังนั้น
การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะมีความมั่นคงอยู่ได้ ขึ้นอยู่กับสมาชิกของ
สังคมที่มีจิตอาสาส่งเสริมการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย ถ้าคนในสังคมไม่มี
จิตอาสาส่งเสริมการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยก็ย่อมเป็นได้ยาก ที่จะทำให้
การปกครองระบอบประชาธิปไตยดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพ (ทินพันธ์
นาคชตะ. 2517 : 15-16) การพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่คนในสังคมต้องเริ่ม
ตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นประถมศึกษา เพราะเป็นวัยที่
เป็นรากฐานในการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตดังที่ สุนทร จันตรี (2530:248)
กล่าวว่า การพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของคนไทยมีโอกาสประสบความสำเร็จ
อย่างยิ่งถ้าสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพราะ
โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันทางสังคม ที่สอนให้คนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

และได้ยกระดับประถมศึกษาอยู่ในวัยที่กำลังมีการพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สถาบันที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาจึงได้วางแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมประจำปีโดยในโรงเรียน ดังหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อม ที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กรมวิชาการ. 2532 : 1) โดยให้โรงเรียนประถมศึกษาจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมประจำปีโดยและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมประจำปีโดยได้เป็นอย่างดี และช่วยเสริมสร้างให้เป็นสังคมประจำปีโดย ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างให้คนในชาติมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จึงบรรจุแนวคิดประจำปีโดยไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อสร้างคนในชาติให้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา โดยกำหนดไว้ในจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คือ มีความเข้าใจ เลื่อมใส ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เข้าใจหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปฏิบัติในขอบเขตแห่งเสรีภาพ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย คือ มีความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการแสดงออก และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (กรมวิชาการ. 2532 : 25-55) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมประจำปีโดยในโรงเรียน โดยจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประจำปีโดยในโรงเรียนโดยให้โรงเรียนสร้างบรรยากาศประจำปีโดยสอดแทรกในกิจกรรมหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร และในปีพุทธศักราช 2531 ได้จัดทำคู่มือให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม

ประชาธิปไตย ในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ทุกระดับชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเห็นพฤติกรรมที่เป็นการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยให้ครอบคลุมพฤติกรรม ทั้ง 3 ประการ คือ การรู้จักเคารพซึ่งกันและกัน (คารวะธรรม) การทำงาน ร่วมกัน (สามัคคีธรรม) และการให้เหตุผลในการทำงานและการแก้ปัญหา (ปัญญาธรรม) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 66-67) โดยกำหนดให้โรงเรียนจัดบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียน กระตุ้น ยั่วยุให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง ฝึกกระบวนการคิดการแสวงหา การทำงาน เป็นกลุ่ม การใช้กระบวนการประชาธิปไตยในห้องเรียน รู้จักการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของตนเองเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายของห้องเรียน (กรม วิชาการ. 2534 : 90) แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนส่วนใหญ่แสดงความเป็น ประชาธิปไตยไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มไม่กล้า แสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมเนื่องจากนักเรียนขาด การชี้แนะและตัวอย่างในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ขาดความเอาใจใส่ดูแล ลักษณะนิสัยและความคิดริเริ่มจากครอบครัวและโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียน ยังขาดการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น การรู้จักใช้สิทธิและ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น ตามวิถีทางของประชาธิปไตย (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 197)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนจำนวน 16 คน ของโรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนร้อยละ 70 มีความเห็นว่านักเรียนมี พฤติกรรมไม่เหมาะสม กล่าวคือไม่เข้าแถวรับสิ่งของหรือบริการตามลำดับ ไม่ทำความเคารพครู พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ยกมือขออนุญาตก่อน พูดแสดงความคิดเห็นซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยต่ำ ตามคู่มือประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตย ของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ. 2521 : 4) และจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตย
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมี
พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมด้าเป็นจำนวนมาก คือ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 ร้อยละ 65.97 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 66.99 ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ร้อยละ 69.63 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 68.23 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ร้อยละ 64.29 (ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน) หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้
ไปสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในชั้นเรียนในการเรียนการสอนกลุ่มวิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตย
ต่ำกว่านักเรียนชั้นอื่น ซึ่งมีพฤติกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ไม่แสดงความเคารพครู
ไม่ยกมือขออนุญาตก่อนพูด พูดกับครูโดยไม่มีคำลงท้าย พูดไม่สุภาพกับเพื่อน
ใช้คำแทนชื่อตนเองและผู้อื่นไม่เหมาะสม แกล้งเพื่อน แสดงความคิดเห็น
ได้ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกในชั้นเรียนและกฎ
ของโรงเรียน ไม่เข้าแถวรับสิ่งของหรือบริการตามลำดับก่อนหลัง และหยิบ
สิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีผลกระทบต่อ
การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา
ดังกล่าวโดยการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม เพื่อให้นักเรียน
มีพฤติกรรมประชาธิปไตยดีขึ้น การพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยมีหลายวิธี คือ
การจัดในรูปการสอนให้ความรู้ทางการเมือง แบบระบอบประชาธิปไตยในภาค
ทฤษฎี และการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในกิจกรรมการเรียนการสอน และ
กิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (พิศนา แคมมณี. 2536
: 27-28) เช่น เกมบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียน เพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้น
มาจากสภาพที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดแล้วให้นักเรียน
ได้ปฏิบัติ และแสดงความคิดเห็นหรือหาทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งเป็น

การฝึกที่ดี ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด (สำเร็จ เวชสุนทร. 2522 : 18-19) สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับปัญหา รู้จักการแก้ปัญหา วินิจฉัย ตัดสินใจ สามารถพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลได้ในเรื่องลักษณะนิสัย ความรู้สึก การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม (สมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 75) และจากการวิจัยของ รัชสิพร จัณฑ์ (2535 : 40) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละสูงขึ้น

การเสริมแรงทางบวกเป็นวิธีการปรับพฤติกรรม ที่สามารถเพิ่ม

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 67) กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวก คือ การกระทำที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพิ่มขึ้นหรือเกิดบ่อยครั้ง หรือมีความถี่สูงขึ้นซึ่งเป็นผลจากการที่อินทรีย์ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจและแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้นคือสิ่งเร้าทางบวก และ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 191-193) กล่าวว่า สิ่งเร้าทางบวกที่เป็นตัวเสริมแรง เช่น อาหารและสิ่งเสพติด ตัวเสริมแรงทางสังคม การให้หลักพรหมค การให้ข้อมูลย้อนกลับ เปี้ยอรรถกร และ ตัวเสริมแรงที่เป็นวัตถุสิ่งของ จากงานวิจัยของศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ (2534 : 60-63) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้หลักพรหมคกับการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยหลักพรหมคและนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนสูงขึ้นและจากงานวิจัยของทศพร จันทราศ (2534 : 60-63) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงด้วยเปี้ยอรรถกรกับการใช้แรงเสริมทางสังคม ที่มีต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มเขียนสะกดคำได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นและนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเปี้ยอรรถกร มีค่าเฉลี่ยการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้แรงเสริมทางสังคม

จากเอกสารดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวกเป็นวิธีการที่สามารถเสริมสร้าง และเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก 2 วิธี คือการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการเสริมแรงทางสังคม เพื่อเปรียบเทียบผลที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2 / ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

3 / สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหาวิธีการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมไปพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 22 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกโดยการประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ โดยใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง 2 วิธี คือ
 - 3.1.1 การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
 - 3.1.2 การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระบือ หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่แสดงออกต่อบุคคลอื่นตามสิทธิและหน้าที่ด้วยความเคารพทั้งทางด้านร่างกาย วาจาและการปฏิบัติตน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 แสดงความเคารพครูด้วยการไหว้
- 1.2 การยกมือขออนุญาตครูก่อนพูด
- 1.3 ไม่แกล้งเพื่อน
- 1.4 พูดกับครูด้วยถ้อยคำสุภาพ
- 1.5 พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่มีค่าลงท้าย
- 1.6 พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ
- 1.7 ใช้คำแทนชื่อตนเองอย่างเหมาะสม
- 1.8 ใช้คำแทนชื่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม
- 1.9 แสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
- 1.10 เข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง
- 1.11 ไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 1.12 ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎระเบียบของโรงเรียน

2. การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง หมายถึง วิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยการจำลองสถานการณ์หรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติและแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง เงื่อนไขการเสริมแรง และให้นักเรียนตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรงหลังจากนั้นผู้วิจัยเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองที่ใช้ เลือกผู้แสดงบทบาท และให้นักเรียนศึกษาบทบาทของสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนบางส่วนที่ได้รับมอบหมายแสดงบทบาทของสถานการณ์จำลอง และนักเรียนส่วนที่ไม่ได้แสดงบทบาท ให้ทำการสังเกตการแสดง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ภายหลังที่นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลองแล้ว ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันวิเคราะห์ถึงเนื้อเรื่องประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมโดยแสดงความคิดเห็น และ อภิปราย

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปแนวคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง การนำไปใช้ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น จากระยะเส้นฐานโดยการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงโดยผู้วิจัยจะให้การเสริมแรงก่อนการทดลองในครั้งต่อไป

สำหรับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ

1.1 การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วย

เป็ยอรรถกร หมายถึง วิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้แก่ การให้นักเรียนปฏิบัติ และแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ และบทบาทที่แสดง แล้วให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม เพิ่มขึ้นจาก ระยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเป็ยอรรถกรที่สามารถนำไปแลกตัวเสริมแรง ตามเงื่อนไขที่กำหนด คือ

1.1.1 นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 9 พฤติกรรมขึ้นไป จะได้รับเป็ยอรรถกรจำนวน 5 อัน ซึ่งสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรง ขั้นตอนที่ 1

1.1.2 นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 7-8 พฤติกรรม จะได้รับเป็ยอรรถกรจำนวน 4 อัน ซึ่งสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรง ขั้นตอนที่ 2

1.1.3 นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 5-6 พฤติกรรม จะได้รับเบี้ยอรรถกร
จำนวน 3 อัน ซึ่งสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรง อันดับที่ 3

1.1.4 นักเรียนมีพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 3-4 พฤติกรรม จะได้รับเบี้ยอรรถกร
จำนวน 2 อัน ซึ่งสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรง อันดับที่ 4

1.1.5 นักเรียนมีพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 1-2 พฤติกรรม จะได้รับเบี้ยอรรถกร
จำนวน 1 อัน ซึ่งสามารถนำไปแลกตัวเสริมแรง อันดับที่ 5

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

1.2 การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
หมายถึง วิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้แก่การให้นักเรียนปฏิบัติ และ
แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์และบทบาทที่แสดงแล้ว ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรม
ประจำสัปดาห์โดยด้านการวัดรวม เพิ่มขึ้นจาก ระยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการ
การเสริมแรงทางสังคมตามเงื่อนไขที่กำหนด คือ

1.2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 9 พฤติกรรมขึ้นไป จะได้รับการ
เสริมแรงทางสังคมอันดับที่ 1

1.2.2 นักเรียนมีพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 7-8 พฤติกรรม จะได้รับการเสริมแรง
ทางสังคมอันดับที่ 2

1.2.3 นักเรียนมีพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 5-6 พฤติกรรม จะได้รับการเสริมแรง
ทางสังคมอันดับที่ 3

1.2.4 นักเรียนมีพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้าน

การวัดรวมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน 3-4 พฤติกรรม จะได้รับการเสริมแรง
ทางสังคมอันดับที่ 4

1.2.5 นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน

คารวธรรมเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน 1-2 พฤติกรรม จะได้รับการเสริมแรงทางสังคมอันดับที่ 5

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย
 - 1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 1.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
 - 2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 2.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
 - 4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม
 - 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม
 - 5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย

1.1.1 ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า "ประชาธิปไตย" เป็นคำที่กรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติขึ้น ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Democracy มาจากภาษากรีก 2 คำ คือ Demos แปลว่า ประชาชน (The People) กับ Kratein แปลว่า การปกครอง (To Rule) เมื่อสนธิกันเป็น Domokratie แปลว่าการปกครองโดยประชาชน (Government by the People) ในภาษาไทย "ประชาธิปไตย" มาจากภาษาสันสกฤตว่า ประชา แปลว่า ลูกชาย ลูกสาว ราชบุตร หรือประชาชน กับคำว่า อิธิปติ แปลว่า เจ้าของ เจ้านาย พระราชา หรือความเป็นใหญ่ เมื่อนำมารวมกันเป็นประชาธิปไตย มีความหมายว่า ประชาชนเป็นใหญ่อย่างยิ่ง (สุนทร จันทรดรี. 2530 : 2)

ลาสกี (Laski.1967 : 84) ได้สรุปความหมายของประชาธิปไตยไว้ด้วยกัน 3 ระบบคือ

1. ประชาธิปไตยในระบบการเมืองการปกครอง (Political Democracy) เป็นประชาธิปไตยที่เห็นถึงรูปแบบของรัฐบาล ระบบการปกครอง การกำหนดให้มีรัฐธรรมนูญ รัฐสภา ตลอดจนจัดตั้งองค์การต่างๆ ตามปรัชญาประชาธิปไตย

2. ประชาธิปไตยในระบบเศรษฐกิจ (Economic Democracy) เป็นเรื่องของการจัดระบบเศรษฐกิจในสังคมเสรีนิยม คุ้มครองสิทธิและแรงงาน เคารพสิทธิของบุคคล ประกันประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ การสร้างพลังต่อรอง (Bargaining Power) ในทางเศรษฐกิจและแรงงาน การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมในสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในทางเศรษฐกิจ

3. ประชาธิปไตยในบุคลิกภาพหรือวิถีชีวิตของบุคคล (Democracy Personality) เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เพราะถือว่า ประชาธิปไตยเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิตของ

บุคคลในสังคม เช่น การเคารพสิทธิของผู้อื่น การมีวินัยต่อตนเอง ต่อสังคม การรับผิดชอบหน้าที่ ตลอดจนการใช้สิทธิของตนอย่างสมบูรณ์ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และกติกาของสังคม การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

เคสเซล (Kessel. 1970 : 3-4) แบ่งประชาธิปไตยออกเป็น 2 ระดับ ตามโครงสร้างและเนื้อหาของประชาธิปไตย คือ

1. ประชาธิปไตยระดับมหภาค (Macro-Democracy)

เป็นประชาธิปไตยในระดับการเมืองการปกครองรูปแบบของรัฐบาล รัฐสภา การจัดตั้งองค์กรและกฎหมาย สำหรับใช้เป็นกลไกในการปกครองประเทศ

2. ประชาธิปไตยในระบบจุลภาค (Micro-

Democracy) เป็นประชาธิปไตยของระบบพฤติกรรม หรือการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในกลุ่มชนต่างๆ

สาราช บัวศรี (2520: 66-68) ให้ความหมายของประชาธิปไตยเป็น 3 สถานะ เรียกว่าองค์สามของประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับเชาวรัตน์ ศันตยวิชัย (2526: 29-30) และลาสกี (Laski.1967:84) คือ

1. ประชาธิปไตยในฐานะเป็นอุดมคติ หรืออุดมการณ์

หมายถึง การมีศรัทธา ความเชื่อมั่นในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของบุคคล เติบโตขึ้นสภาพ และเสรีภาพของมนุษย์ ยอมรับ และปฏิบัติตามขอบเขตของกฎหมาย ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเสรีนิยมคุ้มครองสิทธิและแรงงาน ประกันประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ สร้างพลังต่อรอง (Bargaining Power) ในทางเศรษฐกิจและแรงงาน กระจายรายได้อย่างเป็นธรรมในสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในทางเศรษฐกิจ

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง และวิธี

การจัดระเบียบการปกครอง หมายถึงการเมืองที่อำนาจสูงสุดมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้รับมอบอำนาจให้ทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชน ประชาชนมีอำนาจเปลี่ยนแปลงผู้ใช้อำนาจของตนโดยการเลือกตั้งตามกำหนดวาระ ถือว่าเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน มีรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา ตลอดจนการจัดทำองค์กรต่างๆ ตามปรัชญาของประชาธิปไตย

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต หรือการดำเนินชีวิตประจำวันหมายถึงการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งทางกาย และวาจาไม่ก้าวล่วงสิทธิของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง และต่อสังคมเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมรับผิดชอบ และทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาทั้งมวล ใช้สิทธิของตนเองอย่างสมบูรณ์ภายในขอบเขตของกฎหมาย และกติกาของสังคมรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลบุคคลที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตย โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1. มีคารวะธรรม หมายถึง การเคารพและการให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา และความคิดของทุกคน การล่วงเกินผู้อื่น การทำร้ายผู้อื่น การโกรธผู้อื่น เป็นการไม่เคารพซึ่งกันและกัน และผิดหลักประชาธิปไตย

2. มีสามัคคีธรรม หมายถึง การแบ่งปัน ร่วมมือ ประสานงาน บุคคลใดมีความสามารถก็รับอาสาทำงาน ไม่บ่นเป่ียง ไม่หลีกเลี่ยง ทุกคนร่วมมือ ประสานงานกันตามอัตราตามแผนงานที่วางร่วมกัน ไม่กลั่นแกล้งหรือดื้อดึง

3. มีปัญญาธรรม หมายถึง การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญาร่วมมือกันทางการศึกษา เพื่อพัฒนาปัญญาและนำมาใช้ในการร่วมมือกันทำงาน

อุทัย หิรัญโต (2524:160-164) กล่าวว่าประชาธิปไตยประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ

1. เป็นระบอบการปกครอง อันเนื่องมาจากความต้องการของกลุ่มคนที่แตกต่างกันไป ปกครองตามความต้องการของคนหมู่มาก และคุ้มครองสิทธิของคนกลุ่มน้อย (Majority Rule and Minority Right)

2. มอบความรับผิดชอบทั้งมวลแก่ประชาชน
(Democracy Place Heavy Responsibility Upon the Citizen)

3. เกิดจากปัจเจกบุคคล (Democracy is Made up

of Individuals) คือ ทุกคนต้องเข้าในขอบเขตการประชาธิปไตย และ มีระดับความรู้สึกใกล้เคียงกัน

4. ประชาธิปไตยต้องการความเท่าเทียมกัน (The Equality of All Man) ได้แก่ ความเสมอภาค

5. ต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี (The Free Exchange of Ideas) การแสดงความคิดเห็น จากความรู้สึกที่แท้จริง เป็นสิ่งจำเป็น จะทำให้มีมติมีความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

6. เปิดโอกาสให้คนกำหนดและควบคุมอนาคตของตนเอง (Man Can Control His Destiny)

เชาว์รัตน์ สันสยขวิชัย (2526 : 29-30) ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ดังนี้ คือ

1. ประชาธิปไตยในรูปแบบของการปกครองหรือระบบการเมือง หมายถึง องค์การต่างๆที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการปกครอง

2. ประชาธิปไตยในรูปของอุดมการณ์ หมายถึงประชาชนต้องมีความรู้สึก และยอมรับในคุณค่าของประชาธิปไตยที่มีอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย เสรีภาพ ความเสมอภาคและภราดรภาพ แล้วยึดปฏิบัติอย่างมั่นคง

3. ประชาธิปไตยในรูปของวิถีชีวิต หมายถึง การปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน จะต้องเข้าใจหน้าที่ของตนเอง รู้กาใช้สิทธิที่มีอยู่อย่างถูกต้องเคารพกฎหมายและไม่เอาเปรียบผู้อื่น

สำหรับนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย (2528 : 4-5) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนซึ่งมีองค์ประกอบที่จะใช้พิจารณาว่าประเทศใดประเทศหนึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่มากน้อยเพียงใด 3 ประการ คือ

1. เป็นระบบการปกครองที่ยึดหลักการว่า เป็นการปกครองโดยประชาชนเพื่อประชาชน ผู้ปกครองและผู้ใช้อำนาจจะต้องมาจาก

หรือได้รับความยินยอมจากประชาชนและจะต้องบริหารประเทศโดยความ
รับผิดชอบต่อประชาชน

2. มีวิธีการกำหนดเกี่ยวกับการเลือกผู้นำฝ่ายต่างๆรวม
ทั้งการควบคุมการใช้อำนาจของผู้บริหารเหล่านั้น

3. มีความมุ่งหมายในการปกครองประเทศเพื่อ
ประโยชน์สุข หรือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม

ป่วย อังภากรณ์ (2529 : 212) ได้กล่าวถึงหลักการ
และความหมายของประชาธิปไตย ดังนี้

1. สิทธิเสรีภาพของเอกชนต้องได้รับความคุ้มครอง
พอสมควร และความคุ้มครองนี้ควรจะมีขึ้นต่ออย่างที่ไม่สหประชาชาติได้ประกาศ
ออกมาว่า เป็นสิทธิของมนุษยชน

2. ประชาชนใช้สิทธิดังกล่าวนี้ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการ
ปกครองประเทศ ทั้งในด้านนิติบัญญัติและในด้านบริหาร อำนาจอธิปไตยเป็นของ
ประชาชน

3. ในการใช้สิทธิเสรีภาพและในการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น
บุคคลแต่ละคนจะต้องมีความเสมอภาคกันต่อกฎหมายด้วย

4. การใช้อำนาจยุติธรรมในทางศาลนั้นจะต้องเป็นอิสระ
จากการบริหารแผ่นดิน

5. ความเสมอภาคนี้จะต้องกินความเลยจากการเมืองไป
สู่เศรษฐกิจ และระบบสังคม

6. การใช้สิทธิเสรีภาพของเอกชนนั้นจะต้องใช้โดยไม่
ก้าวล่วงเป็นอุปสรรคซึ่งกันและกัน

7. ต้องมีความร่วมมือร่วมใจเป็นสมานฉันท์ อาศัย
ความเมตตาซึ่งกันและกัน

จากความหมายของประชาธิปไตยตามที่ตนะของบุคคลต่างๆ
ดังกล่าวสรุปได้ว่าประชาธิปไตยมีความหมาย 3 ประการ คือ ประชาธิปไตย
ในลักษณะระบบการเมืองการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมใน

การปกครองในรูปแบบของรัฐบาล รัฐสภา และองค์กรต่างๆ ประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ โดยที่ประชาชนอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย มีความรู้สึกศรัทธา และยอมรับในคุณค่าแห่งอิสรภาพมีความเสมอภาค และภราดรภาพและประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิตของบุคคลในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันตามหลักประชาธิปไตย

1.1.2 ประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิต

ประชาธิปไตยที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุดคือ ประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิตซึ่งนักเรียนสามารถรับรู้ได้จากชีวิตประจำวันจากครอบครัว กลุ่มเพื่อนและในโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย โดยให้โรงเรียนสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยและสอดแทรกในกิจกรรมหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยเห็นพฤติกรรมประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นการดำเนินชีวิตให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ประการ คือ คารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ .2531:66-67)

ดีวี (Dewey. 1976 : 81-89) ให้ความหมายของประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ 3 ประการ คือ ประการแรก การเคารพในสิทธิหน้าที่ และเสรีภาพซึ่งกันและกัน เคารพความคิดและการกระทำของผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นและการกระทำต้องไม่ล่วงเกินผู้อื่น ประการที่สอง มีการแบ่งปันและประสานงานกัน รับอาสาทำงานตามความสามารถ ให้ความร่วมมือตามอัธยาศัย และตามมติของส่วนรวม ประการที่สาม มีความเชื่อมั่นในวิถีทางแห่งปัญญา ทำงานเพื่อกิจกรรมใด ๆ ด้วยความรอบคอบและใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์

เพนนอค (Pennock. 1979 : 236 - 255) สรุปลักษณะของผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในรูปวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. ความมีเหตุผล
2. การเคารพซึ่งกันและกัน

2.1 การเคารพความเป็นมนุษย์

2.2 การเคารพความสามารถ

3. การตกลงกันอย่างสันติวิธีด้วยการถกเถียง ประนีประนอมและอดกลั้นในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4. การดำเนินชีวิตอย่างมีเสรีภาพได้กฎหมายและไม่ถูกแทรกแซงโดยรัฐโดยไม่จำเป็น

สาราช บัณฑิต (2520:67-68) ได้กล่าวถึงประชาธิปไตยในลักษณะวิถีชีวิตว่า การที่บุคคลได้อยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีสัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ

1. มีการเคารพกันและกัน คือ คารวะธรรม หมายถึง ทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งทางกาย วาจา และความคิด ทุกคนย่อมเคารพในความคิดของคนทุกคน ถ้าถือหลักการอย่างเคร่งครัดจริงๆ แล้ว การล่วงเกินผู้อื่น การทำร้ายผู้อื่น การโกรธผู้อื่น ย่อมเป็นการไม่เคารพซึ่งกันและกัน และผิดหลักประชาธิปไตยทั้งสิ้น

2. มีการแบ่งปัน ร่วมมือ ประสานงานกัน คือ สามัคคีธรรม หมายถึง การที่บุคคลใดมีความสามารถในด้านใดก็ตามก็รับอาสาไปทำ ไม่บ่นบ่นเบี่ยง ไม่หลีกเลี่ยงทุกคนจะร่วมมือและประสานงานกับตามอัตราแผนงานที่ได้ตกลงกันไว้ ไม่มีการกลั่นแกล้ง หรือถือดี

3. มีความเชื่อมั่นในวิถีการแก้ปัญหา คือ ปัญญาธรรม หมายถึง การร่วมมือกับความสามัคคี ซึ่งรวมไปถึงการได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาปัญญาธรรมเพื่อนำมาใช้ในการร่วมมือกัน

พิศนา แคมมณี (2522 : 29-30) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยดังนี้

1. เคารพความเป็นเอกัตบุคคลของผู้อื่น เคารพความสามารถ สติปัญญา และการใช้เหตุผลของผู้อื่น
2. ให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้อื่นในการใช้ความคิดและตัดสินใจ
3. มีใจกว้าง รับฟัง และพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
อย่างเป็นธรรมก่อนตัดสินใจ

4. ปิดหลักเหตุผลในการตัดสินใจ ไม่ใช่แต่อารมณ์หรือ
เอาแต่ใจตนเองรู้จักประนีประนอมและตัดสินใจอย่างสันติวิธี

นอกจากนั้น พจน์ สะเพียรชัย (2524 : 80-90) ได้
กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. เชื่อในหลักเหตุผล
2. บุคคลเกิดมามีสิทธิเท่าเทียมกันตามนัยแห่งกฎหมาย
3. แหล่งของอำนาจทั้งปวง คือประชาชนทั้งหมด
4. โครงสร้างของสังคมลดหลั่นตามหน้าที่ที่ได้รับ

มอบหมาย และมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลตามความเหมาะสม

5. เคารพสิทธิและเอกสิทธิ์ของบุคคล นิยมในหลักการ
ของความเสมอภาค เสรีภาพ และภราดรภาพ

6. มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นอย่างมีอิสระ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหา

7. มีการประสานงานที่ดี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติงาน

8. ผู้นำ และผู้ตามในกลุ่มประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อ
แบ่งงานตามความสามารถและความรับผิดชอบ

9. รู้จักพึ่งตนเอง มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม
มีความรับผิดชอบ มีประสิทธิภาพในการทำงาน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง
ไปจากตนเอง มีอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาด้วยวิธีการทาง
วิทยาศาสตร์

10. ฝึกให้พึ่งตนเอง อิสระภาพ การใช้เหตุผล เคารพ
ในสิทธิของผู้อื่น รักษาสิทธิของตน และความยุติธรรม

นอกจากนี้ลักษณะที่แสดงถึงวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 14-28) ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการรอง
รับการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สรุปได้ดังนี้

1. มีเหตุผลในด้านความคิด วิพากษ์วิจารณ์ดำเนินชีวิต

ด้วยการดำเนินถึง "ความสมเหตุสมผล" อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เคารพ
เหตุผลมากกว่าตัวบุคคลตามสภาวะการณ์ในขณะนั้น ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็น
ของทุกฝ่าย ยอมรับ เปลี่ยนทัศนคติเดิมไปสู่ทัศนคติใหม่ที่มีเหตุผลกว่า และ
ถูกต้องกว่า เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดี มีเจตนาในการใช้เหตุผลแก้ปัญหา

2. การเคารพซึ่งกันและกัน มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของ
สังคม แม้จะไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม แต่ก็เท่าเทียมกัน
ทางด้านจิตใจและความเป็นมนุษย์ มีสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สิน ที่แต่ละคน
หามาได้โดยสุจริต ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพความสามารถของกัน และกัน
ประสานความสามารถกันเพื่อทำงาน ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความคิด
หรือการกระทำใดที่ยังหาข้อยุติอย่างชัดเจนไม่ได้ จะต้องนำมาพิจารณาใหม่เพื่อ
ให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด คิดถึง
ปัญหาและความต้องการของผู้อื่น ให้ความเสมอภาคแก่บุคคลโดยเท่าเทียมกัน

3. การตกลงใจด้วยการอภิปราย ยินยอม ประนีประนอม
และอดกลั้น ในทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม จะแสดง
ความคิดเห็นเนื้อหาข้อยุติที่ถูกต้องโดยการอภิปรายถกเถียงแสดงเหตุผล
แก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการใช้เหตุผลและการตกลงโดยสันติวิธีวิธีการประนีประนอม
ยัดเสียดข้างมากแต่ไม่ได้ถือว่าเสียงข้างมากเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดถ้ามีการไม่เห็นด้วย
ก็สามารถหาเหตุผลมาหักล้างใหม่ได้ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอาจมี
การพิจารณาและลงมติใหม่

4. การมีระเบียบวินัย คนในสังคมจะต้องเป็นผู้มี
ระเบียบวินัยโดยเฉพาวินัยในตนเอง มีความสำนึกในขอบเขตของสิทธิ หน้าที่
ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าสิ่งใดควรและไม่ควร ทั้งในแง่ของการเมือง
การปกครอง การบริหาร กฎหมาย และจริยธรรม ไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพ
จนเกินขอบเขต ซึ่งเป็นการก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

5. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนเป็น
พลเมืองดี ช่วยรักษาสมบัติของสาธารณะ ทำนุบำรุงประเทศด้วยการเสียภาษี
อากร เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเท่าที่เวลาและโอกาสอำนวย

ปฏิบัติตามนโยบายของชาติ ไม่ละเมิดกฎหมาย สำนึกและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยอมรับให้มีการแข่งขันโดยเสรี สนใจสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีส่วนร่วมในการปกครอง การเลือกตั้ง การปฏิบัติงานของรัฐบาล รัฐสภา รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

จากเอกสารข้างต้นดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า

ประชาธิปไตยในลักษณะเป็นวิถีชีวิตนั้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมประชาธิปไตยที่จะต้องยึดหลักเหตุผล เคารพความเสมอภาคของบุคคลเคารพเสรีภาพซึ่งกันและกัน เคารพความคิดและการกระทำของตนเองและผู้อื่น รู้จักร่วมมือ ช่วยเหลือวางแผน ตลอดจนประสานงานกัน และขึ้นอาสารับทำงานตามความสามารถของตน ทำตามมติของส่วนรวม มีเหตุผล ในการตัดสินใจปัญหาทำงานอย่างละเอียดรอบคอบ มีวินัย มีความอดทน มีการเสียสละและมีความรับผิดชอบ ซึ่งประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิต มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่สุด

1.1.3 พฤติกรรมประชาธิปไตย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 63 - 67) กล่าวถึงบุคลิกภาพประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และคุณลักษณะที่ใช้เป็นเกณฑ์วัดพฤติกรรมประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการระบธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม ไว้ดังนี้

1. การระบธรรม คือการเคารพซึ่งกันและกัน ได้แก่

1.1 เคารพในร่างกาย คือ แสดงความเคารพครูทุกครั้งที่พบ เคารพเพื่อน เคารพบิดามารดาก่อนไปและหลังกลับจากโรงเรียน เคารพญาติผู้ใหญ่ทุกครั้งที่พบ เชื้อพียงประธานกล่าวชักชวน ไม่แสดงกิริยาท่าทางหยาบคาย มีความเคารพนอบน้อมต่อคนทุกคน

1.2 เคารพทางวาจา คือ การพูดกับเพื่อน ครู พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ และคนอื่นๆ ด้วยถ้อยคำไพเราะมีหางเสียงทุกครั้งใช้คำแทนชื่อตัวเองที่เหมาะสม ไม่กล่าวถึงบุคคลอื่นในแง่ร้าย สรรเสริญผู้อื่นด้วยความจริงใจ พูดแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เป็นจริงไม่กล่าวอ้างโดยไม่ตรงกับ

ความเป็นจริง

1.3 เคารพในความคิดเห็น คือ การตั้งใจฟังครู เพื่อน อภิปราย และทุกครั้งต้องคิดตามด้วยว่า ถูกต้องหรือไม่ เชื่อได้หรือไม่ ไม่พูดแซงโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่แสดงกิริยามารยาทไม่เหมาะสม ในขณะที่มีผู้แสดงความคิดเห็น เช่น ทำเสียงดัง และต้องฟังผู้อื่นพร้อมๆกับคิดตามไปด้วย จนจบ จึงพิจารณาว่าควรคัดค้านหรือสนับสนุน ถ้าผู้อื่นพูดหรืออภิปรายไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองต้องฟังให้จบ และไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนแสดงความเห็นโต้แย้ง

1.4 เคารพในกฎเกณฑ์ คือการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามกฎหมายของห้องเรียน กฎของโรงเรียน ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎหมาย กฎจราจร ไม่ลักขโมย เชิญธงชาติในวันสำคัญ ถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์ ทำตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เว้นการปะทะทำร้ายต่อชีวิตผู้อื่นในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน

1.5 เคารพในสิทธิของผู้อื่น คือไม่ทำความรำคาญให้ผู้อื่น ไม่หยิบของผู้อื่นและไม่ล่วงล้ำสถานที่ของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ทำให้สมบัติผู้อื่นเสียหาย เข้าแถวรับบริการทุกครั้ง ไม่ทำให้ผู้อื่นเจ็บกาย อับอาย ไม่ถือเอาประโยชน์จากสาธารณสมบัติแต่ฝ่ายเดียว และไม่ทำลายสาธารณสมบัติให้เสียหาย

2. รับผิดชอบ คือการร่วมมือในการเรียนหรือทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การวางแผนในการทำงาน โดยการคิดและทำร่วมกันทำงานทุกครั้ง ด้วยความตั้งใจและรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยหวังให้ได้งานมากขึ้นในช่วงระยะเวลาเท่ากับเวลาที่เคยทำมาแล้ว

3. ปัญญาธรรม คือ การรู้จักใช้เหตุผลในการทำงาน การตัดสินใจที่เกิดขึ้นจากการเรียน การทำงานกลุ่มร่วมกัน ใช้เหตุผลในการเลือกประธานกลุ่ม ตั้งคำถาม และคิดอย่างฉลาด ใช้เหตุผลในการอภิปรายตอบปัญหาโต้แย้ง หรือแสดงความคิดเห็นโดยไม่ใช้อารมณ์ เลือกใช้เหตุผล

และหลักการที่ถูกต้อง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ต้องพิจารณาและหาทางแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ ด้วยสติปัญญา และความรู้ หากปัญหาใดที่ไม่อาจคิดแก้ไขด้วยสติปัญญา และเหตุผลที่มีอยู่ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหานั้น

ส่วนพฤติกรรมซึ่งบ่งวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีดังนี้

1. พฤติกรรมซึ่งบ่งวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

1.1 เข้าแถวรับสิ่งของหรือรับบริการตามลำดับ

ก่อนหลัง

1.2 เคารพผู้ฟังและผู้พูด

1.3 พูดแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผล

1.4 ปฏิบัติตามข้อตกลง

1.5 ไม่ละเมิดสถานที่ส่วนตัวของบุคคลอื่น

1.6 ไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและของส่วนรวม

2. พฤติกรรมที่บ่งวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

2.1 ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ

2.2 ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่มและร่วม

ปรับปรุงแก้ไขงานของกลุ่ม

3. พฤติกรรมที่บ่งวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม

3.1 อธิบายเหตุผลได้เมื่อต้องการตัดสินใจหรือ

ซักถามโต้ตอบ

3.2 ยอมรับฟังข้อบกพร่องของตนเองของกลุ่มและ

พยายามแก้ไข

3.3 แก้ไขปัญหาโดยเหตุผล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยสำหรับ
นักเรียนประถมศึกษาประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือประการที่ 1 ด้าน
คารวะธรรมเป็นการแสดงการเคารพซึ่งกันและกันทั้งทางร่างกาย วาจา
ความคิดเห็น กฎเกณฑ์ และสิทธิของผู้อื่น ประการที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม

เป็นการรู้จักร่วมมือวางแผนการทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน และทำงานร่วมกัน และประการที่ 3 ด้านปัญญาธรรม คือ การรู้จักใช้เหตุผลในการทำงานและการตัดสินใจปัญหาเป็นกลุ่มร่วมกัน ซึ่งแต่ละด้านจะมีลักษณะย่อยเป็นเกณฑ์ในการวัดพฤติกรรม นอกจากนี้พฤติกรรมดังกล่าวสามารถเสริมสร้างและพัฒนาได้ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคาววธรรมเนื่องจาก การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคาววธรรมต่ำกว่าด้านอื่น ๆ (ดังกล่าวไว้แล้วในหน้า 4)

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟรีดแมน (Friedman. 1973 : 4117-A) ศึกษาการมีส่วนร่วมด้านประชาธิปไตย ศึกษาเฉพาะทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยเพื่อศึกษาทฤษฎีใหม่ๆ ของระบบอบประชาธิปไตย และการนำทฤษฎีเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนที่อยู่ในประเทศสวีเดน ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่โตกว่าจะมีโอกาสรับรู้และเรียนรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยมากกว่า และดีกว่าเด็กเล็ก และพบว่าบ้านและโรงเรียน มีส่วนในการสนับสนุนเด็กให้ร่วมมือทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยได้มาก

แพลตเนอร์ (Platner. 1977 : 475-A) ศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอายุ 9-11 ปี ที่ได้รับการสอนและการปกครองขึ้นเรียนแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 4 โรงเรียนมิดเดิลไอแลนด์ (Middle Ireland) จำนวน 138 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนด้วยวิธีอัตตาธิปไตย กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีประชาธิปไตย เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ พีบีอาร์เอส (PBRs) ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

1.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

กิตติ อมตชีวิน (2522 : 86-88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเรียนรู้ทางการเมืองในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการเรียน การสอน โดยศึกษาการเรียนรู้ด้านความรู้ และด้านทัศนคติทางการเมืองในลัทธิ ประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่าความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนกลุ่ม ควบคุม และกลุ่มทดลองแตกต่างกันโดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความรู้ในลัทธิ ประชาธิปไตยเพิ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม แต่ทัศนคติทางการเมืองของทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาสามารถ ถ่ายทอดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยเฉพาะความรู้ในลัทธิประชาธิปไตย แต่ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น

สมพงษ์ พวงคำ (2528:194) ได้ทดลองเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทัศนคติต่อ บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนปกติ และวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2528 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน ใช้วิธีสอนแบบกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุม 30 คน ใช้วิธีสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนจากวิธี กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยในทางที่ดี มากกว่า นักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาส์ จบศิริ (2531 : 46) ได้ศึกษาผลการของการใช้ กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ลิวตธีราชวรบุรี" จังหวัดปทุมธานี จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้ รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผล การศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความเป็นผู้นำแบบ ประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลอง

มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ (2533 : 46-66) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแผนผังที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสรรพางค์สงเคราะห์ อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2532 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิมลพรรณ กลางมณี (2536:55-60) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบ ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 โรงเรียนเจดี อำเภออุบลรัตน์จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2535 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำ จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน ใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่มควบคุม 10 คน ใช้วิธีสอนแบบปกติผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าการวางพื้นฐาน

ประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ลักษณะการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ที่หนดดีต่อบุคลิภาพประชาธิปไตย และพฤติกรรมประชาธิปไตยที่สามารถสร้างและพัฒนาได้ด้วยวิธีการต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าผลการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

2.1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ได้เกิดฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ คือ

เบค และ มอนโร (Beck and Monroe. 1965:45) กล่าวว่า ความหมายดั้งเดิมของสถานการณ์จำลอง คือ ความหลอกลวงหรือการแสดงผิด แต่ปัจจุบัน สถานการณ์จำลอง หมายถึง กระบวนการซึ่งอยู่ในรูปแบบคล้ายคลึงกับสภาพที่เป็นจริงซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อตรวจสอบภาวะหรือเพื่อสอน

ชูลทซ์ (Schultz.1972:4) กล่าวถึงการใช้สถานการณ์จำลองว่าเป็นการปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองหรือกระบวนการต่างๆ ให้คล้ายคลึงกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้อยู่ในสถานการณ์ได้ฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง

เคอร์ (Kerr.1977 : 8) กล่าวถึงการใช้สถานการณ์จำลองว่า ผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องปฏิบัติตามข้อมูลและมีสถานการณ์ที่กำหนดวัตถุประสงค์ในการร่วมสถานการณ์นั้นผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามข้อมูล และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง ผู้เข้าร่วมสถานการณ์อาจได้รับข้อมูลให้รับทราบบทบาทหน้าที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของเขา หรือได้รับบทบาทที่แตกต่างไปจากชีวิตจริงก็ได้ เหตุการณ์ในสถานการณ์จำลองจะดำเนินต่อไปในทางใดหรือผลของสถานการณ์จะเป็นอย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้เพราะจะต้องขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมสถานการณ์

สตรูทริดจ์ (ชัยวัฒน์ ตันทรางค์ . 2529 : 13; อ้างอิงมาจาก Sturtridge. 1977 : 32 - 34) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมในสถานการณ์บางอย่างและต้องใช้วิจารณญาณของตัวเองมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ในการที่จะใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

โดยจะต้องคิดเองว่าจะพูดอะไร เลือกใช้หน้าที่ในการสื่อสารความหมาย และใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบทบาทของตัวเอง และบทบาทของผู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะร่วมมือกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

โฮลเดน (Holden.1981 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบของการแก้ปัญหา ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ควบคุมจะนำของจริงต่างๆ มาเป็นสื่อในการกระตุ้นผู้ร่วม ให้ใช้ทักษะทางภาษาทุกด้าน ในการรับรู้ข้อมูลพร้อม ๆ กัน ผู้เข้าร่วมสถานการณ์แต่ละคนจะได้รับบัตรแสดงขอบข่าย หน้าที่ ความรับผิดชอบ และข้อมูลจำเป็นเพิ่มเติม ทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

โจนส์ (Jones.1982 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช่การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้น และเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไป โดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้น ซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วยส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้น และเวลาจบของสถานการณ์ นอกจากนั้นครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญในสถานการณ์นั้นและกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

สำหรับประเทศไทย นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้คือ

ทิศนา แคมมณี (2522 : 202) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและให้มีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

ัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 104) ได้ให้ความหมาย

ไว้ว่า สถานการณ์จำลอง คือ การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริง ให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนฝึกฝนการแก้ปัญหา และตัดสินใจในสถานการณ์ที่เขากำลังเป็นอยู่

สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2533 : 104) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า เป็นการนำเอาสถานการณ์ที่เป็นจริงมาจัดในรูปของเกม โดยมุ่งให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่างๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นจริงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจมีความรู้ลึกซึ้งร่วมต่อเหตุการณ์นั้นได้ดี อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ถึงวิธีการตัดสินใจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำเร็จ เวชสุนทร (2533 : 18-19) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง คือ การจำลองสถานการณ์ หรือสถานการณ์นั้น โดยจำลองมาจากสภาพที่เป็นจริง หรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็นจริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติแสดงความเห็น หรือหาทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ การปฏิบัติเหล่านี้ผู้เรียนจะได้กระทำเหมือนว่าเขายู่ในสถานการณ์นั้นจริง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการฝึก ที่ไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอยู่ในสภาพที่เป็นอันตราย หรือได้รับความเสียหายใดๆ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ มีโอกาสตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหา และเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้

จากความหมายของสถานการณ์จำลองดังกล่าว พอสรุปได้ว่าสถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองเหตุการณ์ การเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ หรือจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาจากสถานการณ์จำลองนั้น ๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีประสบการณ์ มีการปฏิบัติและแสดงความคิดเห็น เลือกแนวทางในการแก้ไขตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

2.1.2 ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519:195-196) กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้พบ และรู้จักแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ
 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหัดคิด สามารถหาเหตุผลมาอภิปรายเพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
 3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการทำงานร่วมกับกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อุดหนุนต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนและผู้อื่น
 4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอน จากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น
- อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้พบ และรู้จักการแก้ปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ
 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด และหาเหตุผลมาอภิปรายเพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
 3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และอุดหนุนต่อการพูดวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเองคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนและผู้อื่น
 4. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน จากการที่ครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
- เช (Shay.1980:27) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองถูกสร้างเพื่อ

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง (To Break the Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศ ซึ่งช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน การเลือกใช้สถานการณ์จำลองเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ ควรจะมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรม

สั้นๆ ที่ควรจะทำทันทีแล้วเสร็จใน 1-2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Impart Facts)

สถานการณ์จำลองมักไม่ค่อยใช้เดี่ยว ๆ ในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบมา เพื่อใช้ในการให้ข้อมูลโดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่น (To Develop Emphatic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมา เพื่อที่จะผูกมัดนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ การเลือก ความกดดัน และ/หรือความรู้สึกขัดแย้งของคนในบทบาทอื่น ๆ ในวัฒนธรรม และเวลาอื่น ๆ สถานการณ์จำลอง ดังกล่าวยังจะช่วยให้นักเรียนมีสายตากว้างไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจ และมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore the Future) ความซับซ้อน และความซ้ำซ้อนของสถานการณ์จำลองคอมพิวเตอร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนาย แต่สถานการณ์จำลองที่ใช้ในห้องเรียนก็สามารถออกแบบเพื่อทำนาย หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้แก่ นักเรียนได้จากหรือสถานการณ์บางอย่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและเพิ่มความสามารถในการที่จะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้อง สถานการณ์จำลองทำให้เกิดมีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น และมีความสามารถในการประเมินผลกระทบยาวของการกระทำต่าง ๆ

จากความหมายในการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าว

ข้างต้น สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองสร้างขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้พบปัญหา และรู้จักคิด ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการทำงานกลุ่ม เพื่อใช้ในการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน

2.1.3 ขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531 : 85-87) ได้ให้ขั้นตอนไว้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์

ก่อนสร้างสถานการณ์จำลองต้องศึกษาและสำรวจจุดประสงค์ว่าต้องการให้นักเรียนรู้เรื่องใดบ้าง ศึกษาสถานการณ์ต่างๆ เมื่อได้พิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว นามาวเคราะห์ สถานการณ์นั้นจะมีผลต่อการเรียนรู้หรือไม่และจะได้ให้ผลเสียอะไร สถานการณ์ที่นามาวเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

2. ขั้นการกำหนดจุดประสงค์

ในการกำหนดจุดประสงค์นั้น มุ่งให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร เมื่อนักเรียนเรียนรู้จากสถานการณ์แล้ว นักเรียนจะเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองก็ต้องสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์

3. ขั้นการเลือกสถานการณ์

สถานการณ์ที่เป็นจริง และสามารถจำลองมาใช้ในชั้นเรียน ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือก และสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการใช้ในชั้นเรียน โดยสถานการณ์จำลองนั้น ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขั้นการกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง

การกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

- 4.1 การกำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง
- 4.2 การกำหนดบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคน
- 4.3 เตรียมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็น เนื้อหา
- 4.4 กำหนดสถานการณ์ต่างๆให้เห็นเหมือนจริงใน

4.5 ลำดับชั้นของเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจาก
สถานการณ์

4.6 จบสถานการณ์ สรุป อภิปราย

5. ขั้นการสร้างและออกแบบสื่อการเรียนและสร้าง
กฎเกณฑ์

การสร้าง และการออกแบบสื่อการเรียน เพื่อใช้
เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม เช่น บัตรคำ รูปภาพ บัตรคำสั่ง เป็นต้น
สื่อการเรียน จะสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดในกิจกรรม ควรวางแผน
แต่ละขั้นตอนของการแสดงว่าต้องกำหนดการเล่นตามลำดับเหตุการณ์นั้นๆอย่างไร

6. ขั้นการทดลองใช้

เมื่อสร้างสถานการณ์เสร็จแล้ว ควรหาสถานการณ์
จำลองนั้น ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นเพื่อตรวจสอบความพร้อม ด้านวิธีการ ภาษา
ตลอดจนการใช้สื่อ และเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าควรแก้ไขและปรับปรุงในแง่ใดบ้าง
เพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละวัย
ได้อย่างเหมาะสม

ทเวลเคอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525
: 17-20 ; อ้างอิงมาจาก Twelker. 1969 : 64-70) กล่าวถึง
การสร้างสถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้
และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และ
จะใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา

2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร
มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การดำเนินการจะเป็นรูปใด มีสิ่งใด
ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้างและปรัชญาการสอนจะเป็นไปในแนวใด

3. ปรับปรุงสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็น
ไปตามวัตถุประสงค์ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา
หรือเลือกวิธีการที่จะนำปัญหาเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

5. ขึ้นกำหนดเกณฑ์การวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดเป็น 2 แบบ คือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียน และเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลง

6. ขึ้นเสนอผลของสถานการณ์จำลอง

7. ขึ้นเลือกชนิดของเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกม หรือ การแสดงบทบาท เป็นต้น

8. ขึ้นพัฒนาสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อหลายอย่างมาใช้แล้วจึงเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ

9. ขึ้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาข้อบกพร่องของแต่ละขั้นตอนเพื่อนำไปแก้ไขสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

10. ขึ้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือแบบตัวต่อตัวโดยให้ผู้รับการทดสอบทำเครื่องหมายในที่ที่เป็นปัญหา หรือเปิดโอกาสให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

11. ขึ้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลองหลังการทดลอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม

12. ขึ้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างจะต้องดูประสิทธิผลของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย

13. ขึ้นปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาพการณ์ในอนาคต ในการนำสถานการณ์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้น มักจะพบการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ในการสอนจริงอยู่เสมอ จึงต้องปรับปรุง และเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

จากขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า การสร้างสถานการณ์จำลอง มีขั้นตอนดังนี้ ต้องศึกษา และสำรวจจุดประสงค์ว่าต้องการให้นักเรียนรู้เรื่องใดบ้าง จากนั้นกำหนดจุดประสงค์ให้อยู่ในรูปแบบของพฤติกรรมที่วัดได้ เลือกสถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถจำลองมาใช้ในชั้นเรียน โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ กำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง สร้างและออกแบบสื่อเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม หลังจากนั้นนำสถานการณ์จำลองไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัด แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน

2.1.4 ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง

ฉันทสิ แก่มเจริญ (2522 : 6) เสนอขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้สอนเสนอสถานการณ์จำลองที่เป็นปัญหาให้

นักเรียนขบคิดด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 7-8 คน

เพื่อศึกษาปัญหา

3. นักเรียนศึกษาปัญหา และรู้ถึงประเด็นของปัญหา

ช่วยกันแก้ไขตามขั้นตอนดังนี้

3.1 หาสาเหตุ

3.2 หาข้อบ่งชี้ของการตัดสินใจ วางเกณฑ์ที่จะมา

ประกอบการพิจารณา

3.3 ทางเลือกที่จะเป็นไปได้

3.4 จัดข้อมูลให้เพียงพอ

3.5 ลงมือตัดสินใจปัญหา

3.6 ประเมินค่าการตัดสินใจ

4. ตัวแทนของกลุ่มทั้งหมดร่วมกันเสนอแนวทางแก้ปัญหา

5. ครูและนักเรียนร่วมสรุปแนวคิดว่าต่าง

สมพงษ์ จิตระดับ (2530: 79-77) กล่าวถึงขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. **ขั้นเตรียม** เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ แนะนำรูปแบบของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นประสบการณ์ ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจกับเกณฑ์กติกาต่างๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น

2. **ขั้นดำเนินกิจกรรม** ในขั้นนี้นักเรียนจะปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ

3. **ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล** เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์กติกา การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน

4. **ขั้นสรุป** เน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

จากขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้ ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองที่นำมาใช้บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับเมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงให้นักเรียนวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม จากนั้นเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริงและการนำไปใช้ในเหตุการณ์จริง

2.1.5 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

สมบุรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17-18) กล่าวไว้ว่า สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. สามารถสร้างอารมณ์ และสร้างทัศนคติ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้
2. สถานการณ์จำลองสามารถรวมเอาพฤติกรรมที่จะ

ความสามารถ และความจำของนักเรียนไว้ด้วยกัน คือ นักเรียนจะพัฒนาทั้ง ความจำ และขีดความสามารถ

3. สถานการณ์จำลองจะช่วยให้นักเรียนประกอบกิจกรรม ได้ผ่าน

4. นักเรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสภาวะการณ์ ทาง สังคม นอกจากสถานการณ์จำลองได้

5. สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่าง บุคคลของนักเรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดีและเป็นไปตามความต้องการ

6. สถานการณ์จำลองถึงความสนใจ ของนักเรียนไว้ได้ ทั้งในการหาแบบฝึกหัดและในการเรียนเนื้อหาหลายอย่าง

7. สามารถที่จะชักจูงนักเรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ ต้องการได้

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74-75) กล่าวถึงประโยชน์ ของสถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบ และกระบวนการที่ ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นปัญหาต่าง ๆ การรู้จักหาแหล่งข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหาการค้นพบ การวินิจฉัย และการตัดสินใจ

2. สถานการณ์จำลองช่วยสร้างความเข้าใจ การ บูรณาการระบบต่าง ๆ ในสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมได้ รู้จักการ สัมพันธ์ความคิดข้อมูลที่ได้รับ และเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

3. สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลได้ในเรื่องของลักษณะนิสัยที่มีอยู่ เช่น ความรู้สึก การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การปรับพฤติกรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ จะก่อให้เกิดความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม และผู้อื่นอยู่เสมอ

4. สถานการณ์จำลองเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการ แสวงหาข้อเท็จจริง การทดลองกับระบบข้อมูลละเอียดรอบคอบในเหตุการณ์ที่ อาจเกิดขึ้นจริง

ครุฑแซงค์ (Cruichank. 1972 : 17-19) กล่าวถึง ส่วนดีที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. วิชาเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. จากการปฏิบัติของผู้เรียน ในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่าเขาได้นำหลักการ หรือทฤษฎีต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้วนำไปใช้ได้แค่ไหนอย่างไร
3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ ประสบการณ์นั้นไม่อาจมีโดยตรง ในขณะที่ศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏ ในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมา จึงเป็นวิธีการที่ทำให้ ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น
4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะ ความจริง ที่เลือกแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความซับซ้อนที่เหมาะสมกับ พื้นฐานของผู้เรียน
5. ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ได้ฝึกฝนสิ่งที่ถ้าเป็นสภาพ แท้จริง แล้วจะเสี่ยงอันตรายมาก แต่เมื่อสถานการณ์นั้นถูกจำลองมา ผู้เรียน จะสามารถฝึกฝนและมีประสบการณ์ ได้โดยไม่มีอันตรายใดๆ

จากประโยชน์ของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียน เผชิญกับปัญหาต่างๆ รู้จักคิดแก้ปัญหา ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ เมื่อประสบ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน สามารถคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ นอกจากนี้สถานการณ์จำลองสามารถจูงใจให้นักเรียนประกอบกิจกรรมได้นาน และให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 57-28)

ทำการทดลองสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยการทํามาหากิน ด้วย

วิธีการสอนแบบใช้ และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธารรงค์ นวมนิธิ (2527 : 53) ได้ทดลองใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันสร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจริยอนุสรณ์ 1 สังกัดกลุ่มโรงเรียนหน้าม้น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 34 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 17 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์ใช้เป็นสถานการณ์จำลอง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชสิพร จัปเกตุ (2535 : 3 - 4) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมหาราชอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการเข้าร่วมสถานการณ์จำลอง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบให้ข้อสังเกต 15 คน ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีความเสียสละสูงขึ้นกว่าเดิมและสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จวีวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ (2537 : 67-72) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม และสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 12 คน ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม มีทักษะทางสังคมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson.1979 : 181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ในการสอนเรื่อง "การปิดกวดบ้าน" กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งใช้วิธีเสนอสถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมุติ มีผลต่อการสอนเรื่อง "การปิดกวดบ้าน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากเอกสารและผลการวิจัยทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศดังกล่าว พบว่าสถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการสอนที่จำลองมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่เป็นปัญหามานำใช้เพื่อแก้ปัญหาในห้องเรียนและในชีวิตประจำวันได้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้อย่างกว้างขวางมากกว่าการใช้ความรู้ความจำอย่างเดียว ผู้เรียนได้มีส่วน ในการทำกิจกรรมเป็นการเข้าความสนใจของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างอิสระ รู้แนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นสถานการณ์จำลอง จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่คุณวิจัยสนใจนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระมัดระวังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement)

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก

3.1.1 ความหมายของการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพิ่มขึ้น หรือเกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือมีความถี่สูงขึ้นซึ่งเป็นผลจากการที่อินทรีย์ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้นๆ และสิ่ง ที่อินทรีย์ได้รับแล้วเกิดความพึงพอใจ และแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น คือ สิ่งเร้าทางบวก (Positive Stimulus) หรือ แรงเสริมทางบวก (Positive Reinforcement) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 71)

ตัวเสริมแรงที่นำมาใช้ในการเสริมแรงทางบวก แบ่ง

ออกเป็น 2 ชนิด คือ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 37)

1. ตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Primary or Unconditioned Reinforcer) คือตัวเสริมแรงที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงด้วยตัวเอง เนื่องจากมีอิทธิพลต่ออินทรีย์โดยตรงเช่น อาหาร น้ำ อากาศ ฯลฯ

2. ตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข (Secondary or Conditioned Reinforcer) คือตัวเสริมแรงที่ไม่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงด้วยตัวของมันเอง แต่เนื่องจากได้เข้าไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข หรือตัวเสริมแรงอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงอยู่แล้วโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ จึงเป็นผลให้มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรง เช่น คาซมเซย เงิน คชแผน ดาว ฯลฯ

ฮิลการ์ด และบาวเออร์ (Hilgard and Bower.1975 : 220-221) ได้สรุปลักษณะของตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไขไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งเร้าที่ต้องนำมาควบคู่กับตัวเสริมแรงอื่นที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงอยู่แล้วและคุณสมบัติของการเป็นตัวเสริมแรง อาจหมดได้ ถ้าไม่นำมาควบคู่กับตัวเสริมแรงอื่นบ่อยครั้ง

2. จะมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงทางบวก เมื่อเข้าไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงทางบวกและอาจเป็นตัวเสริมแรงทางลบถ้าเข้าไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงทางลบ

3. สามารถนำไปใช้ในการวางเงื่อนไขเพื่อให้เกิดพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข

4. สามารถเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย (Generalized Reinforcer) คือ สามารถนำไปแลกตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ตัว จึงทำให้เป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะไม่ได้ควบคู่กับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไขก็ตาม (Skinner. n.d. ; citing Hilgard and Bower. 1975 : 221)

นอกจากนี้ตัวเสริมแรงทางบวกยังสามารถรวบรวมและแบ่งแยกออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้ (Kazdin.1980 : 131-149 ;

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2525 : 42-46)

1. อาหารและสิ่งเสพได้ (Food and Other Consumables) เช่น ผลไม้ ลูกกวาด ขนมปัง คุกกี้ บุหรี่ เครื่องดื่ม เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcer) เป็นตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ การเสริมแรงด้วยวาจา ซึ่งได้แก่ คำพูดต่าง ๆ ที่เป็นคำชมเชย คำยกย่อง คำที่แสดงความพึงพอใจ คำที่แสดงการยอมรับเช่น ดีมาก เก่ง น่าสนใจ เห็นด้วย เป็นต้น และการเสริมแรงด้วยท่าทาง ได้แก่ การแสดงออกทางสีหน้า แสดงความสนใจ การเข้าใกล้ สัมผัสหรือแตะต้องตัว เป็นต้น

3. หลักของพรินแม็ค (Premack's Principle) เป็นการนำกิจกรรมที่บุคคลชอบหรือกระทำบ่อยครั้ง มาเป็นตัวเสริมแรงกิจกรรมที่บุคคลชอบกระทำน้อย โดยที่บุคคลจะต้องแสดงพฤติกรรมเป้าหมายก่อนแล้ว จึงเลือกกระทำกิจกรรมที่ตนชอบภายหลัง เช่น การใช้พฤติกรรมดูโทรทัศน์มาเสริมแรงพฤติกรรมทำการบ้าน เป็นต้น

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informative Feedback) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการกระทำของบุคคล การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลนี้ ควรจะเป็นไปในทางบวกเช่น การบอกจำนวนไฟฟ้าที่ใช้ในแต่ละวัน การบอกคะแนนทดสอบย่อย การบอกอัตราการเต้นของหัวใจ เป็นต้น

5. เบี้ยอรณกร (Token Economy) เป็นตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไขได้แก่ เบี้ย เหรียญ ดาว คะแนน แด้ม ตัว เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ สามารถนำไปแลกตัวเสริมแรงอื่นๆ เช่น อาหาร สิทธิพิเศษ เป็นต้น

หลักในการให้การเสริมแรงทางบวกให้มีประสิทธิภาพนั้น แคชดิน (Kazdin.1980 : 123-131) เสนอว่า

1. ต้องให้การเสริมแรงทันที ที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นโดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เป็นทักษะใหม่เพราะจะทำให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าการทิ้งช่วงเวลาของการเสริมแรงให้นานออกไป

2. ใช้ตัวเสริมแรงที่มีคุณภาพหรือชนิดที่บุคคลต้องการ ซึ่งคุณภาพของตัวเสริมแรงจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความพอใจของบุคคลที่มีต่อตัวเสริมแรงนั้น ถ้าบุคคลพอใจในตัวเสริมแรงมากจะทำให้ตัวเสริมแรงมีคุณภาพสูง ถ้าบุคคลพอใจในตัวเสริมแรงน้อยคุณภาพของตัวเสริมแรงก็น้อยลง

3. ตัวเสริมแรงที่ให้ได้ต้องมีขนาดและจำนวนมากพอแก่ความต้องการยิ่งมีจำนวนมากยิ่งทำให้ความถี่ของพฤติกรรมมากขึ้นแต่ตัวเสริมแรงบางชนิดก็มีข้อจำกัด คือ ถ้าให้เป็นจำนวนมากอย่างไม่มีขอบเขตแล้วอาจกลายเป็นตัวเสริมแรงที่หมดคุณสมบัติในการเป็นตัวเสริมแรง เช่น อาหาร น้ำ ค้าสมชาย เป็นต้น

4. การใช้ตารางการเสริมแรง กรณีที่ต้องการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้รับพฤติกรรมควรจะทำให้การเสริมแรงทุกครั้งที่มีการปฏิบัติพึงประสงค์เกิดขึ้นและการใช้ตารางเสริมแรงแบบทุกครั้งที่กระทำให้ อัตราการเกิดพฤติกรรม สูงกว่าการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราว เมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดบ่อยครั้งขึ้นและสม่ำเสมอจึงควรเปลี่ยนมาใช้ในการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นอยู่คงทนต่อไป

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร (Token Reinforcement)

การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นการให้แรงเสริมทางบวกรูปหนึ่ง จัดเป็นลักษณะหนึ่ง ของการให้แรงเสริม ที่เรียกว่า "สัญญาที่ตกลงกันไว้" (Contingency Contracting) ซึ่งสัญญาที่ตกลงกันไว้ี้จะมีลักษณะที่ชัดเจน และทำให้ทุกคนเกิดความเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความคาดหวังในผลของพฤติกรรมที่แตกต่างกัน นักปฏิบัติพฤติกรรมจะเป็นผู้ทำข้อตกลงต่างๆ กับผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนการให้คำปรึกษาโปรแกรม การปฏิบัติที่มีสัญญากันไว้ และใช้เบี้ยเป็นตัวเสริมแรง เรียกว่า " เบี้ยอรรถกร " ดังนั้น การให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร จึงประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่ผู้เกี่ยวข้องจะมาทำสัญญาร่วมกันเกี่ยวกับปริมาณ และคุณภาพของ

พฤติกรรมที่จะได้รับเบี้ย ส่วนขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนที่ผู้รับการปรับพฤติกรรม จะนำเบี้ยไปแลกเปลี่ยนรางวัลตามรายการของการเสริมแรง ซึ่งมีให้เลือกมากมายและสามารถนำไปแลกเปลี่ยนในเวลาที่แตกต่างกันได้ (Mikulas. 1978: 89 - 94)

การให้แรงเสริมด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถนำไปใช้ได้หลาย

สถานการณ์ เช่น ห้องเรียน วงการธุรกิจ โรงพยาบาลโรคจิต คุณ บ๊าน ชุมชน กองทัพ (Mikulas.1978 : 94-95) แต่เบี้ยรางวัลจะให้ผลดีที่สุดเมื่อ ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นสภาพห้องเรียน ทั้งที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเรียน และพฤติกรรม ทางสังคม (Mikulas.1978 : 95; citing O' leary and Drabman. 1971 ; Payne and others.1975 : Walker and Buckley.1974) เช่น นำไปใช้ ในการเพิ่มความตั้งใจทั่วไปและความตั้งใจใน ชั้นเรียน นอกจากนี้การให้เบี้ยรางวัลด้วยตนเองสามารถไปใช้ในการเรียน การสอนคณิตศาสตร์ เบี้ยรางวัลจะมีประโยชน์มาก เมื่อใช้กับนักเรียนที่มีปัญหา ทางพฤติกรรม หรือมีแรงจูงใจน้อย ตลอดจนนักเรียนที่มีพัฒนาการล่าช้า (Milulas.1978 : 95 ; citing Weich amd Cist.1974)

4.1.1 ข้อดีของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร (Kazdin. 1977 : 39-45 ; Christophersen and others. 1972) มีอยู่ 7 ประการ คือ

1. สามารถคงไว้ซึ่งอัตราการแสดงพฤติกรรมในระดับ สูงกว่าการใช้แรงเสริมชนิดอื่น ๆ เช่น การยอมรับ คำชมเชย หรือการให้ทำ กิจกรรมที่ชอบ
2. สามารถให้ได้ทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ โดยไม่ขัดขวางหรือรบกวนพฤติกรรมนั้น
3. ไม่หมดภาวะการมีประสิทธิภาพในการเสริมแรง เพราะสามารถแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของหรือกิจกรรมที่ต้องการได้มากมาย
4. เป็นแรงเสริมชนิดเดียวที่สามารถเสริมแรงบุคคลที่ มีความต้องการและพึงพอใจต่างกัน

5. สามารถนำติดตัวไปง่าย และจำนวนของ
เบี้ยอรรถกรจะแสดงถึงอัตราของการแสดงพฤติกรรมด้วย

6. ง่ายต่อการให้และสามารถให้อย่างยุติธรรม

7. สามารถใช้กับสถานที่ที่ไปมาได้ เช่น เด็กๆ จะได้รับ
เบี้ยทุกวัน เพื่อรักษาพฤติกรรมหรืออาจได้รับเบี้ยสำหรับรางวัลเล็ก ๆ น้อยๆ
ประจำวัน เช่น อนุญาตให้เข้านอนได้ครึ่งชั่วโมง และได้รับรางวัลใหญ่ใน
เวลาอื่น ๆ นอกเหนือจากนั้น

4.1.2 ข้อจำกัดของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร (Kazdin.
1977 : 45) มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. การให้เบี้ยอรรถกรมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการ
แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ฉะนั้นบุคคลจึงเรียนรู้ว่า เบี้ยอรรถกรเป็นสัญญาณ
ที่แสดงให้ทราบว่าพฤติกรรมนั้นได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เมื่อถึง
เวลาต้องงดให้เบี้ยอรรถกร พฤติกรรมนั้นจึงลดลง ถ้าต้องการให้อัตรา
การแสดงพฤติกรรมนี้ ยังคงเดิมจึงต้องใช้แรงเสริมตัวอื่นที่มีคุณค่า เช่น เกรด เงิน
และคำชมเชยมาแทนเบี้ยอรรถกร หรืออาจใช้สภาพการณ์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ
เช่น สิทธิพิเศษ กิจกรรม และแรงเสริมทางสังคมแทนได้

2. มีปัญหาในการเก็บรักษาเบี้ย บางคนอาจได้เบี้ยมา
โดยไม่ถูกต้อง เช่น ขโมยของจากเพื่อน แทนที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์
ซึ่งทำให้เบี้ยอรรถกรมีประสิทธิภาพน้อยลง วิธีป้องกันการขโมยทำได้โดยการให้
เบี้ยอรรถกรที่แตกต่างกัน สำหรับแต่ละบุคคล ส่วนการทำเบี้ยหายก็ให้ผู้แสดง
พฤติกรรมที่พึงประสงค์เสียสิทธิในการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการด้วย นอกจากนี้
การคิดค้นวิธีการให้ และแลกเปลี่ยนเบี้ยอรรถกรที่ยุ่งยากก็เป็นการเพิ่มงานให้
แก่นักปรับพฤติกรรม

4.1.3 ขั้นตอนในการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร (Kazdin.
1977 : 47)

1. กำหนดพฤติกรรมที่เป็นเป้าประสงค์ พร้อมทั้งนิยาม
ลักษณะของพฤติกรรมให้ชัดเจนและวิธีวัดลักษณะพฤติกรรมนั้น

2. เลือกวิธีการทดลองที่สามารถประเมิณผล

การเสริมแรงได้

3. เลือกสิ่งที่จะนำมาใช้เป็นเบี้ย

4. เลือกตัวเสริมแรงที่ต้องนำมาแลก และกำหนด

อัตราแลกเปลี่ยนที่แน่นอน

4.1.4 การเลือกเบี้ยอรรถกร (Kazdin.1977 : 51)

เบี้ยเป็นสิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางสำหรับการแลกเปลี่ยน สิ่งที่เหมาะสมใช้เป็นเบี้ยมีหลายชนิด เช่น ไพ่ ตัว ดาว คะแนนความถี่ของเครื่องนับครั้ง การเจาะรูบนกระดาษแข็ง เหรียญที่ผลิตเอง เหรียญต่างประเทศ บัตรเครดิตที่ทำด้วยพลาสติก บัตรคอมพิวเตอร์และอื่นๆ การเลือกสิ่งต่างๆ ดังกล่าวขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมลักษณะปัญหา และกลุ่มตัวอย่างซึ่งต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. เบี้ยต้องมีลักษณะพิเศษยากแก่การปลอมแปลง
2. สะดวกในการใช้พกติดตัวง่าย
3. มีลักษณะเฉพาะสำหรับแต่ละบุคคลเพื่อมิให้เกิดการ

ขโมยหรือแลกเปลี่ยนพร้อมทั้งสะดวกในการใช้ และการตรวจสอบจำนวน พฤติกรรมและสิ่งแลกเปลี่ยนที่แต่ละคนพึงพอใจ

4.1.5 การเลือกสิ่งแลกเปลี่ยน (Kazdin.1977 : 49-51)

การเลือกตัวเสริมแรงที่ต้องใช้เป็นเบี้ยมาเป็นตัวแลกเปลี่ยน ในการเลือกสิ่งที่ต้องใช้เป็นเบี้ยมาแลกเปลี่ยน อาจทำได้ 2 วิธี คือ การสังเกต และการสอบถามเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทั้งอาหาร สิ่งของ เครื่องใช้ และกิจกรรมที่ชอบมากที่สุด แต่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม และเป็นไปได้ มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่แน่นอน และต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับแรงเสริม ถึงแม้ว่าจะแสดงพฤติกรรมน้อยมาก

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ลาเฮย์ และดราบแมน (Lahey and Drabman. 1974 : 307-312) ใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เพื่อฝึกการอ่านคำศัพท์ 30 คำ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 2 จำนวน 6 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้ทดลองจะอ่านคำศัพท์ให้นักเรียนฟังทีละคำ แล้วให้นักเรียนอ่านด้วยตนเองถ้าอ่านถูกจะได้รับเบี้ยอรรถกร 1 อัน กลุ่มควบคุมก็เช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้รับเบี้ยอรรถกร เมื่ออ่านถูก อ่านครบ 10 คำ ถือเป็น 1 รอบ เมื่ออ่านครบ 30 คำ ก็ทดสอบ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองสามารถอ่านคำศัพท์ได้ถูกต้องรวดเร็วกว่ากลุ่มควบคุม คือกลุ่มทดลองใช้เวลาฝึกเฉลี่ย 4.5 รอบ ต่อ 10 คำ กลุ่มควบคุมใช้เวลา 8.7 รอบต่อ 10 คำ และกลุ่มทดลองจำคำศัพท์ได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

โรบินสันและคนอื่น ๆ (Robinson and others.1981 : 307-315) ได้ใช้เบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน และการใช้คำศัพท์ของเด็กที่อยู่หนึ่งไม่ได้ (ในปริมาณที่ผลิตปกติ) และเป็นเด็กด้อยสมรรถนะระดับชั้น 3 จำนวน 18 คน โดยให้เบี้ยสี่ต่าง ๆ 4 ชนิด เมื่อเด็กสามารถอ่านและใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง การทดลองนี้มีแบบแผนการทดลองเป็น B A B ซึ่งใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 4 สัปดาห์ แบ่งเป็น 32 คาบ โดยระยะที่ให้เบี้ยอรรถกรระยะแรก 14 วัน ผลปรากฏว่าผู้ที่ได้รับการทดลองทุกคนมีผลสมรรถนะทางการเรียนสูงกว่าเดิม

แมคคลาฟลิน และมาลาบี (McLaughlin and Malaby. 1972 : 263-270) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 ซึ่งมีระดับเศรษฐกิจ และสังคมต่ำห้องเรียนมีขนาด 25-29 คน โดยศึกษาถึงผลของการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยอรรถกรต่อพฤติกรรมทางการเรียนในเรื่องการสะกดคำ การใช้ภาษา การเขียน และคณิตศาสตร์ การทดลองนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 140 วัน ผลปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการสะกดคำ การใช้ภาษา การเขียน ตลอดจนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นกว่าเดิม

4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ลักขณา กฤษณา (2424 : 47-49) ได้ศึกษาผลของการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยอรรถกรต่อการตอบคำถาม และการทำการบ้านในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นเด็กชาย 3 คน หญิง

3 คน อายุเฉลี่ย 12 ปี 2 เดือน โรงเรียนวัดหัวลำโพง การทดลองครั้งนี้ใช้แบบการทดลองแบบสลับกลับ ใช้เวลา 10 สัปดาห์ โดยกำหนดให้ 1 เปี้ย ทุกครั้งที่ฝึกเรียนยกมือเพื่อถามหรือตอบคำถามเกี่ยวกับบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ถ้าตอบถูกจะได้รับอีก 1 เปี้ย ถ้าตอบผิดหรือตอบไม่ได้ จะไม่ได้รับเปี้ยสำหรับการยกมือครั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเรียนยกมือเพราะอยากได้เปี้ยสำหรับการบ้าน ครูจะให้เปี้ยนักเรียนที่ทำการบ้านถูกต้อง และนำมาส่งตรงเวลา ช่อละ 1 เปี้ย ผลการวิจัยปรากฏว่า สามารถเพิ่มพฤติกรรมการส่งการบ้าน และพฤติกรรมถาม-ตอบได้แต่ในการวิจัยครั้งนี้การที่ผู้วิจัยกำหนดว่าจะให้เปี้ยแก่นักเรียนที่ทำการบ้านถูกต้อง และนำมาส่งตรงเวลาช่อละ 1 เปี้ย การกำหนดว่าต้องทำถูกจึงจะได้รับเปี้ยนั้น อาจทำให้เกิดพฤติกรรมการลอกการบ้านขึ้นได้

สุดา เหลี่ยมวิริยกิจ (2528 : 52-53) ศึกษาผลของการสอนโดยกลุ่มเพื่อนและการสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางแผนการเรียนเสริมแรงเป็นกลุ่ม ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 75 คน นักเรียนในแต่ละห้อง เป็นเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่าง ๆ อยู่ร่วมกัน ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 3 ห้องนี้ไม่แตกต่างกัน จากนั้นจับสลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลองโดยแบ่งกลุ่มตามการแบ่งจำนวนห้องเรียน กลุ่มที่ 1 สอนโดยกลุ่มเพื่อนเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 2 สอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางแผนการเรียนเสริมแรงเป็นกลุ่ม กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม การวิจัยนี้ใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ กลุ่มทดลองทั้งสองได้รับการสอนโดยกลุ่มเพื่อนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที สำหรับกลุ่มที่มีเงื่อนไขการเสริมแรงนั้น ใช้เปี้ยอรรถกร กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการสอนโดยกลุ่มเพื่อน และการเสริมแรงใดๆ หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดลองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ากลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางแผนการเรียนเสริมแรงเป็นกลุ่มสามารถทำคะแนนจากแบบทดลอง

คณิตศาสตร์ได้สูงกว่า กลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่มเพียงอย่างเดียว และกลุ่มควบคุม สำหรับกลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่มเพื่อนอย่างเดียวกับกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการสอนโดยกลุ่มเพื่อน ร่วมกับการวางแผนจัดการเสริมแรงเป็นกลุ่มสามารถ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยอรรถกร สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรม ทางด้านการเรียนได้เป็นอย่างดี และเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมจะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และให้ผลดีในการเรียนการสอน นอกจากนี้การเสริมแรงด้วย เบี้ยอรรถกรยังสามารถนำไปใช้เพิ่มพฤติกรรมบางประการ และลดพฤติกรรมที่ เป็นปัญหาได้

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม

การใช้แรงเสริมทางสังคม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 98-99)

แรงเสริมทางสังคม ได้แก่ การพูดจายกย่องชมเชย การให้ความ สนใจ การแตะตัว การกอด การแสดงออกทางสีหน้า (การยิ้ม การมองตา เป็นต้น) แรงเสริมทางสังคมนั้นจัดได้ว่าเป็นแรงเสริมประเภทที่ด้อยวาง เงื่อนไข และสามารถนำมาใช้ในสถานการณ์ทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ แรงเสริมทางสังคมนี้อาจแบ่งออกได้เป็นลักษณะใหญ่ๆ ได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นภาษาพูดและลักษณะที่เป็นภาษาท่าทาง ซึ่งถ้าให้การใช้แรงเสริม ทางสังคมนั้นผู้ใช้จะต้องระวังดังต่อไปนี้

ก. ในกรณีที่เป็นภาษาพูด

1. ผู้ใช้จะต้องแสดงความจริงใจออกมา โดยที่ไม่พูดในสิ่ง ที่ตนไม่ได้หมายถึง เช่น ครูเห็นนักเรียนวาดภาพอยู่แล้วพูดว่า "ฉันชอบภาพวาด ของเธอมากเลยนะ" แต่สายตากลับไปมองที่อื่น จะทำให้เด็กเรียนทราบว่าครู ไม่ได้ชอบอย่างจริงๆ ซึ่งก็ไม่ใช่ผลดีและไม่เป็นการเสริมแรงด้วย

2. ให้คำพูดที่มีลักษณะเป็นส่วนตัว เช่น พูดว่า "ครูภูมิใจในตัวของเธอมาก ที่เธอทำงานส่งครูทุกครั้ง" แทนที่จะพูดว่า " มีความพยายามทำงานมาส่งดีมาก น่าชื่นชม "

3. ใช้คำพูดที่เจาะจงถึงพฤติกรรมมากกว่าที่บุคคล เพราะจะทำให้เด็กได้รู้ว่าการได้รับการเสริมแรงเพราะอะไร เช่น " เธอทำงานมาส่งครูทุกครั้งดีมาก " แทนที่จะพูดว่า " เธอมีความรับผิดชอบดีมาก " เป็นต้น

ข. ในกรณีที่เป็นภาษาท่าทาง

1. ผู้แสดงจะต้องมีความจริงใจ

2. จะต้องทำสม่ำเสมอ และนอกจากนี้ท่าทางที่ครูใช้ในการเสริมแรงก็ต้องไม่นำมาใช้ในการลงโทษ เช่น การที่ครูยิ้มยอมรับพฤติกรรมของเด็ก ครูจะต้องไม่ใช้การยิ้มนั้นไปเกี่ยวข้องกับการลงโทษเด็ก เพราะจะทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้

5.1.1 ข้อดีของการใช้แรงเสริมทางสังคม

1. ใช้ง่าย ทุกคนสามารถใช้ได้เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์เราอยู่แล้ว

2. ไม่รบกวนต่อพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่ เช่น การที่เด็กกำลังทำแบบฝึกหัดอยู่นั้น ครูอาจจะเดินเข้าไปใกล้ และแตะไหล่เบา ๆ เป็นการแสดงความพอใจ ซึ่งการกระทำเพียงแค่นี้จะไม่รบกวนพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดของเด็ก แต่ทว่ายังช่วยเสริมแรงการทำแบบฝึกหัดอีกด้วย

3. เป็นตัวเสริมแรงชนิดแผ่ขยาย นั้นหมายความว่า ตัวเสริมแรงทางสังคมนั้นสามารถไปมีความสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ เช่น คุณพ่อบอกว่า " ลูกพ่อขยันทำงานจริง อาทิตย์นี้พ่อจะพาไปซื้อของเล่น " เป็นต้น จากนั้นเด็กอาจจะคาดคิดว่าพ่อคุณพ่อชมอาทิตย์นี้ อาจจะได้อะไรของเล่น ได้ดูภาพยนตร์ เป็นต้น เหตุนี้เองจึงทำให้ตัวเสริมแรงทางสังคมมีประสิทธิภาพมาก

4. เกิดขึ้นตามธรรมชาติในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา ดังนั้นการใช้โปรแกรมทางสังคมจึงเป็นการประหยัดอย่างมาก เพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เพียงแต่ผู้ใช้จะต้องเลือกคำพูดหรือแสดงท่าทางที่

เหมาะสมกับสภาพการณ์

5.1.2 ข้อควรระวังในการใช้แรงเสริมทางสังคม

ในการใช้แรงเสริมทางสังคม ผู้ใช้จะต้องระลึกไว้เสมอว่าตัวเสริมแรงทางสังคมเป็นตัวเสริมแรงชนิดที่ต้องวางเงื่อนไข ดังนั้นตัวเสริมแรงทางสังคมจึงอาจจะไม่เสริมแรงได้ทุกคนได้ ดังนั้นในการใช้ตอนแรกจึงควรที่จะใช้คู่กับตัวเสริมแรงอื่นๆ เช่น อาหารหรือสิ่งของที่เด็กพอใจเสียก่อน จากนั้นจึงค่อยใช้ตัวเสริมแรงทางสังคมแต่เพียงอย่างเดียว

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางสังคม

5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

แพตเตอร์สัน (ลักษณะ กฤษณา. 2524 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Patterson. n.d.) ได้ศึกษาเทคนิคเงื่อนไขการควบคุมพฤติกรรมชุกชุมของเด็ก โดยปรับพฤติกรรมชนของเด็กชายอายุ 9 ขวบ ซึ่งไม่ชอบอยู่หนึ่งเดือนไปมา คุด และลากโต๊ะให้เกิดเสียงดังในห้องเรียน โดยการให้แรงเสริมทางสังคม และแรงเสริมที่เป็นสิ่งของคือ ขนม หรือเงิน 1 เพนนี พร้อมทั้งกล่าวคำชมเชยและให้เพื่อนปรบมือให้ เมื่อเขานั่งอยู่ที่โต๊ะและตั้งใจเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น

5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 16-17) ได้ทำการศึกษาการใช้แรงเสริมทางสังคม เพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โดยคัดเลือกนักเรียนจากการเสนอแนะของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 4 คน ซึ่งใช้หลักการปรับพฤติกรรมคือให้ความสนใจและคำชมเชยกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ผลการศึกษปรากฏว่าการเสริมแรงทางสังคมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

เบญจกุล จินาพันธ์ (2517 : 31-33) ได้ทำการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณี พฤติกรรมนอนไม่สุขเกินปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 4 คน โดยครูและเพื่อนจะให้ความสนใจ ยิ้มและชมเชยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ ไม่ทำเสียงดังและตั้งใจเรียน

ผลปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ (2534 : 48-54) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้หลักறிแมดกับการเสริมแรงทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดำจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 8 คนใช้หลักறிแมด กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 8 คน ใช้การเสริมแรงทางสังคม ผลการศึกษาปรากฏว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเสริมแรงทางสังคมสามารถนำไปใช้ปรับพฤติกรรม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะนำการเสริมแรงทางสังคมพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมาจำนวน 22 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการประเมิณพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมและสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมิณพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนจำนวน 45 คน โดยผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการท้าววิจัย พร้อมทั้งอธิบายนิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม และรายละเอียดวิธีการประเมิณพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม แล้วนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมาได้นักเรียน จำนวน 22 คน

2. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนจำนวน 45 คน อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมาจำนวน 22 คน หลังจากนั้นพิจารณาความ

สอดคล้องกับการประเมินพฤติกรรมประจำปีโดยด้านคุณธรรม กล่าวคือ ผู้วิจัยเลือกนักเรียนที่มีชื่อปรากฏทั้งการประเมินและการสังเกตได้จำนวน 16 คน

3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียน ที่มีชื่อปรากฏทั้งการประเมิน และการสังเกต ในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน ปรากฏว่านักเรียน ให้ความร่วมมือทุกคน

4. ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลอง ที่ 2 กลุ่มละ 8 คน

✓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมประจำปีโดยด้านคุณธรรม
2. แบบบันทึกพฤติกรรมประจำปีโดยด้านคุณธรรม
3. โปรแกรมการใส่สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วย เปียบอร์ด
4. โปรแกรมการใส่สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทาง

สังคม ✓

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมประจำปีโดยด้านคุณธรรมผู้วิจัย ดำเนินการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ประจำปีโดยด้านคุณธรรม

1.2 สัมภาษณ์ผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และ ครูประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับพฤติกรรมประจำปีโดยด้าน คุณธรรม

1.3 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมประจำปีโดยด้านคุณธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีกครั้งหนึ่ง นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและ

ข้อมูลจากข้อ 1.1 และ 1.2 มาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมประจำปีโดยด้าน
การวชิธรรมแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์
ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธิพันธ์ ภิณูชน และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบรายละเอียดของแบบประเมิน
พฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรมให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้ว
จึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรม
ไปให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินพฤติกรรมประจำปีโดยด้าน
การวชิธรรมของนักเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกพฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรม ผู้วิจัยดำเนินการ
การสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
สังเกตและบันทึกพฤติกรรมโดยการสังเกต

2.2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนั่งในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมแล้วได้ยิน
เสียงของนักเรียนอย่างชัดเจน โดยไม่รบกวนการเรียนการสอนและจดบันทึก
พฤติกรรมของนักเรียนที่สังเกตได้

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1-2.2 และผลการประเมิน
พฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรม มาสร้างแบบบันทึกพฤติกรรม
ประจำปีโดยด้านการวชิธรรมของนักเรียน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน
3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร. พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เมธิพันธ์ ภิณูชน และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบ
รายละเอียดของแบบบันทึกพฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรมให้สอดคล้อง
กับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำแบบบันทึกพฤติกรรมประจำปีโดยด้านการวชิธรรมที่
แก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน
หันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 8 คน ที่มีในกลุ่ม

ตัวอย่างแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะและการให้คะแนนของแบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวัง

แบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวังเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมการสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) ในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยบันทึกพฤติกรรมเป็นเวลา 50 นาทีในการสังเกตแต่ละครั้ง

การให้คะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวัง ถ้าพฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กำหนด ให้บันทึกคะแนนตามจำนวนความถี่ของการเกิดพฤติกรรมลงในช่องบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายตามแบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวัง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. โปรแกรมการให้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

3.2 สร้างโปรแกรมการให้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3.3 นำโปรแกรมการให้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์พรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมธิรินทร์ ภิญโญชน และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบรายละเอียด และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหาและวิธีดำเนินการ

3.4 นำโปรแกรมการให้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 8 คน ที่มีในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัย สำหรับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 07.10 - 08.00 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

4. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

4.2 สร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.3 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์พรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เมธิรินทร์ ภิญโญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบรายละเอียดและความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

4.4 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออุทัย จังหวัดสระแก้ว จำนวน 8 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

4.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัย สำหรับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 07.10-08.00 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนทดลอง

1. ขอความร่วมมือจากผู้ช่วยวิจัย 2 คน คนหนึ่งเป็นครูผู้ร่วมทดลองในการสอนนักเรียน อีกคนหนึ่งเป็นผู้ช่วยสังเกตพฤติกรรม โดยมีหลักการคัดเลือก ดังนี้ ผู้ช่วยวิจัยเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คือนางสาววสุธา บุญรักษาซึ่งเป็นครูผู้ร่วมในการสอน และครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ช่วยในการสังเกตพฤติกรรม คือนางวรรณกร อินนอก ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยให้ผู้ช่วยวิจัยทราบ
2. ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าใจในหลักการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม การให้คะแนนการสังเกตและการฝึกบันทึกพฤติกรรม การฝึกดังกล่าวใช้เวลา 2 สัปดาห์ก่อนเริ่มการทดลอง

ขั้นตอนการสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ของพฤติกรรมประจำชิปโดยด้านคุณลักษณะของนักเรียน และฝึกการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมประจำชิปโดยด้านคุณลักษณะ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตก่อนการทดลองจนได้ค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป
2. การวิจัยครั้งนี้ใช้สังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) ผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำชิปโดยด้านคุณลักษณะ ของนักเรียนในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำชิปโดยด้านคุณลักษณะของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์ ขณะทำการทดลอง 6 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 2 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำชิปโดยด้านคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยนั่งในตำแหน่งที่

มองเห็นพฤติกรรมและได้ยินเสียงชัดเจนโดยไม่รบกวนการเรียนการสอน ไม่ให้ความสนใจผู้รับการทดลองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ และไม่ให้นักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน เพื่อหาความเชื่อมั่นของการสังเกต ทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง ขณะทำการทดลองและหลังการทำการทดลอง จะต้องได้ความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ใช้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป จึงถือว่าการสังเกตนั้นเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536: 33) สูตรในการคำนวณดังนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{ความถี่รวมต่ำ}}{\text{ความถี่รวมสูง}}$$

วิธีการรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

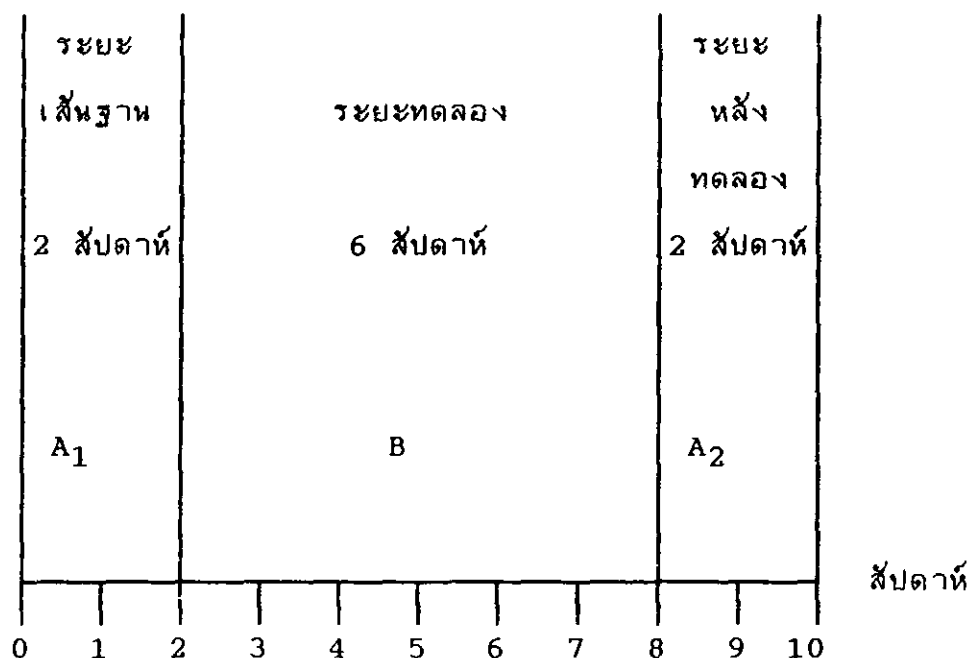
การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบ ABA Design โดยวิธีการเปลี่ยนเกณฑ์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ . 2536:155-159) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (A₁) ระยะเส้นฐานพฤติกรรม ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ในสภาพการเรียนการสอนปกติ วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยที่ยังไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลองใช้เวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมประชานิยมโดยด้านความระมัดระวังของนักเรียนทั้ง

2 กลุ่ม ในระยะนี้ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ระยะที่ 3 (A₂) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 2 สัปดาห์ คือ ช่วงติดตามพฤติกรรมประชานิยมโดยด้านความระมัดระวัง ของนักเรียนหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรมประชานิยมโดยด้านความระมัดระวังของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มในสภาพการเรียนการสอนปกติวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ภาพประกอบ ๕: ภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบ ABA Design โดยวิธีการเปลี่ยนเกณฑ์

1. ระยะเส้นฐานพฤติกรรม (A_1) เริ่มสัปดาห์ที่ 1-2 ตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2539 ถึงวันที่ 9 สิงหาคม 2539 ในระยะเส้นฐานพฤติกรรมนี้ ยังไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ในระยะนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านकारวธรรม ของกลุ่มทดลองที่ 1 ในสภาพการเรียนการสอนปกติในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทุกวันจันทร์ เวลา 10.20 - 11.10 น. และวันพุธ เวลา 13.50 - 14.40 น. และในกลุ่มทดลองที่ 2 ทุกวันอังคาร เวลา 09.30 - 10.20 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 14.40 - 15.30 น. เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที โดยการใช้การสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ เมื่อหมดเวลาในการสังเกตผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านकारวธรรม ของนักเรียนมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ในกลุ่มทดลองที่ 1 ได้เท่ากับ 0.93 และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้เท่ากับ 0.91 แล้วผู้วิจัยจดบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านकारวธรรมของนักเรียนแต่ละคนไว้เพื่อนำมาเขียนกราฟความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านकारวธรรมของนักเรียนก่อนการทดลอง

2. ระยะทดลอง (B) เริ่มทำการทดลองสัปดาห์ที่ 3 - 8 รวม 6 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2539 ถึงวันที่ 20 กันยายน 2539 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 07.10 - 08.00 น. หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านकारวธรรม ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์

ชีวิต สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันจันทร์ เวลา 10.20-11.10 น. และวันพุธ เวลา 13.50 - 14.40 น. โดยใช้ในการสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ เมื่อหมดเวลาแต่ละครั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านกระบวนการ มาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.99 ผู้วิจัยจึงให้การเสริมแรงแก่นักเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้ สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 07.10-08.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ ของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันอังคารเวลา 09.30 - 10.20 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 14.40 - 15.30 โดยใช้ในการสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึก พฤติกรรมมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.98 ผู้วิจัยจึงให้ การเสริมแรงแก่นักเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. ระยะหลังการทดลอง (A₂) เริ่มสัปดาห์ที่ 9 - 10 รวม 2 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2539 ถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2539 โดยระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ ในระยะนี้ไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ การเสริมแรงด้วยป้ายอรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ เสริมแรงทางสังคม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มในวิชากลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตโดยกลุ่มทดลองที่ 1 จะสังเกตในวันจันทร์ เวลา 10.20 - 11.10 น. และวันพุธเวลา 13.50 - 14.40 น. กลุ่มทดลองที่ 2 จะสังเกต ในวันอังคาร เวลา 09.30 - 10.20 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 14.40 - 15.30 น. เมื่อหมดเวลาการสังเกตในแต่ละครั้งผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านกระบวนการ ของนักเรียนมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป กลุ่มทดลองที่ 1 ได้เท่ากับ 0.97 และกลุ่มทดลอง

ที่ 2 ได้เท่ากับ 0.99 แล้วจัดบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปเขียนกราฟความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของนักเรียน ภายหลังจากทดลอง

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำกับข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
4. ใช้คะแนนของนักเรียนแต่ละคนเขียนกราฟ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังในแต่ละระยะ ระยะเส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะหลังการทดลอง

✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน (ชุดที่ วงศ์รัตน. 2534 : 40)
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ตัวกลางเลขคณิต
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
n	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) (ชูศรี วงศ์รัตน์ช.

2534 : 72

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ตัวกลางเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ค่าของข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวังของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 87-89)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n-1$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตย
ด้านความระงธรรมก่อนและหลังการทดลอง

D แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านความระงธรรมก่อนและหลังการทดลอง

ΣD^2 แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านความระงธรรมก่อนและหลังการทดลอง
ยกกำลังสอง

n แทน จำนวนคู่ของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
ความระงธรรมก่อนและหลังการทดลอง

2.2 เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน

ความระงธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้
 t -test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample) ดังนี้ (ชูศรี
วงศ์รัตน์. 2528 : 227-229)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	คชแผนพฤติกรรมปฤษฎาธิปไตยด้านคารวะธรรม ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ 2
	s_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มทดลองที่ 1
	s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มทดลองที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่
	n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
$\sum D$	แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองแต่ละด้วยยกกำลังสอง
S_1^2	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการทดลอง
S_2^2	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการทดลอง
$S.D.$	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
S_D	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
df	แทน ระดับขั้นความเสรี (Degree of freedom)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลของการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยใช้ t-test แบบ Dependent
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม โดยใช้ t-test แบบ Dependent
3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t-test แบบ Independent

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในตาราง 1 ถึงตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วย
เบี้ยอรรถกรก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มทดลองที่ 1	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	S_D	t
ก่อนการทดลอง	8	15.25	429	23071	3.068	49.44**
หลังการทดลอง	8	68.88				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 ปรากฏว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ดีขึ้นหลังจากที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่
กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง
สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
คารวะธรรมดีขึ้น

ตาราง 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
ทางสังคม

กลุ่มทดลองที่ 2	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	S_D	t
ก่อนการทดลอง	8	16.50	432	23518	5.210	29.316**
หลังการทดลอง	8	70.50				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

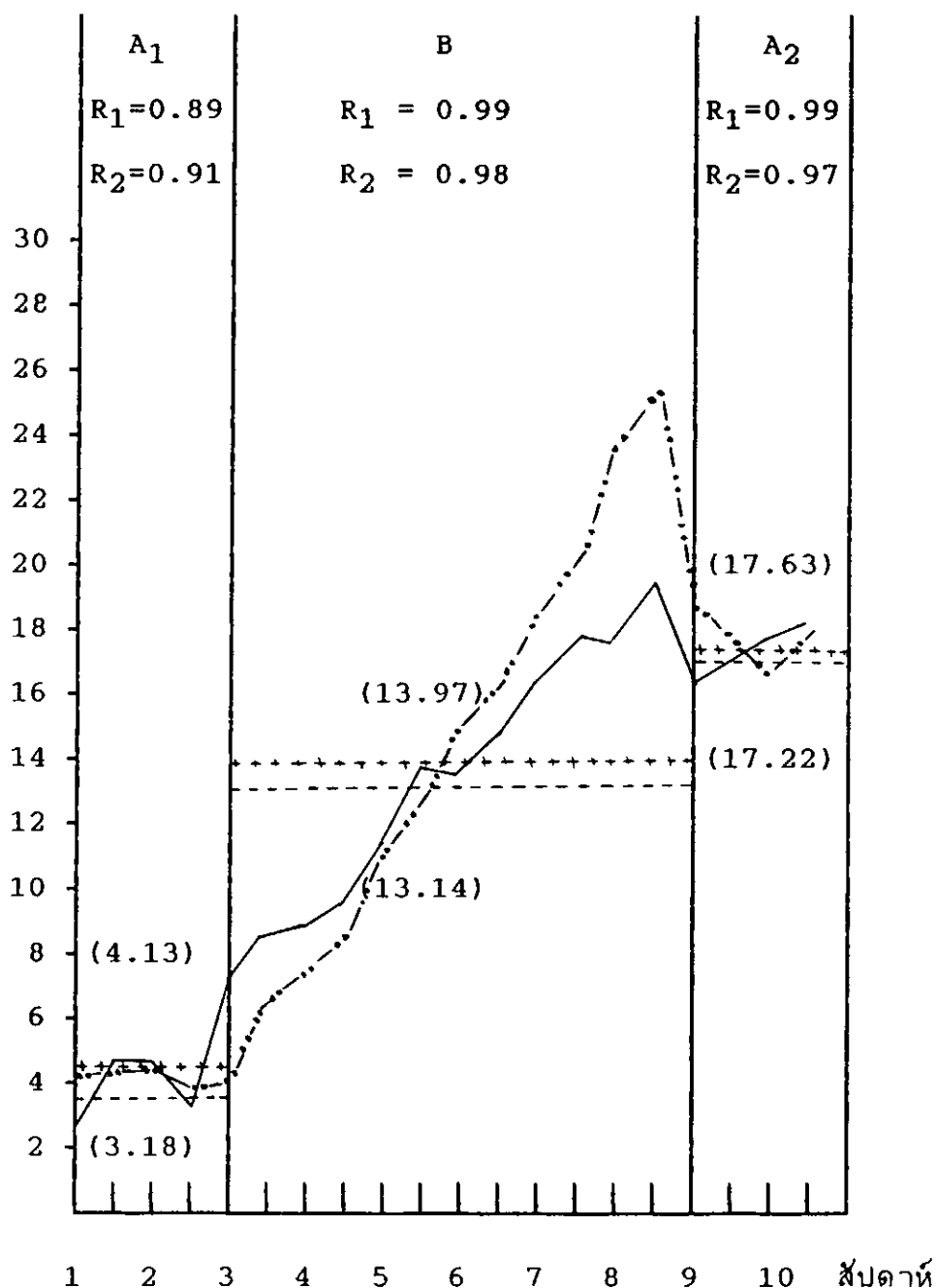
จากตาราง 2 ปรากฏว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจาก
ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม แสดงว่า
การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมทำให้นักเรียนมี
พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมดีขึ้น

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ
หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการ
ใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลองที่ 1	8	53.63	2.87	-0.185
กลุ่มทดลองที่ 2	8	54.00	4.87	

จากตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้
สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่
ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม มีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านกระบวนการเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการใช้สถานการณ์
จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ทำให้พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ
ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

ภาพประกอบ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
 คารวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
 ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้
 สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ตลอด 3 ระยะ

- ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละสัปดาห์
- .. — ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละช่วง
- ++++ ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละช่วง
- R₁ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของกลุ่มทดลองที่ 1
- R₂ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของกลุ่มทดลองที่ 2

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้
สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกรในระยะสั้นฐาน
พฤติกรรมและระยะทดลองเพิ่มขึ้นจาก 3.18 เป็น 13.14 แสดงว่าการใช้
สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกรสามารถทำให้
พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมกลุ่มทดลองที่ 1 เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม
ในระยะหลังทดลอง ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนมีค่าเท่ากับ 17.22

ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ
เสริมแรงทางสังคมนั้น ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
คารวะธรรมในระยะสั้นฐานพฤติกรรมและระยะทดลองเพิ่มขึ้นจาก 4.13 เป็น
13.97 และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในระยะหลังทดลอง มีค่าเท่ากับ 17.63

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
คารวะธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกร และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้

สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ระยะเส้นฐานพฤติกรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเท่ากับ 3.18 และ 4.13 ตามลำดับส่วนในระยะทดลอง ค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้นแตกต่างกันเล็กน้อยคือ เท่ากับ 13.14 และ 13.97 และในช่วงหลังทดลอง ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันเล็กน้อยคือ 17.22 และ 17.63 ตามลำดับ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
2. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการแตกต่างกัน

✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำกว่าเปอร์เซนต์ที่ 50 ลงมาจำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมต่ำกว่าเปอร์เซนต์ที่ 50 ลงมาจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการประเมิณพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมและสุ่มอย่างง่ายจากประชากร เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน

✓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. แบบประเมิณพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
2. แบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วย
เบี้ยอรรถกร
4. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทาง
สังคม

๖ การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบ ABA Design โดยวิธีการเปลี่ยนเกณฑ์

1. ระยะเสัฐานพฤติกรรม (A_1) เริ่มสัปดาห์ที่ 1-2 ตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2539 ถึงวันที่ 9 สิงหาคม 2539 ในระยะเสัฐานพฤติกรรมนี้ ยังไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการใช้สถานการณ์ จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ในระยะนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วย

วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคุณวาทธรรม ของกลุ่มทดลองที่ 1 ในสภาพการเรียนรู้การสอนปกติในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทุกวันจันทร์ เวลา 10.20 - 11.10 น. และวันพุธ เวลา 13.50 - 14.40 น. และในกลุ่มทดลองที่ 2 ทุกวันอังคาร เวลา 09.30 - 10.20 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 14.40 - 15.30 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที โดยใช้ในการสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ เมื่อหมดเวลาในการสังเกตผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคุณวาทธรรม ของนักเรียนมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ในกลุ่มทดลองที่ 1 ได้เท่ากับ 0.93 และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้เท่ากับ 0.91 แล้วผู้วิจัยจดบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคุณวาทธรรมของนักเรียนแต่ละคนไว้เพื่อนำมาเขียนกราฟความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคุณวาทธรรมของนักเรียนก่อนการทดลอง

2. ระยะทดลอง (B) เริ่มทำการทดลองสัปดาห์ที่ 3 - 8 รวม 6 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2539 ถึงวันที่ 20 กันยายน 2539 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 07.10 - 08.00 น. หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคุณวาทธรรม ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ในวันจันทร์ เวลา 10.20 - 11.10 น. และวันพุธ เวลา 13.50 - 14.40 น. โดยใช้ในการสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ เมื่อหมดเวลาแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรม ประจำสัปดาห์โดยด้านคุณวาทธรรม มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.99 ผู้วิจัยจึงให้การเสริมแรงแก่นักเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ

50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 07.10-08.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรม ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันอังคารเวลา 09.30 - 10.20 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 14.40 - 15.30 โดยใช้การสังเกตแบบสุ่มเหตุการณ์ เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.98 ผู้วิจัยจึงให้การเสริมแรงแก่นักเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. ระยะหลังการทดลอง (A₂) เริ่มสัปดาห์ที่ 9 - 10 รวม 2 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2539 ถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2539 โดยระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ ในระยะนี้ไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยกลุ่มทดลองที่ 1 จะสังเกตในวันจันทร์เวลา 10.20 - 11.10 น. และวันพุธเวลา 13.50 - 14.40 น. กลุ่มทดลองที่ 2 จะสังเกตในวันอังคาร เวลา 09.30 - 10.20 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 14.40 - 15.30 น. เมื่อหมดเวลาการสังเกตในแต่ละครั้งผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรม ของนักเรียนมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป กลุ่มทดลองที่ 1 ได้เท่ากับ 0.97 และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้เท่ากับ 0.99

✓ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) ดังนี้ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536 : 87-89)

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 87-89)

3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample) ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนช. 2528 : 227-229)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร พบว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม พบว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เมื่อเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลของการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้ คือ

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร สามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงทำให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพการณ์นั้นโดยการปฏิบัติจริงมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และสามารถคิดตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง ร่วมกันคัดเลือกผู้แสดงเตรียมผู้แสดง และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบฉาก ผู้แสดงได้อ่านเอกสารและแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุป ทำให้ให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าแสดงออกและสามารถยอมรับ และรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ดังที่ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74-75) กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง ว่าสถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น นักเรียนได้ฝึกการติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัยและการตัดสินใจ และจากงานวิจัยของ จีรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ (2537 : 72) ที่ศึกษาพบว่าสถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนได้และนอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17 - 18) ยังกล่าวไว้ว่าสถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และนอกจากนี้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

เป็นการเสริมแรงทางบวกที่สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เพราะ
 เปี้ยอรรถกรเป็นแรงเสริมที่สามารถเสริมแรงบุคคลที่มีความต้องการและ
 พึงพอใจต่างกัน (Kazdin. 1977 : 39 - 45 ; Christophersen and
 others.1972) และจากการศึกษาของ สุกดา เหลี้ยววิริยกิจ (2528: 52-53)
 พบว่าการเสริมแรงด้วยเปี้ยอรรถกรสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
 คณิตศาสตร์ได้

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในระหว่างการทดลองขณะที่นักเรียน
 ดำเนินกิจกรรมนั้นในระยยะแรกนักเรียนบางคนไม่กล้าแสดงออก แต่ในระยยะ
 ต่อมานักเรียนมีความสนุกสนาน กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กล้าพูด แสดง
 บทบาท สามารถอภิปรายและแสดงความคิดเห็นได้ และในชั้นเรียนเมื่อนักเรียน
 ได้รับการเสริมแรงด้วยเปี้ยอรรถกร และนำมาแลกตัวเสริมแรงตาม
 ความต้องการของนักเรียนดังที่ได้วางเงื่อนไขไว้ล่วงหน้าไว้ ปรากฏว่า นักเรียนมี
 พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมดีขึ้น มีความเคารพผู้อื่นทางด้าน
 ร่างกาย วาจา เคารพกฎเกณฑ์ เคารพสิทธิของบุคคลอื่น และเคารพ
 ความคิดเห็นของผู้อื่น กล่าวคือนักเรียนแสดงความเคารพครู ยกมือขออนุญาต
 ก่อนพูด ไม่แกล้งเพื่อน พูดกับครูและเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ ใช้คำแทนชื่อตนเอง
 และผู้อื่นอย่างเหมาะสม แสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เข้าแถว
 รับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง ไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตและ
 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น

จากผลการวิจัยแสดงว่าการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
 ด้วยเปี้ยอรรถกรสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
 นักเรียนให้ดีขึ้นได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอน
 การใช้สถานการณ์จำลองนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้นักเรียน
 ได้ฝึกการคิด การแสดงออก ฝึกทักษะการแก้ปัญหา และเมื่อนักเรียนได้รับการ
 การเสริมแรงด้วยเปี้ยอรรถกร ที่สามารถแลกตัวเสริมแรงที่นักเรียนต้องการ
 ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นเพราะการ
 เสริมแรงด้วยเปี้ยอรรถกรนั้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบจางกระทำของสกินเนอร์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 154 - 168 ; อ้างอิงมาจาก Skinner.n.d.) กล่าวคือเมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และอินทรีย์ได้รับสิ่งที่พึงพอใจจะทำให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้และนอกจากนี้เด็กเรียนมักจะไม่ได้รับสิ่งตอบแทนที่เป็นสิ่งของที่เขาดต้องการจากครู เมื่อเขาแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นการที่เขาได้รับเบี้ยอรรถกร เพื่อนำไปแลกสิ่งที่ต้องการจึงทำให้เด็กเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมดีขึ้น

จากการสำรวจตัวเสริมแรงในแต่ละสัปดาห์ของการทดลองพบว่าสิ่งที่นักเรียนเลือกมากที่สุดคือ กล้องวิดีโอและสมุดปกแข็ง และสิ่งที่นักเรียนเลือกน้อยที่สุดคือ ดินสอ

2. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม สามารถพัฒนาความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียง หรือเลียนแบบจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงทำให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพการณ์นั้น โดยการปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และสามารถคิดตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง ร่วมกันคัดเลือกผู้แสดง เตรียมผู้แสดงและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบจากผู้แสดงได้อ่านเอกสารและแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย แสดงความคิดเห็นและสรุป ทำให้เด็กเรียนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าแสดงออกและสามารถยอมรับ รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ดังที่ พุทธชาติ เพชรสกลิต (2535 : 58) กล่าวว่าการใช้สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องใช้กระบวนการคิด และหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาตามขั้นตอน มีการกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าพูด คิด กระทำและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยยึดหลักแห่ง

ประชาธิปไตย และจากงานวิจัยของ ญูรา ระกำพล (2535:56) พบว่า การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีวินัยในห้องเรียนสูงขึ้น

นอกจากนี้การเสริมแรงทางสังคมสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งแคซดิน (Kazdin. 1982:106) กล่าวว่า หลักสำคัญในการให้การเสริมแรงทางสังคมนั้นตัวเสริมแรงจะมีคุณภาพมากน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับความพอใจของนักเรียน และจากการวิจัยของศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ (2534 : 50 - 54) พบว่าการเสริมแรงทางสังคมสามารถเพิ่ม พฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดวงแข ณ สงขลา (2535 : 61-65) ได้ ศึกษาผลของการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการเสริมแรงทางสังคมสามารถทำให้อัตราของวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน ได้ขึ้นได้ เพราะการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมนั้น เมื่อนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงตามขั้นตอนการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้ฝึกการคิด การแสดงออก ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ได้ขึ้น นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมตามที่นักเรียนต้องการ คือ นักเรียนจะได้รับคำชมเชยจากครู เพื่อน และการสัมผัสซึ่งทำให้นักเรียน พึงพอใจ เพราะโดยปกติในการเรียนการสอนทั่วไปในโรงเรียนครูมักจะไม่นำให้ การเสริมแรงทางสังคมแก่นักเรียนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกย่อง ชมเชย และการสัมผัส ซึ่งนักเรียนในวัยนี้ เป็นวัยที่ต้องการความรัก ความอบอุ่นและ การยอมรับจากผู้อื่น ดังนั้นการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมได้ขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง ด้วยป้ายอรรถกรและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการ

เสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมประจำใจโดยด้านความระแวดระวังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยแสดงว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม มีพฤติกรรมประจำใจโดยด้านความระแวดระวังไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม เป็นกระบวนการที่ทำให้ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประจำใจโดยด้านความระแวดระวังเพิ่มขึ้นและได้รับการเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการเสริมแรงทางสังคมนั้นเป็นการเสริมแรงทางบวกเช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ ทั้งนี้เมื่อนักเรียนได้รับสิ่งพอใจและยังมีโอกาสเลือกสิ่งที่ดีตนพอใจ ดังที่ ฮิลการ์ดและบาวเวอร์ (Hilgard and Bower. 1966 : 111) กล่าวว่าการศึกษาใดๆ ที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มทำให้การกระทำนั้นๆ เพิ่มขึ้น และนอกจากนี้ ยังไม่มีงานวิจัยใดที่เปรียบเทียบการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรกับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ซึ่งมีแต่งงานวิจัยที่ใช้เทคนิคอื่นควบคู่กับการเสริมแรง เช่นงานวิจัยของ เด็อนเจอร์ด์โรสทอน (2537 : 50 - 58) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อสุขภาพส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงเป็นกลุ่มและรายบุคคลสามารถทำให้คะแนนสุขภาพส่วนบุคคลสูงขึ้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพุทธชาติ เพชรสภิต (2535:58 - 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมดีกว่านักเรียนที่ใช้การอภิปรายกลุ่ม

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการใช้เทคนิคอื่นๆ ควบคู่

กับการเสริมแรงสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นเมื่อใช้ทั้ง 2 วิธีควบคู่กันจึงสามารถทำให้พัฒนาพฤติกรรมประจำตัวโดยด้านคุณธรรมของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น และจากการสังเกตในการทดลองพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความกระตือรือร้น มีความสนใจในกิจกรรม มีความสนุกสนานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยดีและนักเรียนมีพฤติกรรมประจำตัวโดยด้านคุณธรรมดีขึ้น

✓ ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรหรือการเสริมแรงทางสังคมให้ผลไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ที่จะนำไปใช้สามารถเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งตามความเหมาะสม

1.2 ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงแก่ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประจำตัวโดยด้านคุณธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรศึกษาความคงทนเป็นระยะๆ เช่น 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือนเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมประจำตัวโดยด้านคุณธรรม

2.2 ควรนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาอื่นๆ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประจำตัวโดยด้านคุณธรรม

2.3 ควรนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงไปใช้พัฒนาพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการตั้งใจเรียน พฤติกรรมการกล้าแสดงออก เป็นต้น

2.4 ควรนำวิธีการเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบมาใช้โดยการเปรียบเทียบกันหรือใช้การเสริมแรงทางบวกแล้วจึงตามด้วยการเสริมแรงทางลบหรือใช้การเสริมแรงทางลบแล้วตามด้วยการเสริมแรงทางบวก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา, 2528.
- กิตติ อมตชีวิน. การเรียนรู้ทางการเมืองในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา: ศึกษาทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
วัดสุทธิสุขอาด. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522. จัดสำเนา.
- จวีวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่
มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไผ่
พัฒนา อำเภอกะเทปสตึก จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. จัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2527.
- _____. คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยเล่ม 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2531.
- ชัยวัฒน์ ดัณห์รังษี. การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษเทคนิค
ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เกม
และสถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. จัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. แบบแผนทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. จัดสำเนา
- _____. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2534.
- เชาวรัตน์ สันสยวิชัย. " ประชาธิปไตย," วิทยาสาร. 8(1) : 28-33 ;
มกราคม - มีนาคม 2526.

- ณัฏฐา รัชกาลพล. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวิทยานิพนธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศรีนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. จัดสำเนา.
- ดวงแข ฌ สงขลา. การเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. จัดสำเนา.
- เดียนใจ รงค์โสภณ. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อสุขภาพส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านอัมปิล อำเภอกาบเชิงจังหวัดสุรินทร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. จัดสำเนา.
- ทศพร จันทราช. การเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรกับการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหัวท้านบ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. จัดสำเนา.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. การเมือง การบริหารไทย การชะงักงันชาติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533
- ทิตนา แคมมณี และคนอื่นๆ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาติลป์การพิมพ์, 2522.
- ธำรงค์ น่วมศิริ. การใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2527. จัดสำเนา.

เบญจกุล จินาพันธ์. การปรับปรุงพฤติกรรมในโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีพฤติกรรมชนอยู่ไม่สุขเกินปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ป๋วย อึ๊งภากรณ์. " ประชาธิปไตยของไทย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับครบรอบ 30 ปี. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2529.

ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ. ผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสรวงษ์สงเคราะห์ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับปรุงพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.

_____. การปรับปรุงพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.

พจน์ สะเพียรชัย. " ลักษณะของการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง," พัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบวิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร, 2524.

พุทธชาติ เพชรสกลิต. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

มหาดไทย, กระทรวง. สรุปผลการสัมมนาผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทยเรื่องประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ วันที่ 20-22 กรกฎาคม 2522. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2528.

เรณู ผดุงถิ่น. การใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- ลักษณะ กฤษณา. ผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่อการถาม-ตอบ คำถามและการทำการบ้านวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. จัดสำเนา.
- รัชสิพร จัปเกิด. ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้น ประถมปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมุขรธรรม์อนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. จัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2532.
- _____. คู่มือครูรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ชุดกิจกรรมการเสริมสร้างมโนภาพแห่งตนเพื่อ การทำงานกลุ่ม. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2534.
- วิมลพรรณ กลางมณี. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการยอมรับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอยะรัง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. จัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2535.
- ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์. การเปรียบเทียบผลของการใช้หลักวิธีแม่ดกับการ เสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรักษาทรัพย์พิทยากร อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. จัดสำเนา.

- สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย " การทำมาหากิน " ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. ๑๑๑ หน้า.
- สมพงษ์ พวงคำ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีปกติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. ๑๑๑ หน้า.
- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์, 2530.
- สมโรจน์ เอี่ยมสุภาชิต. การปรับปรุงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สาส์ จบศิริ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม " ลีวศิริราษฎร์บำรุง " จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531. ๑๑๑ หน้า.
- สาราช บัวศิริ. " ความหมายของประชาธิปไตยในแง่ของการศึกษา," พื้นฐานการเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู, 2520.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. " แนวโน้มของสังคมศึกษาในปัจจุบัน," ครุปริทัศน์. 5(5) : 68-71 ; พฤษภาคม 2533.

- สุดา เหลี่ยมวิริยกิจ. ผลของการสอนกลุ่มเพื่อนและการสอนโดยกลุ่มเพื่อนกับการวางแผนโครงการเสริมแรงเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. ๑๑๙ หน้า.
- สุนทร จันทร์. การประมณศึกษากับประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- สุพิน บุญชูวงศ์. หลักการสอนตรงตามหลักสูตร สภาการศึกษาครู พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ:ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2531.
- สุภา กิจจาทร. " การใช้สถานการณ์จำลอง," เอกสารประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2519.
- สำเร็จ เวชสุนทร. "กิจกรรมสถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู," ครุปริทัศน์. 5(2) : 18-22 ; ธันวาคม 2533.
- อัญชลี แจ่มเจริญ. " สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน," มิตรครู. 21(9) : 5-9 ; พฤษภาคม 2522.
- อุทัย หิรัญโต. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2519.

Anderson, John R. " An Investigation of the Effect of Group Social Skill Training on the Appropriate Social Behavior of Mentally Retarded Adult," Dissertation Abstracts International. 36 : 3460 - A ; December, 1978.

Beck, Isabel H. and Bruce Monroe. " Some Dimention of Simulation, Student Cognitive Retention and Pupil Tech Effective Perception,"Dissertation Abstracts International. 4931 - A ; February, 1974.

Cruichank,d."Nation of Simulation and Games :A Preliminally Inquiry," Education Technology. July, 1972.

Dewey, John. Democracy and Aducation. New York : The Macmillan Company, 1976.

Friedman, Robert S. " Paticipation in Democracy : A Theory of Democracy and Democratic Socialization," Dissertation Abstracts International. 34(1) : 2717 - A; November, 1973.

Hilgard, Ernest R. and Gordor H. Bower. Theories of Learning. New York ; Meredith Publishing, 1966.

Holden, Susan. Drama in Language Teaching. London : Longman Group Jones, 1981.

Jones, Ken. Simulations in Language Teaching. Cambridge : Cambridge University Press, 1982.

Kazdin, Alan E. Behavior Modification in Applied Setting. Illinois : Dorsy Press, 1977.

- _____. The Token Economy : A Review and Evaluation.
New York : Plenum Press, 1980.
- _____. Case Research Designs. New York : Oxford
University Press, 1982.
- Kerr, J.Y.K. "Games and Simulations in English Language
Teaching," E L T Documents : The British Council.
5 : 1977.
- Kessel, John H. Micropolitic : Individual and Group
Levels. New York : Holt Rinehart and Winston, 1970.
- Lahey, Benjamin B. and Renold S. Drabman. " Facilitation
of The Acquisition and Retention of Sight - Word
Vocabulary Through Token Reinforcement," Journal
of Applied Behavior Analysis. 307 - 312; 1974.
- Laski, Havold J. " Democracy," In Encyclopedia of the
Social Sciences . V 5-6. p 84. New York : The
Macmillan Company, 1967.
- Melaughlin, Thomas F. and John Malaby. " Intrinsic
Reinforcers in a Classroom Token Economy," Journal
of Applied Behavior Analysis. 5 : 263 - 270; 1972.

Mikulas, William L. Behavior Modification. New York :
Harper Row, 1987.

Pennock.J.Roland. Democratic Political Theory. New Jersey
: Princeton University Press, 1979.

Platner, Marquerite and Joyce Brady. "The Effect of
Democratic Classroom on the Behavior of 9-10-11
Year-old Children," Dissertation Abstracts
International. 38(8A): 4751 - A ; June, 1987.

Robinson, P.W, T.J. Newby and S.L. Granzell. " A Token
System for a Class of Under Achieving Hyperactive
Children," Journal of Applied Behavior Analysis.
14 : 307 - 315 ; 1981.

Schultz, Landall L. Simulation in Social and
Administrative Science. New Jersey : Prentice -
Hall, Inc, 1972.

Shay, Carl. "Simulation in the Classroom : An Appraisal,"
Educational Technology. 34(2) : 26-31 ; November,
1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. แบบประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ
2. แบบบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการ
3. แบบสำรวจตัวเสริมแรง
4. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
5. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตย

ผู้ประเมิน
 ครูผู้สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 สถานที่..... วันที่..... เวลา.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียน
 แสดงตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมมากที่สุด
- 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมมาก
- 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ้างเป็นบางครั้ง
- 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมน้อย
- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

พฤติกรรมประชาธิปไตย หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่แสดงออก
 ต่อบุคคลอื่นตามสิทธิและเสรีภาพด้วยความเคารพซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แสดงความเคารพครู
2. การยกมือขออนุญาตครูก่อนพูด
3. ไม่แกล้งเพื่อน
4. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
5. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่มีคำสั่งท้าย
6. พูดด้วยถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน
7. ใช้คำแทนชื่อตนเองอย่างเหมาะสม
8. ใช้คำแทนชื่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม
9. แสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
10. เข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง
11. ไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
12. ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน

นักเรียนชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

พฤติกรรมประจำชิปโดยที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น					รวม
	5	4	3	2	1	
1. แสดงความเคารพครู 2. การยกมือขออนุญาตครูก่อนพูด 3. ไม่แก้งเพื่อน 4. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่สุภาพ 5. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่มีคำลงท้าย 6. พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ 7. ใช้คำแทนชื่อตนเองอย่างเหมาะสม 8. ใช้คำแทนชื่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม 9. แสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ 10. เข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง 11. ไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต 12. ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎระเบียบของโรงเรียน						

ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมประจำชิปโดย

ครั้งที่.....กลุ่มทดลองที่.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....
 วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สถานที่.....
 ผู้สังเกต.....วัน เวลาที่สังเกต

คำชี้แจง พฤติกรรมประจำชิปโดย หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่แสดงออก
 ต่อบุคคลอื่นตามสิทธิและเสรีภาพด้วยความเคารพซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แสดงความเคารพครู
2. การยกมือขออนุญาตครูก่อนพูด
3. ไม่แก้งเพื่อน
4. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
5. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่มีคำลงท้าย
6. พูดด้วยถ้อยคำสุภาพกับเพื่อน
7. ใช้คำแทนชื่อตนเองอย่างเหมาะสม
8. ใช้คำแทนชื่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม
9. แสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
10. เข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง
11. ไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
12. ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน

หมายเหตุ การสังเกต ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมประจำชิปโดย
 ด้านการยอมรับของนักเรียนในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
 ชีวิตโดยใช้เวลาสังเกตประมาณ 50 นาที และบันทึกพฤติกรรมประจำชิปโดย
 ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ในช่วงเวลาของการสังเกตถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมให้ใส่

เครื่องหมาย / ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่แสดงตามจำนวนครั้งของความถี่
 ของพฤติกรรม

พฤติกรรมประจำสัปดาห์	ความถี่ของนักเรียนคนที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. แสดงความเคารพครู								
2. ยกมือขออนุญาตก่อนพูด								
3. ไม่แกล้งเพื่อน								
4. พูดกับครูด้วยถ้อยคำสุภาพ								
5. พูดกับครูด้วยถ้อยคำที่มีค่าลงท้าย								
6. พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ								
7. ใช้คำแทนตนเองอย่างเหมาะสม								
8. ใช้คำแทนผู้อื่นอย่างเหมาะสม								
9. แสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ								
10. เข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง								
11. ไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต								
12. ปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎระเบียบของโรงเรียน								

==
BDD
□□

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

(กลุ่มทดลองที่ 1)

สัปดาห์ที่ วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง จงเรียงลำดับสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด 5 อันดับ โดยใส่หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดและ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับความต้องการของนักเรียน

_____	ปากกาลูกสี
_____	ดินสอ
_____	ดินสอสี
_____	สมุดปกอ่อน
_____	สมุดปกแข็ง
_____	ยางลบหมึก
_____	ยางลบดินสอ
_____	ไม้บรรทัด
_____	กล่องใส่ดินสอ
_____	ใส่ดินสอกด
_____	วงเวียน
_____	หนังสือการ์ตูน
_____	ขนม
_____	นม
_____	ไอศกรีม
_____	ผลไม้
_____	บะหมี่ซอง
_____	ลูกอม
_____	อื่น ๆ (ระบุ) _____

หมายเหตุ : แบบสำรวจตัวเสริมแรงจะสำรวจทุกสัปดาห์

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

(กลุ่มทดลองที่ 2)

สัปดาห์ที่ วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง จงเรียงลำดับสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด 5 อันดับ โดยใส่หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดและ 2,3,4 และ 5 ตามลำดับความต้องการของนักเรียน

- _____ การให้เพื่อนปรบมือชมเชย
- _____ การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย
- _____ การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย
- _____ การให้ครูกล่าวคำชมเชย
- _____ การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย
- _____ การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย

หมายเหตุ : แบบสำรวจตัวเสริมแรงจะสำรวจทุกสัปดาห์

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
(ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การวช ธรรม	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัยและระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่เข้าร่วมการทดลอง 2. เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการวช	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยเปิดเพลงดอกไม้นี้และนำดอกไม้ไปวางไว้ที่มีชื่อของนักเรียนและร่วมกันร้องเพลง 3. ผู้วิจัยแจกรูปผลไม้ซึ่งมีชื่อของนักเรียนในกลุ่มให้ นักเรียนแต่ละคน 4. ให้นักเรียนเดินไปหาเพื่อนที่มีชื่อในรูปผลไม้ที่ได้รับและสนทนาสอบถามข้อมูลซึ่งกันและกัน 5. ให้นักเรียนช่วยกันวาดรูปต้นไม้และออกมาแนะนำข้อมูลของเพื่อนที่ได้รับ จากนั้นให้นำรูปผลไม้ไปติดที่ต้นไม้จนครบทุกคน 6. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น 7. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายวิธีดำเนินการ และขั้นตอน

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ธรรม 3. เพื่อให้ นักเรียนทราบ ความหมายและ คุณลักษณะ พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวช ธรรม	ของการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงด้วย เปี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนา พฤติกรรมประชาธิปไตย 8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกัน อภิปรายความหมายและ ลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านการวชธรรม 9. ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบ ส้ารวจั่วเสริมแรง 10. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม สรุป และแจกตารางกำหนด การเข้าร่วมกิจกรรม
2	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การวช ธรรม เกี่ยวกับ การแสดง ความ เคารพครู	สวัสดี	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก แสดงความ เคารพครูด้วย การไหว้ 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก กล่าวคำทักทาย ครูและเพื่อน ด้วยถ้อยคำ	านการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงด้วย เปี้ยอรรถกรครั้งที่ 2-11 มี วิธีดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของ การใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงด้วย เปี้ยอรรถกร และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลองที่นำมาใช้

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
3	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การวช ธรรม เกี่ยวกับ การยกมือ ขออนุญาต ครูก่อนพูด	ขออนุญาต	สุภาพ 1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ ถึงความสำคัญ ของการยกมือ ขออนุญาตครู ก่อนพูด 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก เคารพสิทธิของ ผู้อื่น	หลังจากนั้นนักเรียนและผู้วิจัย ช่วยกันเลือกผู้แสดง และให้ นักเรียนศึกษาบทบาทใน สถานการณ์จำลองตามที่ได้รับ มอบหมาย 2. <u>ขั้นตอนกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทใน สถานการณ์จำลองตามที่ได้รับ มอบหมาย 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ ที่ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและ ผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ อภิปราย
4	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การวช ธรรม เกี่ยวกับ การไม่ แก่ง	โต้เถียง	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก การเคารพผู้อื่น ทางร่างกาย 2. เพื่อให้ นักเรียนไม่ แก่งเพื่อนหรือ ทำให้ผู้อื่นได้รับ บาดเจ็บหรือ	4. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนสรุปสาระและข้อคิด ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม หลังจากนั้นในชั่วโมงเรียนวิชา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
5	เพื่อน ประชา- ธิปไตย ด้าน การระ วม เกี่ยวกับ การพูดกับ ครูและ เพื่อนด้วย ก้อยคำ สุภาพและ มีค่า ลงท้าย และใช้คำ แทนชื่อ ของ ตนเอง	วาจาพาสุข	อับอาย 1. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการระ วมทางวาจา 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จักพูด กับครูและเพื่อน ด้วยก้อยคำ สุภาพ มีค่า ลงท้ายและใช้ คำแทนชื่อของ ตนเองและผู้อื่น อย่างเหมาะสม	ชีวิตผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไป สังเกตและบันทึกพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านการระ วมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ตามวันและเวลาที่กำหนดโดย นั่งในตำแหน่งที่มองเห็น พฤติกรรมของนักเรียนได้ อย่างชัดเจน ไม่รบกวน การเรียนการสอนและไม่ให้ นักเรียนเห็นแบบบันทึก พฤติกรรม เมื่อหมดเวลา การสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบความ สอดคล้องของการสังเกตที่ บันทึกให้ตรงกันโดยสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้องต้องมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงจะให้ การเสริมแรงตามเกณฑ์ที่ กำหนด คือ ถ้านักเรียนแสดง พฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการระวมเพิ่มขึ้นจาก ระยะเส้นฐาน นักเรียนจะ ได้รับเบี้ยอรรถกรเพื่อนำไป แลกตัวเสริมแรงตามเกณฑ์

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	และผู้อื่น อย่าง เหมาะสม			ดังนี้ 1. นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การระดม ความคิดเห็น เพิ่มขึ้นจากระยะ พื้นฐาน 9 พฤติกรรมขึ้นไป จะได้รับ เบี้ยอรรถกร 5 อันเพื่อนำไป แลกตัวเสริมแรงอันดับ 1
6	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การระดม ความคิดเห็น เกี่ยวกับ การ แสดง ความคิดเห็น ได้ เหมาะสม กับ กาลเทศะ	ปรึกษา หาวิธี	1. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การระดม ความคิดเห็น 2. เพื่อให้ นักเรียนแสดง ความคิดเห็นได้ เหมาะสมกับ กาลเทศะ รู้จัก รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	2. นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การระดม ความคิดเห็น เพิ่มขึ้นจากระยะ พื้นฐาน 7-8 พฤติกรรม จะได้รับ เบี้ยอรรถกร 4 อันเพื่อนำไป แลกตัวเสริมแรงอันดับ 2 3. นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การระดม ความคิดเห็น เพิ่มขึ้นจากระยะ พื้นฐาน 5-6 พฤติกรรม จะได้รับ เบี้ยอรรถกร 3 อันเพื่อนำไป แลกตัวเสริมแรงอันดับ 3 4. นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การระดม ความคิดเห็น เพิ่มขึ้นจากระยะ พื้นฐาน
7	พฤติกรรม ประชาธิปไตย	อดได้ รอได้	1. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม	3 - 4 พฤติกรรม จะได้รับ เบี้ยอรรถกร 2 อันเพื่อนำไป

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8	ด้าน การว้ ธรรม เกี่ยวกับ การ เข้าแถว รับสิ่งของ ตามลำดับ ก่อนหลัง	อย่าเลยนข	ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรมในทาง กฏเกณฑ์ 2. เพื่อให้ นักเรียนเห็น ความสำคัญและ รู้รักการ เข้าแถวรับ สิ่งของตาม ลำดับก่อนหลัง	แลกตัวเสริมแรงอันดับ 4 5. นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านการว้ธรรม เพิ่มขึ้นจากระยะฐาน 1 - 2 พฤติกรรม จะได้รับ เบี้ยอรรถกร 1 อันเพื่อนำไป แลกตัวเสริมแรงอันดับ 5
	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การว้ ธรรม เกี่ยวกับ การ ไม่หยิบ สิ่งของ ของผู้อื่น โดยไม่ได้รับ อนุญาต		1. เพื่อให้ นักเรียนเห็น ความสำคัญของ การไม่ละเมิด สิทธิของผู้อื่น 2. เพื่อให้ นักเรียนไม่หยิบ สิ่งของของผู้อื่น โดยไม่ได้รับ อนุญาต	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
9	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การวช ธรรม เกี่ยวกับ การ ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ของ สมาชิก และกฎ ของ โรงเรียน	ไม่ฝ่าฝืน	1. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวช ธรรมในทาง กฎเกณฑ์ 2. เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติ ตามข้อตกลง ของสมาชิกและ กฎของ โรงเรียน	
10	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การวช ธรรม	ทำดีได้ดี	1. เพื่อให้ นักเรียนมี ความรู้ ความ เข้าใจ และ เห็นความสำคัญ ของพฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวช ธรรม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
11	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การว้ ธรรม	รางวัลชีวิต	2. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรม 1. เพื่อให้ นักเรียนมี ความรู้ ความ เข้าใจ และ เห็นความสำคัญ ของพฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรม 2. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
12	พฤติกรรม ประจำ- ชิปโดย ด้าน การวช ธรรม	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ พฤติกรรม ประจำชิปโดย ด้านการวช ธรรม 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถนำ ความรู้เรื่อง พฤติกรรม ประจำชิปโดย ด้านการวช ธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้ 3. เพื่อสรุปผล การทดลอง	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและ ทบทวนลักษณะของบุคคล ที่มีพฤติกรรมประจำชิปโดย ด้านการวชธรรม ความสำคัญของพฤติกรรม ประจำชิปโดยด้าน การวชธรรม ความแตกต่าง ของผู้ที่มีและไม่มีพฤติกรรม ประจำชิปโดยด้าน การวชธรรม หลังจากนั้น ให้นักเรียนซักถามและ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ให้นักเรียนแสดงความคิด เห็น และความรู้สึก ในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ผู้วิจัยและนักเรียน ร่วมกันร้องเพลงคำสัญญา และมอบของที่ระลึกแก่นักเรียน 4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียน และกล่าวปิดการทดลอง

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกร ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

ชื่อกิจกรรม ปฐมนิเทศ

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัยและระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่เข้าร่วมการทดลอง
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกร เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและคุณลักษณะพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

อุปกรณ์

1. ดอกไม้
2. เทปเพลง " ดอกไม้"
3. รูปผลไม้
4. ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม
5. ตัวอย่างแบบสำรวจตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยเปิดเพลงดอกไม้และนำดอกไม้ไปวางไว้ที่มีชื่อของนักเรียนและร่วมกันร้องเพลง
3. ผู้วิจัยแจกรูปผลไม้ซึ่งมีชื่อของนักเรียนในกลุ่มมาให้นักเรียนแต่ละคน

4. ให้นักเรียนเดินไปหาเพื่อนที่มีชื่อในรูปผลไม้ที่ได้รับและ
สนทนาสอบถามข้อมูลซึ่งกันและกัน
5. ให้นักเรียนช่วยกันวาดรูปต้นไม้และออกมาแนะนำข้อมูล
ของเพื่อนที่ได้รับ จากนั้นให้นำรูปผลไม้ไปติดที่ต้นไม้จน
ครบทุกคน
6. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น
7. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์การ และขั้นตอนของ
การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วย
เบี้ยอรรถกร เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย
8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะ
ของผู้ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม
9. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง
10. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม สรุป และแจกตารางกำหนด
การเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการสนทนาและการตอบคำถามของนักเรียน

ปฏิบัติการกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตและเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย
ด้านคุณธรรมเกี่ยวกับการแสดงความเคารพครูด้วยการ
ไหว้ เพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการ
เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการยกมือขอ
อนุญาตครูก่อนพูด

ชื่อกิจกรรม การขออนุญาต

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการยกมือขอ
อนุญาตครูก่อนพูด
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
3. เบี้ยอรรถกร
4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ
เสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง " ขออนุญาต "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม
นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"ขออนุญาต" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้
สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ
ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคุณธรรมเกี่ยวกับการขออนุญาต
เพิ่มขึ้นจากระยะเริ่มต้นนักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
ด้วยป้ายอรรถกรก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ครั้งที่ 4

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการ ไม่แก่งแย่งเพื่อน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	โศกเอ๋ย
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการเคารพผู้อื่นทางร่างกาย 2. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ไม่แก่งแย่งเพื่อน หรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรืออับอาย
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง 3. เบี้ยอรรถกร 4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ เสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง " โศกเอ๋ย " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ ได้รับมอบหมาย 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง " โศกเอ๋ย "

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ครั้งที่ 4

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการ ไม่แก้งเพื่อน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ร้อยละ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการเคารพผู้อื่นทางร่างกาย 2. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ไม่แก้งเพื่อน หรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรืออับอาย
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง 3. เบี้ยอรรถกร 4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ เสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง " ร้อยละ " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ ได้รับมอบหมาย 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง " ร้อยละ "

ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
 ประชาธิปไตยด้านความระบอบธรรมเกี่ยวกับการไม่แก่งแย่งเพื่อน
 เพิ่มขึ้นจากระยะเริ่มต้นนักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
 ด้วยเบี้ยอรรถกรก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ครั้งที่ 5

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการพูดกับครู ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ มีคำลงท้าย พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ และใช้คำแทนชื่อของตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	วาจาพาสุข
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม ทางวาจา 2. เพื่อให้ให้นักเรียนพูดกับครู เพื่อน และผู้อื่นด้วยถ้อยคำสุภาพ มีคำลงท้าย และใช้คำแทนชื่อตนเองและผู้อื่นอย่าง เหมาะสม
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง 3. เบี้ยอรรถกร 4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ เสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง " วาจาพาสุข " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง

1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นตอนกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"วาจาพาสุข" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมเกี่ยวกับการพูดกับครูด้วยถ้อยคำสุภาพ มีคำลงท้าย พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ และใช้คำแทนชื่อตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

2. ชั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"ปฐกษัตริย์" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้
สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ
ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านความระมัดระวังเกี่ยวกับการแสดง
ความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เพิ่มขึ้นจากรยะ
เส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ครั้งที่ 7

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการเข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	อดได้ รอได้
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้ฝึกเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมในทางกฎเกณฑ์ 2. เพื่อให้ฝึกเรียนเห็นความสำคัญและรู้จักการเข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง 3. เบี้ยอรรถกร 4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจ้งผลการประเมินให้ฝึกเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " อดได้ รอได้ " 1.3 ฝึกเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้ฝึกเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นตอนกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"อดได้ รอได้" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้
สังเกตการแสดง

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ
ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการเข้าแถวรับ
สิ่งของตามลำดับก่อนหลังเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน
นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยป้ายอรรถกร ก่อน
การทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการไม่หยิบ
สิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

ชื่อกิจกรรม อย่าเลอะ

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
ในการเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่หยิบสิ่งของของ
ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
3. เบี้ยอรรถกร
4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ
เสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง " อย่าเลอะ "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม
นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"อย่าเลยนะ" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้

สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยป้ายอรรถกร ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ครั้งที่ 9

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ไม่ฝ่าฝืน
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรมทางกฎเกณฑ์ 2. เพื่อให้ให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง 3. เบี้ยอรรถกร 4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " ไม่ฝ่าฝืน " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นตอนกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง
"ไม่ฝ่าฝืน" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้
สังเกตการแสดง

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ
ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคุณธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
ข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน เพิ่มขึ้นจาก
ระยะเส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วย
เบี้ยอรรถกร ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ครั้งที่ 10

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	รางวัลชีวิต
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม 2. เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
3. เบี้ยอรรถกร
4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "รางวัลชีวิต "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"รางวัลชีวิต" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้
สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ
ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน
นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยป้ายอรรถกร
ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม

ชื่อกิจกรรม ทาดีได้ดี

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม
2. เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
3. เบี้ยอรรถกร
4. สิ่งที่เป็นตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " ทาดีได้ดี "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง " ทาดีได้ดี " ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้

สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยป้ายอรรถกรก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ครั้งที่ 12

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถหาความรู้เรื่องประชาธิปไตยด้านคารวธรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3. เพื่อสรุปผลการทดลอง
<u>อุปกรณ์</u>	1. เพลง 2. ของที่ระลึก
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและทบทวนลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม ความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม ความแตกต่างของผู้ที่มีและไม่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวธรรม หลังจากนั้นให้นักเรียนซักถามและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงคำสัญญาและมอบของที่ระลึกแก่นักเรียน 4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. ส่งเกิดความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. จากการสนทนาและการตอบคำถามของนักเรียน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
(ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การวช ธรรม	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัยและระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่เข้าร่วมการทดลอง 2. เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการวชธรรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยเปิดเพลงดอกไม้และนำดอกไม้ไปวางไว้ที่มือของนักเรียนและร่วมกันร้องเพลง 3. ผู้วิจัยแจกรูปผลไม้ซึ่งมีชื่อของนักเรียนในกลุ่มมาให้ นักเรียนแต่ละคน 4. ให้นักเรียนเดินไปหาเพื่อนที่มีชื่อในรูปผลไม้ที่ได้รับและสนทนาสอบถามข้อมูลซึ่งกันและกัน 5. ให้นักเรียนช่วยกันวาดรูปต้นไม้และออกมาแนะนำข้อมูลของเพื่อนที่ได้รับ จากนั้นให้นำรูปผลไม้ไปติดที่ต้นไม้จนครบทุกคน 6. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น 7. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายวิธีดำเนินการ และขั้นตอน

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			3. เพื่อให้ นักเรียนทราบ ความหมายและ คุณลักษณะ พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านคารวะ ธรรม	ของการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงทาง สังคมเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตย 8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกัน อภิปรายความหมายและ ลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม 9. ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบ สำรวจตัวเสริมแรง 10. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม สรุป และแจกตารางกำหนด การเข้าร่วมกิจกรรม
2	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน คารวะ ธรรม เกี่ยวกับ การแสดง ความ เคารพครู	สวัสดี	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก แสดงความ เคารพครูด้วย การไหว้ 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก กล่าวคำทักทาย ครูและเพื่อน ด้วยถ้อยคำ	ในการใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงทาง สังคมครั้งที่ 2-11 มีวิธี ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของ การใช้สถานการณ์จำลอง ควบคู่กับการเสริมแรงทาง สังคม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลองที่นำมาใช้

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
3	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การวช ธรรม เกี่ยวกับ การยกมือ ขออนุญาต ครูก่อนพูด	ขออนุญาต	สุภาพ 1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ ถึงความสำคัญ ของการยกมือ ขออนุญาตครู ก่อนพูด 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก เคารพสิทธิของ ผู้อื่น	หลังจากนั้นนักเรียนและผู้วิจัย ช่วยกันเลือกผู้แสดง และให้ นักเรียนศึกษาบทบาทใน สถานการณ์จำลองตามที่ได้รับ มอบหมาย 2. <u>ขั้นตอนกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทใน สถานการณ์จำลองตามที่ได้รับ มอบหมาย 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ ที่ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผล ที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ อภิปราย
4	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การวช ธรรม เกี่ยวกับ การไม่ แกล้ง	โต้เถียง	1. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก การเคารพผู้อื่น ทางร่างกาย 2. เพื่อให้ นักเรียนไม่ แกล้งเพื่อนหรือ ทำให้ผู้อื่นได้รับ บาดเจ็บหรือ	4. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนสรุปสาระและข้อคิด ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม หลังจากนั้นในช่วงเวลาเรียนวิชา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
5	เพื่อน ประชา- ธิปไตย ด้าน การวษ ธรรม เกี่ยวกับ การพูดกับ ครูและ เพื่อนด้วย ถ้อยคำ สุภาพและมี คำ ลงท้าย และใช้คำ แทนชื่อ ของ ตนเอง	วาจาพาสุข	อับอาย 1. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวษ ธรรมทางวาจา 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก พูดกับครูและ เพื่อนด้วย ถ้อยคำสุภาพ มีคำลงท้ายและ ใช้คำแทนชื่อ ของตนเองและ ผู้อื่นอย่าง เหมาะสม	ชีวิตผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการวษธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ตามวันและเวลาที่กำหนดโดยนั่งในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ไม่รบกวนการเรียนการสอนและไม่ให้นักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม เมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบความสอดคล้องของการสังเกตที่บันทึกให้ตรงกันโดยสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องต้องมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงจะให้การเสริมแรงตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการวษธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมตามเกณฑ์ ดังนี้

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6	และผู้อื่น อย่าง เหมาะสม	พหุติกรรม	1. เพื่อให้ นักเรียนมี พหุติกรรม ประจำตัวโดย ด้าน การระ ธรรม เกี่ยวกับ การแสดง ความคิด เห็นได้ เหมาะสม กับ กาลเทศะ	1. นักเรียนมีพหุติกรรม ประจำตัวโดยด้าน การระธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะ เส้นฐาน 9 พหุติกรรมขึ้นไป จะได้รับการเสริมแรงทาง สังคม อันดับ 1 2. นักเรียนมีพหุติกรรม ประจำตัวโดยด้าน การระธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะ เส้นฐาน 7-8 พหุติกรรม จะได้รับการเสริมแรงทาง สังคม อันดับ 2 3. นักเรียนมีพหุติกรรม ประจำตัวโดยด้าน การระธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะ เส้นฐาน 5-6 พหุติกรรม จะได้รับการเสริมแรงทาง สังคม อันดับ 3 4. นักเรียนมีพหุติกรรม ประจำตัวโดยด้าน การระธรรมเพิ่มขึ้นจากระยะ เส้นฐาน 3 - 4 พหุติกรรม จะได้รับการเสริมแรงทาง
7	พหุติกรรม	อดได้ รอได้	1. เพื่อให้ นักเรียนมี พหุติกรรม	พหุติกรรมเพิ่มขึ้นจากระยะ เส้นฐาน 3 - 4 พหุติกรรม จะได้รับการเสริมแรงทาง

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8	ด้าน การว้ ธรรม เกี่ยวกับ การ เข้าแถว รับสิ่งของ ตามลำดับ ก่อนหลัง	อย่าเลียนะ	ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรมในทาง กฎเกณฑ์ 2. เพื่อให้ นักเรียนเห็น ความสำคัญและ รู้จักการเข้า แถวรับสิ่งของ ตามลำดับก่อน หลัง	สังคม อันดับ 4 5. นักเรียนมีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การว้ธรรมเพิ่มขึ้นจากรยะ เส้นฐาน 1 - 2 พฤติกรรม จะได้รับการเสริมแรงทาง สังคม อันดับ 5
	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน การว้ ธรรม เกี่ยวกับ การไม่ หยิบ สิ่งของ ของผู้อื่น โดยไม่ได้รับ อนุญาต		1. เพื่อให้ นักเรียนเห็น ความสำคัญของ การไม่ละเมิด สิทธิของผู้อื่น 2. เพื่อให้ นักเรียนไม่หยิบ สิ่งของของผู้อื่น โดยไม่ได้รับ อนุญาต	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
9	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การว้ ธรรม เกี่ยวกับ การ ปฏิบัติตาม ข้อตกลง ของ สมาชิก และกฎ ของ โรงเรียน	ไม่ฝ่าฝืน	1. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรมในทาง กฎเกณฑ์ 2. เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติ ตามข้อตกลง ของสมาชิกและ กฎของ โรงเรียน	
10	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การว้ ธรรม	ทำดีได้ดี	1. เพื่อให้ นักเรียนมี ความรู้ ความ เข้าใจ และ เห็นความสำคัญ ของพฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
11	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การวช ธรรม	รางวัลชีวิต	2. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวช ธรรม 1. เพื่อให้ นักเรียนมี ความรู้ ความ เข้าใจ และ เห็นความสำคัญ ของพฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวช ธรรม 2. เพื่อให้ นักเรียนมี พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการวช ธรรม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
12	พฤติกรรม ประชา- ธิปไตย ด้าน การว้ ธรรม	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรม 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถนำ ความรู้เรื่อง พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านการว้ ธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้ 3. เพื่อสรุปผล การทดลอง	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและ ทบทวนลักษณะของบุคคล ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการว้ธรรม ความสำคัญของพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การว้ธรรม ความแตกต่าง ของผู้ที่มีและไม่มีพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน การว้ธรรม หลังจากนั้น ให้นักเรียนซักถามและ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ให้นักเรียนแสดงความคิด เห็น และความรู้สึก ในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ผู้วิจัยและนักเรียน ร่วมกันร้องเพลงคำสัญญา และมอบของที่ระลึกแก่นักเรียน 4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียน และกล่าวปิดการทดลอง

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ครั้งที่ 1

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัยและระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่เข้าร่วมการทดลอง 2. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม 3. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบความหมายและคุณลักษณะพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

อุปกรณ์

1. ดอกไม้
2. เทปเพลง " ดอกไม้"
3. รูปผลไม้
4. ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม
5. ตัวอย่างแบบสำรวจตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยเปิดเพลงดอกไม้และนำดอกไม้ไปวางไว้ที่มีชื่อของนักเรียนและร่วมกันร้องเพลง
3. ผู้วิจัยแจกรูปผลไม้ซึ่งมีชื่อของนักเรียนในกลุ่มให้นักเรียนแต่ละคน

4. ให้นักเรียนเดินไปหาเพื่อนที่มีชื่อในรูปผลไม้ที่ได้รับและ
สนทนา สอบถามข้อมูลซึ่งกันและกัน
5. ให้นักเรียนช่วยกันวาดรูปต้นไม้และออกมาแนะนำข้อมูล
ของเพื่อนที่ได้รับ จากนั้นให้นำรูปผลไม้ไปติดที่ต้นไม้จน
ครบทุกคน
6. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยมากขึ้น
7. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และขั้นตอนของ
การใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย
8. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะ
ของผู้ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
9. ผู้วิจัยให้นักเรียนทดลองตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง
10. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม สรุป และแจกตารางกำหนด
การเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการสนทนาและการตอบคำถามของนักเรียน

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระมัดระวังเกี่ยวกับการแสดงความเคารพครูด้วยการไหว้

ชื่อกิจกรรม สวีส์ดี

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักแสดงความเคารพครูด้วยการไหว้
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกล่าวคำทักทายครูและเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
3. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " สวีส์ดี "
 - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.3 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม
นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง " สวีส์ดี " ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ

ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตและ เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคุณธรรมเกี่ยวกับการแสดงความ
เคารพครูด้วยการไหว้ เพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน
นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมก่อนการทดลอง
ครั้งต่อไป

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคุณธรรมเกี่ยวกับการขออนุญาต เพิ่มขึ้นจากรยะยั้งเส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ครั้งที่ 4

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเนียมเกี่ยวกับการไม่ แกล้งเพื่อน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	โธ่เอ๋ย
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการเคารพผู้อื่นทางร่างกาย 2. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเนียม ไม่แกล้งเพื่อน หรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรืออันตราย
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ เสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง " โธ่เอ๋ย " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ ได้รับมอบหมาย 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง " โธ่เอ๋ย " ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการไม่แก่งแย่งเพื่อนเพิ่มขึ้นจากระยะพื้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
ครั้งที่ 5

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการพูดกับครู ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ มีคำลงท้าย พูดกับเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ และใช้คำแทนชื่อของตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	วาจาพาสุข
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ทางวาจา 2. เพื่อให้ นักเรียนพูดกับครู เพื่อน และผู้อื่นด้วยถ้อยคำสุภาพ มีคำลงท้าย และใช้คำแทนชื่อตนเองและผู้อื่นอย่าง เหมาะสม
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ เสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง " วาจาพาสุข " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นตอนกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง

"วาจาพาสุข" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการพูดกับครูด้วยก้อยคำสุภาพ มีคาลงท้าย พูดกับเพื่อนด้วยก้อยคำสุภาพ และใช้คำแทนชื่อตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
ครั้งที่ 6

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปฐกษัตริย์
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้เด็กเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมทางความคิดเห็น 2. เพื่อให้เด็กเรียนแสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะและรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " ปฐกษัตริย์ " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง "ปฐกษัตริย์" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้

สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคม ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการเข้าแถว
รับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง

ชื่อกิจกรรม อดได้ รอได้

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เด็กเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
ในทางกฎเกณฑ์
2. เพื่อให้เด็กเรียนเห็นความสำคัญและรู้จักการเข้าแถวรับ
สิ่งของตามลำดับก่อนหลัง

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจ้งผลการประเมินให้เด็กเรียนทราบและให้การ
เสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง " อดได้ รอได้ "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้เด็กเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่
ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม
นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง
"อดได้ รอได้" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้

สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการเข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลังเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคม ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ครั้งที่ 8

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการไม่หยิบ สิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	อย่าเลยนะ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม ในการเคารพสิทธิของผู้อื่น 2. เพื่อให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่หยิบสิ่งของ ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ เสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง สถานการณ์จำลอง เรื่อง " อย่าเลยนะ " 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ ได้รับมอบหมาย 2. <u>ขั้นตอนกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง "อย่าเลยนะ" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านจารวัตรธรรมเกี่ยวกับการไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เพิ่มขึ้นจากระยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคม ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม
ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
ข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน

ชื่อกิจกรรม ไม่ฝ่าฝืน

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
ทางกฎเกณฑ์
2. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎของ
โรงเรียน

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การ
เสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่อง
สถานการณ์จำลอง เรื่อง " ไม่ฝ่าฝืน "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่
ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม
นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง
" ไม่ฝ่าฝืน " ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้

สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกและกฎของโรงเรียน เพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐานนักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคมก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ครั้งที่ 10

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	รางวัลชีวิต
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม 2. เพื่อให้เด็กเรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
<u>อุปกรณ์</u>	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารสถานการณ์จำลอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "รางวัลชีวิต" 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง "รางวัลชีวิต" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะ
ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและ
อภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน
นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคม ก่อนการทดลอง
ครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม

ชื่อกิจกรรม ทำดีได้ดี

เวลา 50 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม
2. เพื่อให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านคารวะธรรม

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารสถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 แจกผลการประเมินให้นักเรียนทราบและให้การเสริมแรงตามเกณฑ์
 - 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง " ทำดีได้ดี "
 - 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง
 - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองเรื่อง " ทำดีได้ดี " ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมและอภิปราย

4. ชั้นสรุป

นักเรียนสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมเพิ่มขึ้นจากรยะเส้นฐาน นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงทางสังคม ก่อนการทดลองครั้งต่อไป

รายละเอียดการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ครั้งที่ 12

<u>ชื่อเรื่อง</u>	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	1. เพื่อให้ฝึกเรียนเข้าใจพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม 2. เพื่อให้ฝึกเรียนสามารถนำความรู้เรื่องประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3. เพื่อสรุปผลการทดลอง
<u>อุปกรณ์</u>	1. เพลง 2. ของที่ระลึก
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยให้ฝึกเรียนสรุปและทบทวนลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ความสำคัญของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ความแตกต่างของผู้ที่มีและไม่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม หลังจากนั้นให้ฝึกเรียนซักถามและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ให้ฝึกเรียนแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกลงในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงคำสัญญาและมอบของที่ระลึกแก่นักเรียน 4. ผู้วิจัยกล่าวขอจบให้ฝึกเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. จากการสนทนาและการตอบคำถามของนักเรียน

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง สวัสดิ์

ฉากที่ 1 เช้าวันหนึ่ง หน้าประตูโรงเรียน กุมภาเดินมาถึงประตูโรงเรียนพบ
ครูอุษา กุมภาจึงเดินเข้าไปหาครูอุษาแล้วยกมือไหว้

กุมภา : สวัสดิ์ค่ะ คุณครู

ครูอุษา : สวัสดิ์จ๊ะ กุมภา มาโรงเรียนแต่เช้าเลยนะจ๊ะ

กุมภา : ค่ะ คุณครู วันนี้หนูเป็นเวรรดน้ำที่แปลงผักค่ะ หนูขอตัวก่อนนะคะ

ครูอุษา : เชิญจ๊ะ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนหลายคนนั่งคุยกัน สุดา
กำลังทำความสะอาดห้องเรียน กุมภาเดินเข้ามาในห้อง

กุมภา : สวัสดิ์จ๊ะทุกคน

เพื่อน ๆ : สวัสดิ์จ๊ะ กุมภา ทำการบ้านเสร็จหรือยัง

กุมภา : เรียบร้อยแล้วจ๊ะ เมษา เราขอโทษนะจ๊ะที่มาช้า

เมษา : ไม่ช้าหรอกจ๊ะ เราก็เพิ่งจะมาถึงเหมือนกัน เราไปรดน้ำแปลงผัก
กันเถอะ

กุมภา : ไปจ๊ะ อ้าวนั่นสิงห์มาพอดีเลย สวัสดิ์จ๊ะสิงห์

สิงห์ : เออ เอ๊ย พฤกษ์ ไปซื้อขนมกัน

สิงห์พูดพร้อมกับตบไหล่พฤกษ์อย่างแรง

พฤกษ์ : โธ้ย เจ็บนะสิงห์ พูดกับเราดี ๆ ก็ได้ ทำไมต้องตีเราด้วย

สิงห์ : โธ่โธ้ย แค่นี้ทำเป็นร้อง ไม่ต้องไปก็ได้ ไปคนเดียวก็ได้วะ

สิงห์วิ่งออกไปนอกห้อง เพื่อน ๆ มองตาม

พฤกษ์ : เฮ้ย ทำไมเพื่อนเราถึงเป็นอย่างนั้นะ

เมษา : นั่นสิ อย่างนี้ใครที่ไหนอยากจะไปด้วย

ฉากที่ 3 ในวันอาทิตย์ ที่ตลาด ขณะที่ครูอุษาเดินซื้อของอยู่ และกุมภาก็
เดินมาซื้อของเช่นกัน กุมภาคมองเห็นครูอุษาจึงเดินเข้าไปหา

กุมภา : คุณครูคะ สวัสดิ์ค่ะ มาซื้อของหรือคะ

ครูอุษา : สวัสดีจ๊ะ ครูมาซื้ออุปกรณ์ไปทำการทดลองในวันพุธจ๊ะ

กุมภา : หนูช่วยถือให้หะคะคุณครู

ครูอุษา : ขอบใจจ๊ะ หนูนี้เป็นเด็กน่ารักจังเลยนะ ไปเราไปด้านโน้นกัน

ครูอุษาและกุมภาเดินมาพบสิงห์ซึ่งมากับคุณแม่ เมื่อสิงห์มองเห็นครูอุษาและกุมภาสิงห์รีบวิ่งมือคุณแม่เดินหลบไปอีกทางหนึ่งทันที

คุณแม่ : สิงห์จะรีบไปไหนนะ นั่นคุณครูกับเพื่อนของลูกไม่ใช่หรือจ๊ะ

สิงห์ : าชแม่ แต่ช้เกียจเข้าไปทักและสวัสดี น่าเบื่อจะตาย

คุณแม่ : สิงห์ ทำไมลูกถึงพูดอย่างนี้จ๊ะ ไม่น่ารักเลย แม่เสียใจนะ

สิงห์ : ก็จริงนี่ครับแม่ อยู่โรงเรียนก็สวัสดี มาเจอที่ตลาดก็ต้องสวัสดีอีกไม่เห็นจะเทตรงไหนเลย

คุณแม่ : สิงห์ ฟังแม่นะลูก การแสดงความเคารพผู้ใหญ่และทักทายเพื่อนและคนรู้จัก เป็นสิ่งที่ควรทูลูกไม่ว่าจะเป็นสถานที่ไหน ๆ การยกมือไหว้เราไม่ได้ชื่อหามาเมื่อไหร่ ไม่ใช่เรื่องน่าอายหรือไม่เทอะไรเลยและคุณครูก็เป็นผู้ที่มีพระคุณต่อเราด้วย แม่หวังว่าลูกคงจะเข้าใจและทำตามที่แม่ขอหะจ๊ะ แม่จะดีใจมาก

สิงห์ : ครับแม่

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง ขออนุญาต

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูวิริยาซึ่งเป็นครูประจำชั้นได้มอบหมายให้นักเรียนประชุมตกลงกันเพื่อจัดงานวันขึ้นปีใหม่ ในเวลาพักกลางวัน หลังจากรับประทานอาหาร โดยมีพนาซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นเป็นผู้ดำเนินการประชุม หลังจากที่มาพร้อมกันแล้ว พนาเดินออกมาหน้าชั้น

พนา : สวัสดีครับ เพื่อนๆ เราจะจัดงานวันขึ้นปีใหม่ เพื่อนๆ มีความคิดเห็นอย่างไรบ้างครับ

เมื่อพนาพูดจบทุกคนในห้องต่างก็แย่งกันพูดเสนอความคิดเห็นของตนเอง

สุดา : เราเล่นเกมปัดดา กระรอกเข้าโพรง ตีจับ

สุดาพูดยังไม่จบศรีไพรและโรสาก็พูดขึ้นมาว่า

ศรีไพร : ไม่เอา แข่งกีฬาดีกว่า เราว่า เล่นบิงปอง วอลเลย์ ...

โรสกา : โอ๊ย พูดแต่เรื่องไร้สาระที่เรื่องอาหารไม่พูดจะไม่กินกันหรือไง

พนา : เพื่อน ๆ ครับพูดเสนอทีละคนนะครับ อย่างแย่งกันพูด

สุดา : โอ๊ย อะไรกันนักกันหนา เสียงดังคนจะนอน

สุดาพูดแล้วก็พบน้าลงกับโต๊ะ นักเรียนคนอื่น ๆ ก็ยังคงแย่งกันพูดเสนอความคิดเห็นของตน

ศรีไพร : นี่โรสกาเธออยู่สุดาสิ น่าจะจริง ๆ

โรสกา : นั่นสิ ดลกจัง

พนา : เพื่อน ๆ ครับ ตอนนี้ผมขอหยุดการประชุมไว้เท่านี้ก่อนนะครับ

หลังเลิกเรียนค่อยมาประชุมกันใหม่ ตอนนี้ถึงเวลาเข้าเรียนภาค

บ่ายแล้ว ผมขอปิดการประชุมครับ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั่วโมงซ่อมเสริม ครูวิริยา เดินเข้ามาในห้องเรียนเพื่อสอบถามถึงผลการประชุม

พนา : นักเรียน ทำความเคารพ

นักเรียน: สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ คุณครู

ครูวิริยา: สวัสดีค่ะ นักเรียน เป็นอย่างไรบ้างคะ ผลการประชุม

พนายกมือขออนุญาต

ครูวิริยา: เชิญค่ะ พนา

พนา : ยังกดลงกันไม่ได้ครับ

ครูวิริยา: ทำไมล่ะคะ เกิดอะไรขึ้น

ศรียพร : หนูว่าจะให้แข่งกีฬาด้วย สนุกดี มีกีฬาหลายอย่าง....

ศรียพรพูดยังไม่จบ สดใสและโสภาก็พูดแซงขึ้นมา

สดใส : แต่หนูว่าเล่นเกมดีกว่า

โสภา : เรื่องอาหารก็สำคัญนะ

ครูวิริยา: เอาล่ะค่ะ ครูพอจะทราบแล้วว่า เป็นเพราะอะไร นักเรียนลองฟังครูสักนิดนะคะ การที่นักเรียนยังกดลงกันไม่ได้ ทำให้การประชุมยืดเยื้อ นักเรียนทุกคนลองช่วยกันทบทวนดูซิคะว่าเป็นเพราะอะไร

พนายกมือขออนุญาต

พนา : เพราะทุกคนต่างแย่งกันพูด ไม่มีใครฟังใครเลยครับ

ศรียพร : และยังทำอย่างอื่นในขณะที่ประชุมด้วยค่ะ

ครูวิริยา: ถูกต้องค่ะ นั่นเป็นเพราะนักเรียนไม่เข้าใจถึงการประชุมที่ดี

โสภา : การประชุมที่ดี เป็นอย่างไรคะ

ครูวิริยา: การประชุมที่ดีนั้น สมาชิกทุกคนต้องตั้งใจฟังประธานและสมาชิก ให้ความเคารพที่ประชุมโดยการยกมือขออนุญาตก่อนแสดงความคิดเห็นทุกครั้งและให้ประธานอนุญาตจึงพูดได้ และแสดงความคิดเห็นด้วยความสุภาพด้วยนะคะ ครูขอฝากไว้เท่านี้ค่ะ แล้วครูจะมาถามผลการประชุมในวันพรุ่งนี้ ตอนนั้นหมดเวลาแล้วให้นักเรียนเตรียมตัวเข้าแถวกลับบ้านได้แล้วค่ะ

ครูวิริยาเดินออกจากห้องไป พนาเดินออกมาหน้าห้อง

พนา : เพื่อน ๆ ครับหลังจากเลิกแถวแล้วผมขอพบทุกคนที่สนามหญ้าก่อนนะคะครับ เราจะประชุมกันตามที่ตกลงไว้

ฉากที่ 3 สนามหน้าอาคารเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั่ง
ประชุมกัน

พนา : ผมขออนุญาตดำเนินการประชุมต่อเลยนะครับ ใครมีอะไรเสนอ
เชิญเลยครับ

โสภายกมือขออนุญาต

พนา : เชิญครับ โสภา

โสภา : ฉันคิดว่าเราควรมีการทำบุญด้วยนะคะ วัดก็อยู่หน้าโรงเรียนนี่เอง
สุดท้ายก็ขออนุญาต

พนา : เชิญครับ สุดา

สุดา : ฉันเห็นด้วยกับโสภาค่ะ แล้วขอเสนอว่าหลังจากนั้นเราควรช่วยกัน
ทำความสะอาดและพัฒนาโรงเรียนของเราด้วย

พนา : มีใครมีความคิดเห็นอย่างอื่นบ้างไหมครับ

สดใยกมือขออนุญาต

พนา : เชิญครับ สดใส

สดใส : ฉันเห็นด้วยกับโสภาและสุดาค่ะ และขอเสนอว่าหลังจากนั้นแล้วจึง
รับประทานอาหารแล้วจะมีการเล่นเกมหรือกีฬาอะไรก็ได้เป็น
รายการต่อไป

พนา : มีใครเห็นด้วยกับความคิดนี้บ้างครับ คือเราจะทำบุญที่วัดหน้า
โรงเรียน แล้วทำความสะอาดและพัฒนาโรงเรียนหลังจากนั้นก็
การรับประทานอาหารร่วมกัน และเล่นเกมหรือเล่นกีฬาเป็น
รายการต่อไป เชิญยกมือเลยนะครับ

เพื่อน ๆ ยกมือ หลังจากนั้นการประชุมก็ดำเนินการต่อไปด้วยความเรียบร้อยและ
รวดเร็ว

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง ไร่เอ๋ย

ฉากที่ 1 หน้าห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าวันจันทร์ ดิริกาเดินถือ
รองเท้าขึ้นมานอนอาคารเรียนเพื่อจะนำกระบี่และรองเท้าไปเก็บในห้อง

ดิริกา : สวัสดีจ๊ะ เพื่อน ๆ

นิภาพร : สวัสดีจ๊ะ ไร่เอ๋ย วันนี้เธอใส่รองเท้าใหม่มาโรงเรียนหรือจ๊ะ

ดิริกา : จ๊ะ สวยไหม แม่ฉันเพิ่งซื้อให้เมื่อวันเสาร์นี่เอง

ศักดิ์ : สวยชะไม่มีล่ะ สงสัยจะเป็นเบอร์ห้า บ้าเห่อแน่ ๆ เลย

ศักดิ์พูดกับแย่งรองเท้าในมือของดิริกา

ดิริกา : ฉันขอคืนเถอะนะจ๊ะ ฉันจะเอาไปเก็บไว้ที่วางรองเท้า

ศักดิ์ : แหมบ้าเห่อนักนะ ถ้าอยากได้ก็ตามไปเอาที่สนามนะ ไบล่ะ ป้ายบาย

ศักดิ์พูดจบก็วิ่งออกไปที่สนามพร้อมกับนำรองเท้าของดิริกาไปวางไว้ที่กลางสนาม
หลังจากนั้นก็หันมาแลบลิ้นใส่ดิริกาแล้ววิ่งหนีไป

ดิริกา : ตูสิ แล้วฉันจะลงไปเอารองเท้าได้อย่างไรล่ะ

นิภาพร : เธอรออยู่ที่นี้ เดี๋ยวฉันจะลงไปเอาให้นะ

ดิริกา : ขอบใจเธอมากเลยนะจ๊ะ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขณะที่นักเรียนนั่งทำแบบฝึกหัด

ดิริกาหันหน้าคุยกับนิภาพร ศักดิ์นั่งคุยกับมานะถัดจากดิริกา ศักดิ์เอ่อบากกาจ้ไปที่
หลังของนิภาพร เมื่อนิภาพรหันมา ศักดิ์ก็เอ่อบากกาขึ้นมากัดและยักคิ้วให้นิภาพร

นิภาพร : ใจเธออะไรมาจ้หลังฉัน

ศักดิ์ : ใจจะไปทำอะไรเธอ ยายป้อ

นิภาพร : เธอแน่ ๆ เลย

ศักดิ์ : โหน หลักฐาน เธออะไรมาพูดชี้ตู่กลางนา ชีตาตุ๊กแก

มานะ : ศักดิ์ เธออย่าไปแกล้งนิภาพรเลย รีบทำแบบฝึกหัดเถอะ

ศักดิ์ : ยุ่งน่า มานะ

มานะ : ฉันเตือนเธอด้วยความหวังดีนะศักดิ์ เต็มใจครูกลับมางานไม่เสร็จจะ
ถูกดุนะ

ศักดิ์ : บอกว่าอย่ายุ่ง เจ็บไว้เต็มใจเจ็บตัวหรอก

มานะ : ก็ได้ นิภาพร เธออย่าไปถือเลยนะ ทำงานต่อเถอะ

ฉากที่ 3 ในชั่วโมงพลศึกษา ครูให้นักเรียนเล่นเกมเพื่อจัดกลุ่ม ขณะที่
นักเรียนกำลังรับกลุ่มอยู่นั้น ศักดิ์วิ่งเข้าไปหามานะและผลักอย่างแรงจนมานะ
ล้มลง

มานะ : โธ้ย เจ็บ ศักดิ์ เธอผลักฉันทำไม

ศักดิ์ : ฉันเบส่า

นิภาพร : แต่ฉันเห็นเธอผลักมานะ

ศักดิ์ : บอกว่าเบส่า ไม่ได้ยินหรือไง

ครูวาริน : เป็นอย่างไรบ้างมานะ โหนครูดูซิคะ

มานะ : เจ็บข้อเท้าครับครู

ครูวาริน : สงสัยข้อเท้าจะเคลื่อน วิชัยมาช่วยครูพุงมานะไปที่ห้องพยาบาล
ก่อนเร็ว ส่วนนักเรียนที่เหลือฝึกรับส่งบอลไปก่อนนะคะ เต็มใจครูมา
ศักดิ์ พักกลางวันไปพบครูที่ห้องด้วยนะคะ

ครูวารินและวิชัยพุงมานะออกไปจากสนาม ดิริภาและนิภาพรเดินเข้าไปหาศักดิ์

ศิริภา : ศักดิ์ เราถามจริง ๆ เอะนะ เธอแกล้งมานะทำไม

นิภาพร : นั่นนะสิ ทั้ง ๆ ที่เขาไม่เคยทำอะไรให้เธอเลย ถ้ามานะขาหักล่ะก็
แย่เลย ไม่มีใครช่วยงานแม่เขาที่บ้านด้วย พ่อก็เสียแล้ว เธอ
ไม่น่าเลยนะ

ศิริภาและนิภาพรเดินจากไป ศักดิ์นั่งคิดอยู่ที่มุมสนาม

ฉากที่ 4 ห้องพักครู เวลาพักกลางวันศักดิ์เดินมาถึงหน้าห้อง ครูวารินนั่งอยู่
ที่โต๊ะ

ศักดิ์ : ขออนุญาต ครับ

ครูวาริน : เชิญค่ะ เข้ามาสิ ศักดิ์ นั่งก่อน

ศักดิ์ : ขอบคุณครับ

- ครูวาริ : เธอคงทราบแล้วใช่ไหมว่าครูให้เธอมาพบเรื่องอะไร
- ศักดิ์ : ครับ ครูครับผมขอโทษครับ ผมเสียใจ ผมไม่น่าแกล้งเพื่อนเลย
- ครูวาริน : ครูเห็นเหตุการณ์ตลอดตั้งแต่เมื่อเข้านี้จนกระทั่งชั่วโมงของครู
- ศักดิ์ : ผมยอมรับว่าผมผิดครับ ผมแกล้งเพื่อนทั้ง ๆ ที่เพื่อนเขาก็ดีกับผม
ทุกคน ผมจะไปขอโทษทุกคนครับ
- ครูวาริน : ดีมากจ้ะ เราผิดต้องยอมรับผิด และการแกล้งเพื่อน การทำให้
เพื่อนและผู้อื่นได้รับความอับอาย บาดเจ็บเป็นการไม่เคารพสิทธิ
ของผู้อื่น ครูหวังว่าต่อไปคงไม่มีเหตุการณ์แบบนี้แล้วนะคะ
- ศักดิ์ : ครับครู
- ครูวาริน : ดีมากจ้ะ ครูฝากเธอไปรับมานะไปเรียนภาคบ่ายด้วยนะคะ
- ศักดิ์ : ครับครู ผมลาละครับ

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง วาจาพาสุข

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรสภิกกำลังกวาดห้อง ดิวะเดินเข้ามาในห้องพร้อมกับสมพล

ดิวะ : เฮ็ดฮียยังอยู่วะ ฮีโรส วันนี้บ่ใช่เวรมึงนี่

โรสภิก : ฮือ บ่เป็นหยังดอก กูเห็นห้องมันมีขยะมากกูก็เลยกวาด

สมพล : เธอสองคนลืมแล้วหรือว่า ครูไม่ให้พูดภาษาถิ่นในโรงเรียน

ดิวะ : โร้ย บ่เห็นจะย่านฮียยัง มึงอย่าตัดจริตนักเลยวะบั๊กพล

สมพล : ไม่ใช่ตัดจิริตรอกนะ จ่าไม่ได้หรือว่าข้อตกลงของห้องเราไม่ให้พูดภาษาถิ่นในห้องเรียนและในโรงเรียนและให้พูดสุภาพด้วย

ดิวะ : แต่หมู่บ้านเฮา ก็ว่าแต่ภาษาถิ่นกันทั้งนั้น แม่บ่โรส

โรสภิก : ฮือ แม่คำมึง

สมพล : ถึงอย่างนั้นก็เถอะ เราต้องรู้ว่าควระพูดตอนไหน เมื่อไหร่

โรสภิก : ฉันจะพยายามก็แล้วกัน

ดิวะ : กูด้วย เฮีย ฉันด้วย

สมพล : ถึงเวลาเข้าแถวแล้ว ไปกันเถอะ

ฉากที่ 2 ในชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย ครูนิชาได้สอนเรื่องการใช้คำพูดและเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง พูดดีเป็นศรีแก่ตัวให้นักเรียนในห้องฟังและได้สรุปเป็นคำกลอนสุภาพคือว่า

เป็นมนุษย์สุดนิยมที่ลมปาก

จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา

แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา

จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสมความ

ครูนิชา : เห็นไหมคะนักเรียนคำพูดของคนเรานั้นมีผลมากเพียงไร มีใคร

สงสัย จะถามอะไรไหมคะ

ดิวะยกมือขออนุญาต

ครูนิชา : เชิญค่ะ ดิวะ มีอะไรหรือคะ

ดิวะ : ครูครับ เป็นหยังต้องเฝ้าภาษากลางล่ะครับ ช้อยงง

ครูนิชา : ดิวะ เราตกลงกันแล้วไม่ใช่หรือคะว่าในห้องเรียนและในโรงเรียนให้ฝึกเรียนพูดภาษากลาง ลองถามใหม่ซิคะ

ดิวะ : ผมขอโทษครับ ผมไม่เข้าใจว่าทำไมต้องพูดภาษากลาง เวลา กลับไปอยู่บ้านผมต้องพูดภาษาถิ่นกับพ่อแม่และคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน แล้วทำไมโรงเรียนไม่ให้พูดล่ะครับ

ครูนิชา : เพราะเราเป็นคนไทยนี่คะ นักเรียนลองคิดดูนะคะว่า ประเทศไทย ทั้งประเทศมีหมู่บ้านเราหมู่บ้านเดียวหรือเปล่า ประเทศไทยมี หลายภาค หลายภาษาก็จริง แต่ไม่ว่าจะอยู่ภาคไหนก็เป็นคนไทย ใช้ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารเป็นภาษาราชการและเป็น เอกลักษณ์ของไทยด้วย

ลาวัลย์ : ดิวะมันพูดประจำเลยครู

ครูนิชา : เราต้องพยายามฝึกหัดคะนักเรียน เมื่อนักเรียนเรียนสูงขึ้นนักเรียน ก็ต้องพบกับคนมากขึ้น ต้องใช้ภาษามากขึ้น และเราควรใช้ถ้อยคำ ที่สุภาพมีหางเสียง ลงท้ายด้วยคำว่า ครับ สำหรับผู้ชาย และ ค่ะ สำหรับผู้หญิง ทั้งกับครู เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ด้วย เข้าใจไหมคะ ลาวัลย์

ลาวัลย์ : เข้าใจค่ะ ครู

ครูนิชา : และนอกจากนี้ คำที่ใช้แทนชื่อผู้อื่นนั้น เราไม่ควรใช้มัน ควรจะใช้ คำว่าอะไรคะ

สมพลยกมือขออนุญาต

ครูนิชา : เชิญค่ะ สมพล

สมพล : เขาหรือเธอ ครับ

ครูนิชา : เก่งมากค่ะ แล้วตัวเราเองล่ะคะควรใช้แทนว่าอย่างไร

ดิวะ : ผม หรือฉัน หรือ หนูค่ะ เอ๊ย ครับ

เพื่อน ๆ หัวเราะ

ครูนิชา : ดีมากค่ะ แล้วเวลาเราพูดกับเพื่อนหรือคนอื่นล่ะคะเราจะใช้คำแทนชื่อของคนที่เราคุยด้วยว่าอย่างไร

โสภิตยกมือ ครูนิชาอนุญาต

โสภิต : เออ หรือ คุณ ค่ะ

ครูนิชา : เก่งมากค่ะ ครูดีใจนะคะเพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่สุภาพกับครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ รวมทั้งการใช้คำแทนชื่อตนเองและผู้อื่นอย่างเหมาะสมเป็นการแสดงถึงการเคารพผู้อื่นทางวาจานั่นเอง ครูหวังว่าลูกศิษย์ของครูจะมีปากเป็นเอกรและนำไปใช้ในทางที่ถูกต้องด้วยนะคะ

นักเขียน: ครับ ค่ะ

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง ปรัชญาหาชีวิต

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูกัลยาเดินเข้ามาในห้องหลังจากการประชุมเสร็จสิ้น

หัวหน้าชั้น : นักเรียนเคารพ

นักเรียน : สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ คุณครู

ครูกัลยา : สวัสดีค่ะ นักเรียน ครูต้องขอโทษด้วยนะคะที่เข้ามาช้าเพราะมีเรื่องด่วนที่ต้องประชุม วันนี้เราก็จะสรุปเรื่องสิ่งมีชีวิตก่อนที่จะเรียนเรื่องต่อไปนะคะ สิ่งที่เป็นสิ่งมีชีวิตมีอะไรบ้างคะ

ปราชญ์ยกมือขออนุญาต

ปราชญ์ : ดน สัตว์ ค่ะ

ครูกัลยา : เก่งมากค่ะ

เดชา : ครึ่งพืชครึ่งคนก็เป็นสิ่งมีชีวิตบ้างไม่มีชีวิตบ้างสิครับ

นักเรียนในห้องหัวเราะ

ครูกัลยา : เดชาคะ ถ้าจะตอบข้อนี้ให้อย่างนอกเรื่องนะคะ แล้วมีอะไรอีกบ้างคะที่เป็นสิ่งมีชีวิต

นักเรียนหลายคนยกมือ

ครูกัลยา : อาทิตย์ตอบครูหน่อยนะคะ

อาทิตย์ : ต้นไม้และพืชครับ

เดชาลุกขึ้นยืนและท่าทางขึ้นต้นไม้และท่าทำลิง

เดชา : ลิงกำลังขึ้นต้นไม้ก็เป็นสิ่งมีชีวิตขึ้นสิ่งมีชีวิต เรียก ๆ ๆ

ครูกัลยา : เดชา ถ้าเธอต้องการแสดงความคิดเห็น ครูขอให้เธอรักษาระเบียบด้วย ตอนนี้อยู่ในเวลาเรียน เธอควรจรรู้จักกาลเทศะนะคะ นักเรียนคะเรามาพูดถึงเรื่องสิ่งมีชีวิตตอนนะคะ เพราะอะไรจึงเรียกสิ่งที่เราท้าวมาแล้วว่าเป็นสิ่งมีชีวิตคะ

ปราชญ์ยกมือขออนุญาต

ครูกลยา : เชิญค่ะ ปราณี

ปราณี : เพราะกินอาหารได้ หายใจได้ค่ะ

เดชาพูดแทรกเลียนแบบปราณีขึ้นมาทันที และร้องเพลงเลียนแบบโฆษณา

เดชา : เพราะกินอาหารได้ หายใจได้ค่ะ นันทายไม่ได้ ..

ครูกลยา : เดชา ถ้าเธอก่อกวนขึ้นเรียนแบบนี้ เพื่อนๆ ก็จะเสียเวลาเรียน เธอควรจะเคารพในความคิดเห็นของเพื่อน ถ้าเธออยากแสดงความคิดเห็นขอให้รักษามารยาทด้วย ตอนนี้ครูขอเชิญเธอไปอยู่ที่มุมสงบก่อนนะคะ เพื่อนในห้องจะได้เรียนต่อ

เดชาเดินไปยืนอยู่ที่มุมสงบ การเรียนจึงดำเนินต่อไปถึงท้ายชั่วโมง

ครูกลยา : เดชา กลับมานั่งที่ได้แล้วค่ะ หวังว่าชั่วโมงหน้าคงไม่มีเหตุการณ์แบบนี้ค่ะ ขอให้ฝึกเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำรายงาน และส่งรายชื่อกลุ่มที่โต๊ะครูก่อนเลิกเรียนวันนี้ด้วยนะคะ

ฉากที่ 2 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาพักกลางวัน สองโพธิ์ซึ่งเป็นหัวหน้าชั้น เป็นผู้ดำเนินการประชุม

สองโพธิ์ : เอาล่ะครับมาพร้อมแล้ว ตอนนี้ก็แบ่งกลุ่มก่อนแล้วเดี๋ยวแต่ละกลุ่มค่อยประชุมย่อยในกลุ่มอีกที อาจารย์ให้แบ่ง 3 กลุ่มนะครับเราจะแบ่งอย่างไรดี

เดชา : เราอยู่กลุ่ม 4 ใครจะอยู่ด้วยขอมือหน่อย

สองโพธิ์ : เดชา เราขอเรื่องอย่างกวนที่ประชุมเลยนะ

ปราณียกมือขออนุญาต

ปราณี : ฉันขอเสนอให้จับสลาก

อาทิตย์ยกมือขออนุญาต

อาทิตย์ : ฉันเสนอว่าให้แบ่งกันเองก็ได้ค่ะ จับกลุ่มกันเลยจะได้ไม่เสียเวลา

หัวหน้าชั้น : มีใครเสนอวิธีอื่นอีกไหมครับ... ถ้าไม่มีขอโหวตเลยนะครับ ใครเลือกข้อที่ 1 คือ จับฉลาก ยกมือครับ

เดชาลุกขึ้นยืนและร้องเพลง

เดชา : กำมือขึ้นแล้วหมุน ๆ ชูมือขึ้นบอกไปมา

หัวหน้าชั้น : เดชา ขอความกรุณาย่ารบวงวนที่ประชุมเดี๋ยวจะส่งชื่ออาจารย์
ไม่ทันยกมือข้างเดียวหน้าครับเพื่อน ๆ ผมจะนับแล้วหน้าครับ
1 2 3 ...12 คน ชื่อที่ 2 สะครับ แบ่งกลุ่มกันเอง 1 2
3 ...32 คนหน้าครับ สรุปแล้ว ตกลงชื่อที่ 2 ครับ แบ่งกลุ่ม
กันเอง ใครอยากจะอยู่กลุ่มกับใคร เชิญครับ กลุ่มละ 9 คน
4 กลุ่มและอีกกลุ่มหนึ่ง 10 คนหน้าครับแล้วส่งรายชื่อที่ผม

นักเรียนในชั้นจับกลุ่มเขียนรายชื่อแล้วส่งที่สองโพร สองโพรอ่านรายชื่อทั้ง

5 กลุ่ม แต่ไม่มีชื่อของเดชา

เดชา : ฉันไม่มีชื่อเลย

กานดากระซิบกับปราณี : ไร้อภัย ใครเขาอยากจะทำให้เข้ากลุ่มด้วย

ปราณี : นั่นสิ

สองโพร : เดชา ยังไม่มีกลุ่มใครจะรับเพื่อนเข้ากลุ่มได้บ้างครับ

นิภาพรพูดเบา ๆ : ใครจะกล้ารับเข้ากลุ่ม งานไม่เสร็จแน่ ๆ

สองโพร : ว่าอย่างไรครับ เพื่อน ๆ กลุ่มไหนจะรับได้บ้างครับ

เพื่อนในห้องต่างปรึกษากันเบา ๆ กุมภายกมือ

กุมภา : ถ้าเขารับปากว่าจะประพฤติตัวใหม่ รู้จักกาลเทศะ กลุ่ม 5
ยินดีจะรับค่ะ

เดชา : ได้ ๆ เราจะทำตัวใหม่จริง ๆ นะ

ฉากที่ 3 1 เดือนต่อมาในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อน ๆ นั่งคุย
อยู่ในห้องสองโพรเดินเข้ามา

สองโพร : เพื่อน ๆ ผมมีข่าวดีมาบอก ห้องเราได้รับรางวัลดีเด่น
ผลงานที่ส่งเข้าประกวดในงานสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์

กุมภา : เยี่ยมเลย ไซโรย เป็นเพราะเราช่วยกันคิดช่วยกันทำ งานถึง
ออกมาดี

สองโพร : และต้องขอบใจเดชาที่เสนอความคิดนี้ขึ้นมาในที่ประชุมนะ

กานดา : ไซแล้วความคิดเดชาที่ดีจริง ๆ พวกเรายังนึกไม่ถึงเลย

เดชา : แต่เราว่าเป็นเพราะทุกคนร่วมมือร่วมใจกันต่างหาก

ครูกลยาเดินเข้ามาในห้อง

ครูกลยา : สวัสดีค่ะ กำลังคุยอะไรกันอยู่ค่ะ

สองโพ : ผมมาแจ้งข่าวเรื่องผลงานที่ส่งเข้าประกวดในงานสัปดาห์วัน
วิทยาศาสตร์ครับ

ครูกลยา : ยินดีด้วยนะคะ ครูเห็นผลงานแล้ว ดีจริง เหมาะสมแล้วที่ได้
รางวัล

กานดา : เพราะเดชาเป็นคนเสนอความคิดนี้ในที่ประชุมค่ะครู

เดชา : เพราะทุกคนที่ช่วยกันต่างหากครับ ผมคนเดียวคงทำไม่ได้
แน่ ๆ ครับ

ครูกลยา : ครูดีใจนะคะที่ลูกศิษย์ของครู เก่ง มีความสามารถ รู้จักคิด
และหาในสิ่งที่ดี รู้จักกาลเทศะ รู้จักรับฟังซึ่งกันและกัน จน
ทำให้เราได้รับรางวัลที่น่าภูมิใจนี้ ครูขอชมเชยและขอให้
นักเรียนปรบมือให้แก่เดชาและนักเรียนทุกคนด้วยค่ะ

นักเรียนปรบมือและยิ้มให้กัน

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง อดได้ รอได้

ฉากที่ 1 วันเปิดเทอมใหม่ที่สหกรณ์ของโรงเรียน นักเรียนหลายคนกำลังมุ่งซื้อขนมอยู่ มีนาเดินเข้าไปเพื่อซื้อของแต่ไม่สามารถเข้าไปได้

มีนา : รั้วย ดายแล้วจะซื้อไม้บรรทัดไปทำงานซักหน่อย เข้าไปไม่ได้เลย

อิดา : พี่นสิ ฉันมาตั้งนานแล้วจะซื้อยางลบไปให้ห้องก็ถูกเปิดออกมา
แย่เลย

พิสมัย : สวัสดิ์จ๊ะ มีนา อิดา มายืนทำอะไรกันตรงนี้จะ

มีนา : จะมาซื้อของนั่นแหละจ๊ะแต่เข้าไปไม่ได้เลย ต่างคนต่างเปิดกัน
เป็นไทยมุงเลย

พิสมัย : พี่นสิ แย่จัง ฉันว่าอย่าแย่งกันเปิดกันทุกคนจะซื้อของได้และ
เร็วด้วย อ้าว ถึงเวลาเข้าแถวแล้วไปกันเถอะจ๊ะพวกเรา

อิดา : จ๊ะไปก็ไป เอาไว้ซื้อตอนกลางวันก็ได้ แต่ห้องฉันสิจ๊ะไม่มียางลบใช้
ของฉันก็หมดพอดี

พิสมัย : แบ่งของฉันไปก่อนก็ได้จ๊ะ

อิดา : ขอใบจ๊ะ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูจิราเดินเข้ามาในห้องเรียน

ครูจิรา : สวัสดิ์ค่ะ นักเรียน วันนี้ครูมีหนังสือเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาให้นักเรียน
มารับได้เลยนะคะ

นักเรียน เข้าแถวมารับหนังสือจากครูจิราอย่างเป็นระเบียบพร้อมกับกล่าวคำ

ขอบคุณจนครบทุกคน

ครูจิรา : นักเรียนคะ ครูขอให้นักเรียนปรบมือให้ตนเองด้วยค่ะ

นักเรียนปรบมือ

ครูจิรา : นักเรียนทราบไหมคะว่าทำไมครูจึงให้นักเรียนปรบมือ

อิดายกมือขออนุญาต

ครูจิรา : เชิญค่ะ อิดา

อิดา : หนูคิดว่าที่คุณครูให้ปรบมือเพราะพวกเราเข้าแถวรับของจากครูค่ะ

ครูจิรา : ถูกต้องค่ะ ดีมาก ครูขอชมเชยนักเรียนทุกคนที่เข้าแถวรับของตามลำดับก่อนหลัง อย่างเป็นระเบียบ แสดงว่านักเรียนยังจำที่ครูบอกได้ว่า การอดได้ รอได้ การเข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลังเป็นประชาธิปไตยด้านเคารพธรรมเนียมทางการ

สองไพรมือขออนุญาต

ครูจิรา : เชิญค่ะ สองไพ

สองไพ : การเคารพสิทธิของผู้อื่น ครับ

ครูจิรา : ถูกไหมคะ นักเรียน

นักเรียน : ถูกครับ ถูกค่ะ

ครูจิรา : เก่งมากนะคะ แสดงว่านักเรียนจำที่ครูสอนได้และนำมาใช้ด้วยเยี่ยมจริงๆ ครูมีของรางวัลให้ หัวหน้าชั้นเป็นตัวแทนมารับไปแจกเพื่อนนะคะ

สองไพเดินออกมารับของจากครูจิรา นักเรียนทั้งหมดลุกขึ้นยืนและกล่าวคำขอบคุณ

นักเรียน : ขอบคุณครับ ขอบคุณค่ะคุณครู

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง อย่างเลวนะ

ฉากที่ 1 ในเวลาเช้านอกเช้าแถว ราวรีและศรีไพรเดินผ่านเรือนเพาะชำ
ของโรงเรียน

ราวรี : อู๋ย ศรีไพรเธอดูกล้วยไม้กระถางนั้นสิจ๊ะ สวยจังเลย

ศรีไพร : นั่นสินะ เห็นครูเกษตรบอกว่าจะเพาะพันธุ์กล้วยไม้แล้วจะเอาไป
แขวนประดับไว้ตามอาคารเรียนทุกหลังเลยนะจ๊ะ

ราวรี : มีกี่กระถางนะ 1 2 3 ... 20 กระถางแน่ะ ฉันจะเอาไปปลูก
ซักกระถางดีกว่า เต๋ยวเย็นพี่มาเอา

ศรีไพร : เธอจะเอาไปได้อย่างไร ของโรงเรียนนะจ๊ะ

ราวรี : จะเป็นอะไรไป มีตั้ง 20 กระถาง ฉันเอาแค่กระถางจะเป็นไร

ศรีไพร : อย่างเลวนะจ๊ะราวรี เราจะเอาของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว
ไม่ดีหรอกนะ ถ้าเธอเอาไปและคนอื่น ๆ คิดแบบเธอ โรงเรียน
จะเอาที่ไหนมาพอละจ๊ะ เราอยากให้เธอคิดถึงคนหมู่มาก ของนี้
เป็นสมบัติของส่วนรวมนะจ๊ะ

ราวรี : แต่ฉันอยากได้มาก ๆ เลยนี่จ๊ะ

ศรีไพร : เอาเถอะจ๊ะ ถ้าเธออยากได้มากขนาดนั้น ฉันว่าเธอไปขอแบ่ง
จากคุณครู ไม่ดีกว่าหรือจ๊ะ เธอเอากระถางมาแล้วให้คุณครูแบ่งให้
ก็จะดีด้วยกันทุกฝ่ายนะจ๊ะ

ราวรี : เป็นความคิดที่ดีมากเลย จังเราไปกันเถอะจ๊ะ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากรับประทานอาหาร
กลางวันแล้ว

นักเรียนหลายคนกำลังนั่งคุยกัน หุดีนั่งทำงานวิชาคณิตศาสตร์อยู่ที่โต๊ะของตน

หุดี : ดายจริง แย่แล้ว

ศรีไพร : เป็นอะไรไปจ๊ะ หุดี

- นุติ : ฉันลืมเอาวงเวียนมาจากบ้านจ๊ะ ศรีพร แล้วจะต้องหางานส่งครู บ่ายนี้ด้วย
- ศรีพร : ฉันก็ไม่ได้เอามาด้วยจ๊ะ หาอย่างไรดี
- นุติ : เมื่อเช้าฉันเห็นวีระจ๊ะอยู่หน้า
- ศรีพร : แต่วีระไม่อยู่หน้าจ๊ะ เห็นบอกว่าจะไปทิ้งขยะเดี๋ยวก็คงมา
- นุติ : สงสัยอยู่ในกระเป๋ ไปดูดีกว่า
- ศรีพร : นุติ ฉันว่าเธอควรจะขออนุญาตวีระก่อนนะจ๊ะ
- นุติ : อ้อ จะเป็นอะไรไปเพื่อนกันทั้งนั้น
- ศรีพร : แต่ฉันว่าเราไม่ควรจะไปค้นกระเป๋าของเพื่อนในขณะที่เขายังไม่
อนุญาตนะจ๊ะ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น จำไม่ได้แล้ว
หรือจ๊ะที่คุณครูเคยบอกไว้
- นุติ : นั่นสินะ ฉันผิดจริง
- ศรีพร : รอสักครู่นะจ๊ะ เดี๋ยววีระก็กลับมาแล้วล่ะจ๊ะ นั่นไง มาพอดีเลย
- วีระ : มีอะไรกันจ๊ะ คุณอะไรกันอยู่
- นุติ : ฉันจะยืมวงเวียนของเธอหน่อยจ๊ะ เพราะจะต้องรีบทำงานให้เสร็จ
ส่งบ่ายนี้
- วีระ : ได้เลย ฉันไม่คิดค่าเช่าหรอกจ๊ะ เอาไปเลย นุติจ๊ะ
- นุติ : ขอบใจมากจ๊ะ วีระ

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง ไม่ฝ่าฝืน

ฉากที่ 1 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรีชาวิ่งเข้ามาในห้องทั้งรองเท้า และเหรียญกระเป๋าน้ำร้อนไว้ที่เก้าอี้

มาลี : ปรีชา ทำไมเธอไม่ถอดรองเท้าก่อนล่ะจ๊ะ

ปรีชา : ฉันขึ้นมาแป๊บเดียวเดี๋ยวจะลงไปข้างล่างแล้ว ไม่ทำเลอะเทอะ
เท่าไรหรอกนะ

มาลี : ถึงอย่างนั้นก็เถอะนะ เธอควรจะทำตามกฎของโรงเรียนที่ไม่ให้ใส่
รองเท้าขึ้นมานอนอาคารเรียนนะ น่าจะเห็นใจคนทำความสะอาดบ้าง

มุกดา : นั่นสิ แล้วดูสิ เสื้อก็ไม่ได้ใส่ในกางเกงให้เรียบร้อย

ปรีชา : แหม พวกเธอก็บ่นเป็นนัยๆกันไปได้ ไปล่ะ ไปเล่นบอลดีกว่า

ฉากที่ 2 ในสนามฟุตบอล ปรีชาและเพื่อน ๆ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่

ติว : พวกเรา วันนี้หยุดแค่นี้ก่อนเถอะจะเข้าแถวแล้ว

ปรีชา : ก็ได้ แหมกำลังสนุกเลยเดี๋ยวฉันไปซื้อขนมที่สหกรณ์ก่อน

ติว : จะเอาไปกินตอนไหน กลางวันค่อยมาซื้อก็ได้

ปรีชา : หายนี้ไม่รู้อะไรซะแล้ว นายไปก่อนเถอะ

ติว : แล้วลูกฟุตบอลนี่ล่ะ วันนี้เวรเธอเก็บไม่ใช่หรือ

ปรีชา : เออวางแอบ ๆ ไว้แถวสนามนี่แหละ ตรงต้นไม้ก็ไม่ได้ เดี่ยว
กลางวันก็มาเล่นแล้ว

ติว : แต่คุณครูตกลงกับพวกเราแล้วไม่ใช่หรือว่าอุปกรณ์ทุกอย่างเล่นแล้วให้
ไปเก็บในห้องพละ

ปรีชา : เออหน้า คุณครูไม่รู้หรอก ไม่ต้องไปทำตามที่คุณครูบอกทุกอย่างหรอกนะ
ไปล่ะ

ฉากที่ 3 ในชั่วโมงเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูกลยาซึ่ง

เป็นครูประจำวิชาเดินเข้ามาในห้องเรียน

หัวหน้าชั้น : นักเรียน ทำความเคารพ

นักเรียน : สวัสดีครับ สวัสดีค่ะคุณครู

ครูกลยา : สวัสดีค่ะ นักเรียน เป็นอย่างไรบ้างคะ เข้านี้เดี่ยวครูขออนุญาต
ส่งใบเมื่อวานนี้ด้วยนะคะ อ้าว นั่น ปรีชาทำไมถึงทานขนม
ในห้องล่ะคะ ไม่ได้ทานข้าวเช้าหรือคะ

ปรีชา : เปล่าครับ

ครูกลยา : นักเรียนคะถ้าใครไม่ได้รับประทานอาหารเช้ามาให้บอกครูนะคะ
แต่ถึงอย่างไรนักเรียนก็ไม่ควรทานขนมในขณะที่เรียนอยู่นะคะ
และอีกอย่างข้อตกลงของห้องเราเขียนไว้ที่บอร์ดหลังห้อง
นักเรียนลองอ่านซิคะ

นักเรียน : 1. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
2. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยและกอดรองเท้าก่อนขึ้นอาคารเรียน
3. ช่วยกันรักษาความสะอาดและทิ้งขยะลงในถังที่รองรับทุกครั้ง
4. ไม่พูดคำหยาบและไม่ส่งเสียงดังหรือคุยเล่นกันขณะเรียน
5. ไม่นำขนมหรืออาหารมารับประทานในขณะที่เรียน

ครูกลยา : เมื่อเรามีกฎระเบียบและข้อตกลงซึ่งจะทำให้เราอยู่ร่วมกันได้
และเป็นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามกฎหมายเมื่อนักเรียนเติบโตเป็น
ผู้ใหญ่ เพื่อจะได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนะคะ

ปรีชา : ครูครับ ผมขอโทษครับ

ครูกลยา : ไม่เป็นไรค่ะ ครูอยากให้นักเรียนของครูเป็นเด็กที่น่ารักและเป็น
ผู้ที่เคารพ ข้อตกลงที่พวกเราทำร่วมกันตั้งขึ้นและกฎระเบียบของ
ส่วนรวมเพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป

มาลีกระซิบกับปรีชา

มาลี : เห็นไหม ปรีชา ฉันเตือนเธอเพราะหวังดีจริง ๆ นะ

ปรีชา : ขอบใจมากนะ มาลี ต่อไปนี้นั่นจะเป็นปรีชาคนใหม่แล้วละ

ครูกลยา : นอกจากนี้ครูมีข่าวดีจะแจ้งให้ทราบคือจากการรวมคะแนน
พฤติกรรมในห้องเรียนจากอาจารย์ทุกท่าน นักเรียนห้องเรา
2 คนได้รับรางวัล ระดับวีรภัยดีเด่นอันดับ 1 และ 2 ของ
ระดับประถมศึกษา คือ สุนิศา และ วรพจน์ค่ะ

เพื่อน ๆ พรบมือ

ครูกลยา : พรุ้งนี้หลังเคารพธงชาติให้ทั้ง 2 คนเตรียมตัวรับรางวัลจาก
อาจารย์ใหญ่ ครูอยากให้นักเรียนดูไว้เป็นตัวอย่างและปฏิบัติ
ตาม ไม่ใช่เพียงเพื่อนหวังรางวัลแต่เพื่อนักเรียนจะได้ฝึกและ
พัฒนาตนเองเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตนะคะ

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง รางวัลชีวิต

ฉากที่ 1 เข้าวันจันทร์ในห้องประชุมของโรงเรียนได้มีวิทยากรจากจังหวัดได้มาบรรยายในหัวข้อเรื่อง ประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าร่วมฟังการบรรยายด้วย จนตอนหนึ่งวิทยากรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม

สุระยกมือขออนุญาต

/สุระ : ทำไมจึงต้องให้เด็กอย่างพวกเรารู้เรื่องประชาธิปไตยด้วยครับ

/วิทยากร : เป็นคำถามที่ดีมากครับ เพราะว่าประเทศของเรา มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยและประชาธิปไตยก็เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคนและนักเรียนก็เป็นประชาชนส่วนหนึ่งของประเทศด้วย

สุระ : เข้าใจแล้วครับ เหมือนกับที่คุณครูบอกว่าเด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า

วิทยากร : ถูกต้องครับถ้านักเรียนและเยาวชนมีคุณลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยเมื่อเติบโตขึ้นก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นนักประชาธิปไตยเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมไทยในระบอบประชาธิปไตย หวังอยู่ขึ้นไหนครับ

สุระ : ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครับ

วิทยากร : เยี่ยมมากครับ นี่ก็เป็นตัวอย่างของผู้ที่มีคุณลักษณะประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง ผมขอมอบของที่ระลึกเล็กๆ น้อยๆ ให้หะครับ มารับได้เลยครับ

สุระเดินออกไปรับของและยกมือไหว้

สุระ : ขอขอบคุณครับ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั่วโมงเรียนวิชากลุ่ม

สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลังจากจบบทเรียนแล้วครูก็ฉายได้แจกเอกสารและสนทนากับนักเรียน

- ✓ครูกลยา : นี่เป็นเอกสารที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพามาให้
นักเรียน นักเรียนอ่านแล้วถ้าไม่เข้าใจอะไรให้ถามครูได้นะคะ
- สุระ : เรื่องนักประชาธิปไตย
- ✓ศรีแพร : ครูคะ หนูยังไม่เข้าใจคำว่าคุณลักษณะของผู้มีประชาธิปไตย เป็น
อย่างไรคะ
- ครูกลยา : ผู้ที่มีคุณลักษณะประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย
มีความคิด และการกระทำที่เป็นประชาธิปไตย
- ศรีแพร : ถ้าอย่างนั้น คนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็เป็นนักประชาธิปไตยแล้ว
ใช่ไหมคะ
- ครูกลยา : นั่นเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นคะ
- ศรีแพร : แล้วเด็ก ๆ อย่างเราจะเป็นนักประชาธิปไตยได้อย่างไรคะ
- ครูกลยา : ได้สิคะ นักประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่เพียงแค่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
เท่านั้น การที่เราอยู่ในโรงเรียน เราได้ฝึกการเป็นนัก
ประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่แล้วนะคะ
- ศรีแพร : ฝึกอย่างไรคะคุณครู
- ครูกลยา : คุณลักษณะของนักประชาธิปไตยที่เราฝึกให้ในโรงเรียนนี้
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ส่งเสริมและ
สนับสนุนให้มีกิจกรรมทั้งในการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม
หลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาพฤติกรรม
ประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้านอย่างที่เราทำอยู่ทุกวันนี้
ไม่ใช่
- ✓ประวิทย์ : ทั้ง 3 ด้าน มีอะไรบ้างครับ
- ครูกลยา : ด้านการระบธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรมค่ะ
- สุระ : แต่ละด้านเป็นอย่างไรครับครู
- ครูกลยา : การระบธรรมก็คือ การเคารพซึ่งกันและกัน มีเคารพในร่างกาย
เคารพทางวาจา เคารพในความคิดเห็น เคารพในกฎเกณฑ์
และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

- สุระ : ถ้าอย่างนั้นที่พวกเราเคารพครูทุกคนที่พบ พุดกับครูและเพื่อน
อย่างสุภาพ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ก็เป็นผู้ที่มี
ประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม ใจไหมครับ
- ครูกลยา : ถูกต้องค่ะ
- ประวิทย์ : แล้วสามัคคีธรรมกับปัญาธรรมเป็นอย่างไรครับครู
- ครูกลยา : สามัคคีธรรมคือการร่วมมือประสานงานกันทั้งในการเรียนและ
การทำงาน และปัญาธรรมคือ การรู้จักใช้เหตุผล สติปัญญาและ
ความรู้ในการทำงาน และการแก้ปัญหา เต็มดวงจะพิมพ์เอกสาร
รายละเอียดมาให้นักเรียนนะคะ
- สุระ : ขอขอบคุณคุณครู ดีเลยครับผมจะเอาไปเสนอที่ประชุมกรรมการ
นักเรียน ให้โรเนียวแจกห้อง ๆ ด้วยครับ
- ศรีแพร : ถ้าอย่างนั้น การที่พวกเราปฏิบัติกันอยู่ทุกวันนี้ก็ได้ถือว่าเป็นนัก
ประชาธิปไตยน้อยแล้วใจไหมคะคุณครู
- ครูกลยา : ใจแล้วค่ะ ครูดีใจนะคะที่นักเรียนของเราให้ความสนใจและครู
เชื่อว่านักเรียนของครูจะต้องเป็นนักประชาธิปไตยที่เป็นกำลังที่ดี
ของชาติแน่ ๆ ค่ะ

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง ทาดีได้ดี

ฉากที่ 1 เช้าวันจันทร์ ที่หน้าประตูโรงเรียน ครูนิยดายืนรอรับนักเรียนอยู่ที่ประตู เมษา เตชาและประวิทย์เดินเข้ามา ทุกคนหยุดทักความเคารพครูนิยดา

ครูนิยดา : สวัสดีค่ะ นักเรียนห้องนี้น่ารักจริง ๆ และแต่งตัวเรียบร้อยดีมาก
เลยนะคะ เป็นตัวอย่างที่ดีจริง ๆ สมแล้วที่ได้เป็นนักเรียน
ตัวอย่าง

เมษา : นักเรียนตัวอย่างอะไรหรือคะคุณครู

ครูนิยดา : อ้าว ยังไม่ทราบหรือจะ จับผิดไว้ก่อนดีกว่า เอาไว้รู้พร้อมๆ กัน
นะคะ

เตชา : ตัวอย่างนั้น พวกผมขออนุญาตเอากะเป๋ไปเก็บก่อนนะคะ

ครูนิยดา : เชิญค่ะ

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูจิราเข้ามาเฝ้าชมรม

หัวหน้าชั้น : นักเรียน ทักความเคารพ

นักเรียน : สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ คุณครู

ครูจิรา : สวัสดีค่ะ นักเรียน วันนี้ห้องเราสะอาดเหมือนเคยนะคะและ
ทุกคนก็แต่งตัวเรียบร้อยดีมาก ครูมีสมุดโน้ตเล่มเล็กมาฝาก
ให้นักเรียนออกมารับได้ค่ะ

นักเรียนเข้าแถวมารับสมุดจากครูจิรา

นักเรียน : ขอขอบคุณครับ ขอขอบคุณค่ะคุณครู

ครูจิรา : นักเรียนก็ได้สมุดครบทุกคนแล้วนะคะ นักเรียนคะตอนนี้ก็ใกล้จะ
สอบแล้วครูอยากให้นักเรียนเตรียมตัวอ่านหนังสือได้แล้วนะคะ
อ้อ แล้วมีงานเข้าม่อีกอย่างหนึ่งนะคะคือโรงเรียนของเราจะ
จัดงานปัจฉิมนิเทศและเลี้ยงส่งพี่ ม.3 ห้องเราต้องส่งการแสดง

1 ชุดนะคะ

ดิฉันยกมือขออนุญาต

ครูจิรา : เชิญค่ะ ดิวะ

ดิวะ : คุณครูครับ การแสดงใช้เวลากี่นาทีครับ

ครูจิรา : ประมาณ 30 นาทีค่ะ

ประวิทย์ยกมือขออนุญาต

ครูจิรา : ว่าอย่างไรคะประวิทย์

ประวิทย์ : ครูครับผมขอเสนอว่า เราควรจะประชุมกันก่อนว่าจะจัดแสดง
แบบไหน แล้วเราจะแจ้งให้คุณครูทราบไม่เกินบ่ายวันนี้ครับ

ธวัชยกมือขออนุญาต

ครูจิรา : เชิญค่ะ ธวัช

ธวัช : ใจครับ ผมเห็นด้วยครับแล้วตอนนี้พวกเรามีหลักการประชุมที่ดี
รู้จักคิด และใช้เหตุผลในการเสนอความคิดเห็น ไม่มีใคร
แก่งแย่งใคร รับรองว่าเสร็จภายในเที่ยงแน่นอนครับ

ครูจิรา : ดีมากค่ะ ครูดีใจที่เห็นพวกเราเป็นอย่างนี้ ตอนนี้หมดเวลาแล้ว
วันนี้ไม่มีชั่วโมงของครูแต่พบครูได้ที่ห้องพักนะคะ

ฉากที่ 3 สืบต่อมาในตอนเช้าวันจันทร์หน้าอาคารห้องสมุด เมษาเดินมา
พบกับนุติ

นุติ : สวัสดีจ๊ะ เม จะไปไหนจ๊ะ

เมษา : สวัสดีจ๊ะนุติ จะไปอ่านหนังสือพิมพ์ที่ห้องสมุดหน่อยจ๊ะ แล้วเออ
ล่ะจ๊ะ

นุติ : ฉันทว่าจะไปหาครูบรรณารักษ์จ๊ะ เอ๊ะนั่นประวิทย์นี่จะไปไหนจ๊ะ

ประวิทย์ : สวัสดีจ๊ะ เมษา นุติ ผมจะไปหาห้องที่อยู่อนุบาลนะเห็นบอกว่า
ไม่ค่อยสบาย

เมษา : เจ้าตัวเล็กนะรี จ๊นเดี๋ยวเราไปด้วย

ธวัช : สวัสดีเพื่อน ๆ เดี่ยวก่อน จะรีบไปไหนผมมีข่าวดีจะบอกครับ

นุติ : ข่าวอะไรจ๊ะยืมมาเชียว ยิงใกล้จับยิงอารมณ์ดีนะ

ธวัช : ผมไปดูบอร์ดแจ้งข่าวหน้าห้องธุรการมา ห้องเราได้รับรางวัล
ประชาธิปไตยดีเด่นและเป็นห้องเรียนตัวอย่างด้วยนะ

เมษา : อู๊ย ดีใจจังเลย

ธวัช : ยังไม่พอ โรงเรียนของเรายังได้ประชาธิปไตยดีเด่นระดับ
จังหวัดด้วยนะจ๊ะ

หุติ : นับว่าเป็นข่าวดีมากเลยจ๊ะ เดี่ยวเราไปบอกที่ห้องพร้อม ๆ
กันเลยนะ

เมษา : จ๊ะจ๊ะเราต้องช่วยกันรักษาความดีนี้ไว้ให้ตลอด เพื่อที่จะเป็นนัก
ประชาธิปไตยที่ดีต่อไปนะจ๊ะพวกเรา

ภาคผนวก ข

1. ตารางแสดงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนเป็นรายบุคคลในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
2. ตารางแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการโดยรวมของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
3. ภาพประกอบแสดงการเปลี่ยนแปลงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1
4. ภาพประกอบแสดงการเปลี่ยนแปลงความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2
5. ตารางแสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 4 แสดงความถี่ ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระบอบของนักเรียนเป็นรายบุคคล
ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ระยะที่	สัปดาห์ที่	ครั้งที่	นักเรียนคนที่								ค่าเฉลี่ย
			1	2	3	4	5	6	7	8	
A ₁	1	1	3	2	4	2	3	2	4	2	2.75
		2	5	7	4	3	5	5	3	5	4.63
	2	3	3	5	3	5	5	6	6	4	4.63
		4	2	3	3	3	4	3	5	3	3.25
	ค่าเฉลี่ย		3.25	4.25	3.50	3.25	4.25	4.00	4.50	3.50	3.18
B	3	1	7	6	7	6	8	10	7	6	7.13
		2	7	9	10	8	8	8	9	9	8.50
	4	3	8	8	10	8	10	9	9	9	8.88
		4	9	9	8	9	10	11	10	10	9.50
	5	5	11	10	12	11	10	13	11	12	11.25
		6	13	15	13	12	15	15	14	13	13.75
	6	7	12	12	15	12	13	15	14	14	13.38
		8	13	14	16	13	16	15	15	16	14.75
	7	9	15	16	17	14	17	18	16	16	16.13
		10	18	17	19	18	17	18	17	18	17.75
	8	11	18	18	18	17	17	18	17	17	17.50
		12	18	18	19	19	19	21	19	20	19.13
	ค่าเฉลี่ย		12.42	12.67	13.67	12.25	13.33	14.25	13.17	13.33	13.14
A ₂	9	1	16	16	17	17	16	17	16	18	16.23
		2	15	14	18	18	18	17	18	16	16.75
	10	3	17	17	18	18	18	18	17	17	17.50
		4	17	18	17	15	19	21	18	19	18.00
	ค่าเฉลี่ย		16.25	16.25	17.50	17.00	17.75	18.25	17.25	17.50	17.22

ตาราง 5 แสดงความถี่ ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระงับของนักเรียนเป็นรายบุคคล
ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ระยะที่	สัปดาห์ที่	ครั้งที่	นักเรียนคนที่								ค่าเฉลี่ย
			1	2	3	4	5	6	7	8	
A ₁	1	1	3	4	5	5	4	5	3	4	4.12
		2	4	3	6	3	5	4	5	4	4.25
	2	3	4	4	5	6	5	3	4	3	4.25
		4	4	3	4	4	4	4	4	4	3.87
	ค่าเฉลี่ย		3.75	3.50	5.00	4.50	4.50	4.00	4.00	3.75	4.13
B	3	1	4	3	5	5	6	2	5	2	4.00
		2	6	6	6	7	8	5	7	5	6.25
	4	3	7	7	7	7	8	8	8	6	7.25
		4	8	8	8	9	10	7	9	7	8.25
	5	5	10	11	10	11	12	11	11	11	10.87
		6	13	12	13	12	14	12	14	12	12.75
	6	7	15	14	15	15	16	14	16	14	14.87
		8	16	15	16	16	17	15	17	17	16.12
	7	9	18	19	18	18	19	18	19	18	18.37
		10	20	20	21	21	21	20	21	19	20.38
	8	11	23	24	23	23	23	24	23	24	23.38
		12	25	25	24	25	25	26	25	26	25.13
	ค่าเฉลี่ย		13.75	13.67	13.83	14.08	14.92	13.50	14.58	14.42	13.97
A ₂	9	1	19	19	18	18	20	17	19	18	18.50
		2	18	17	16	19	18	18	18	18	17.75
	10	3	18	17	14	16	19	15	18	16	16.23
		4	17	18	15	18	20	17	19	17	17.63
	ค่าเฉลี่ย		18.00	17.75	15.75	17.75	19.25	16.75	18.50	17.25	17.63

ตาราง 6 แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรมโดยรวมของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
ด้วยเบี้ยอรรถกร

นักเรียน คนที่	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านภาวะธรรม		ผลต่างของพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน ภาวะธรรม
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	
1	65	13	52
2	65	17	48
3	70	14	56
4	68	13	55
5	71	17	54
6	73	16	57
7	69	18	51
8	70	14	56
รวม	551	122	427

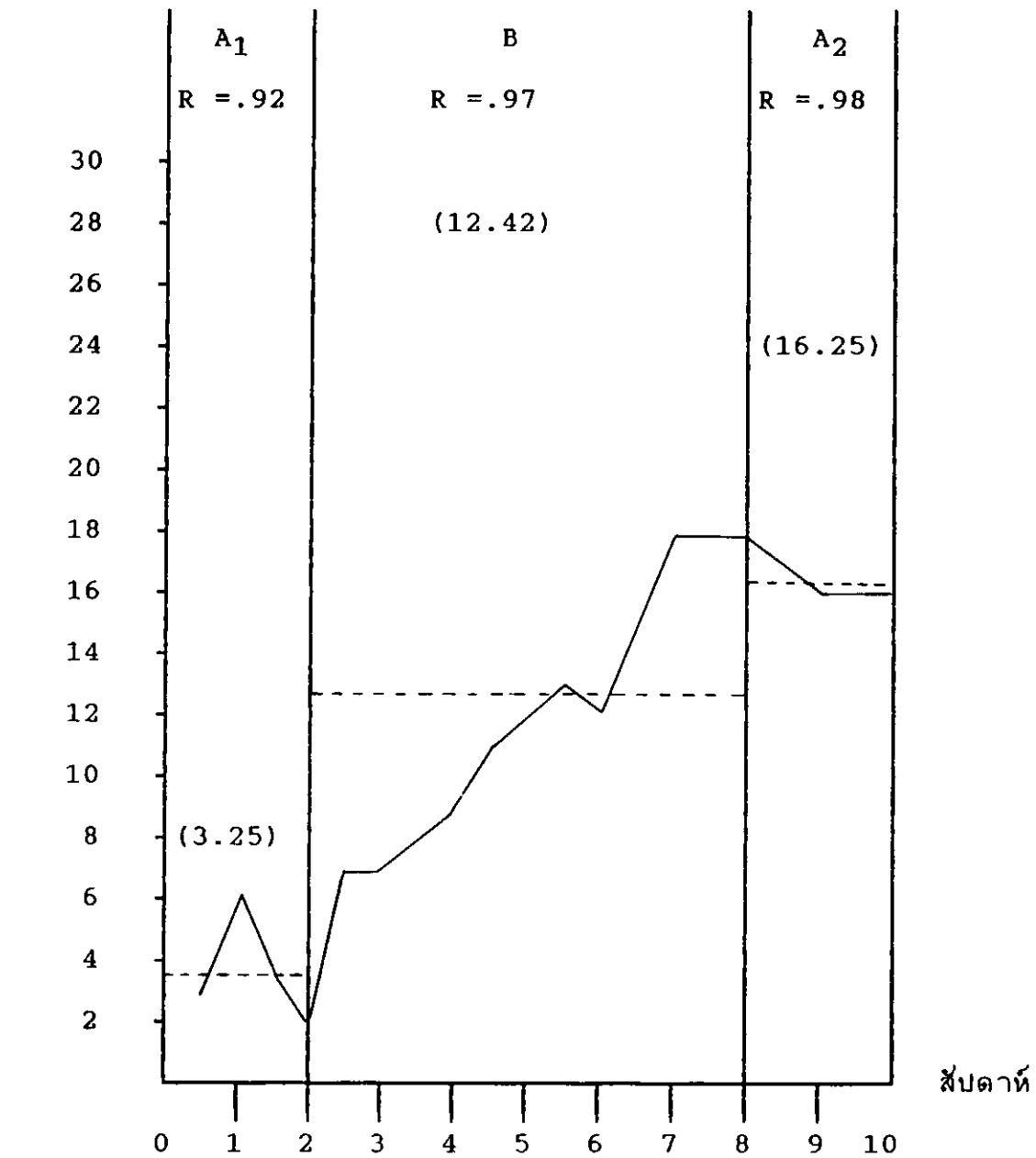
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมโดยรวมของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง
ทางสังคม

นักเรียน คนที่	พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม		ผลต่างของพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้าน คารวะธรรม
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	
1	72	15	57
2	71	14	57
3	63	20	43
4	71	18	53
5	77	18	59
6	67	16	51
7	74	16	58
8	69	15	54
รวม	564	132	432

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

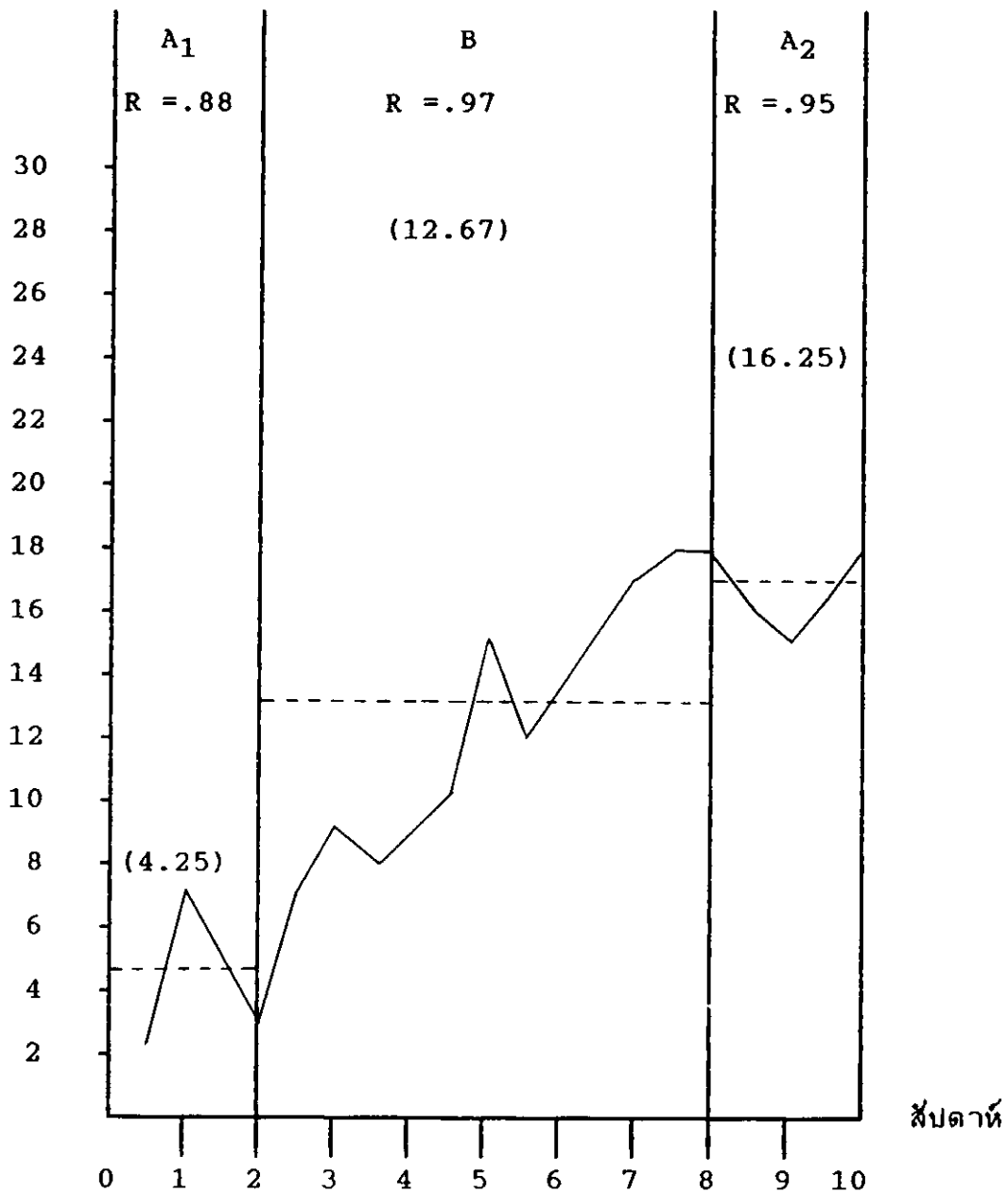

—— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 3 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวัง

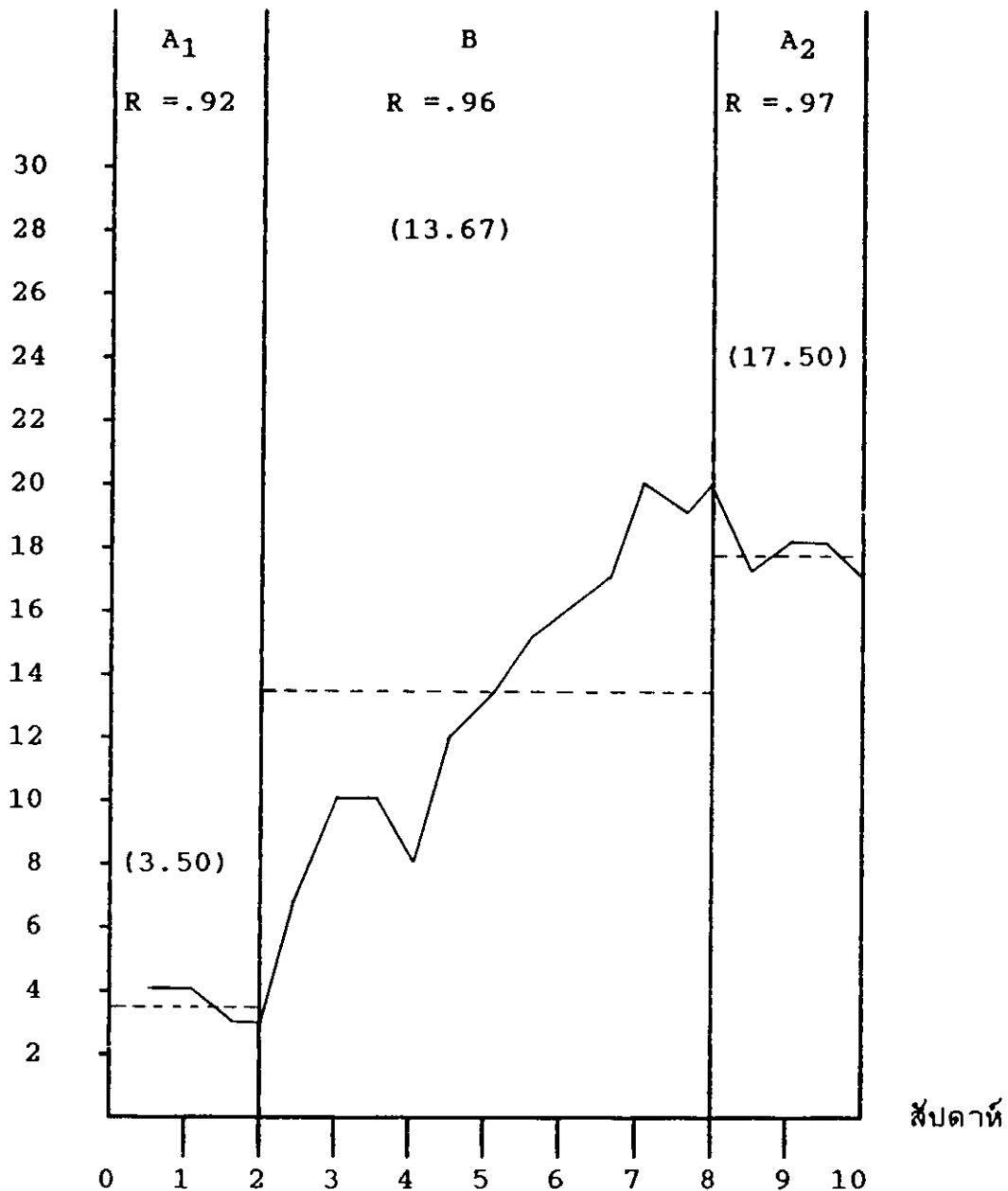

— ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 4 ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระมัดระวังของ
นักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

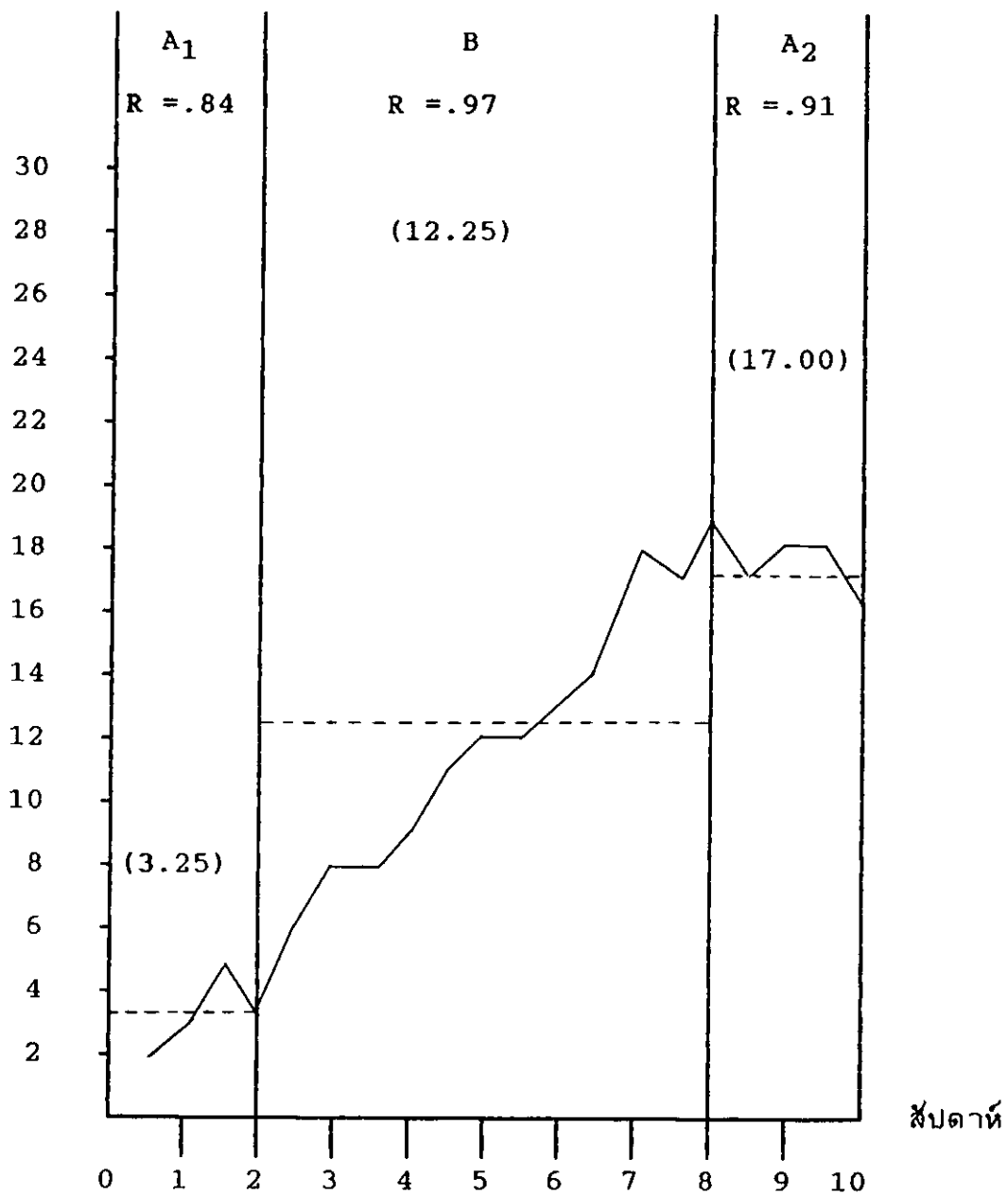

—— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 5 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

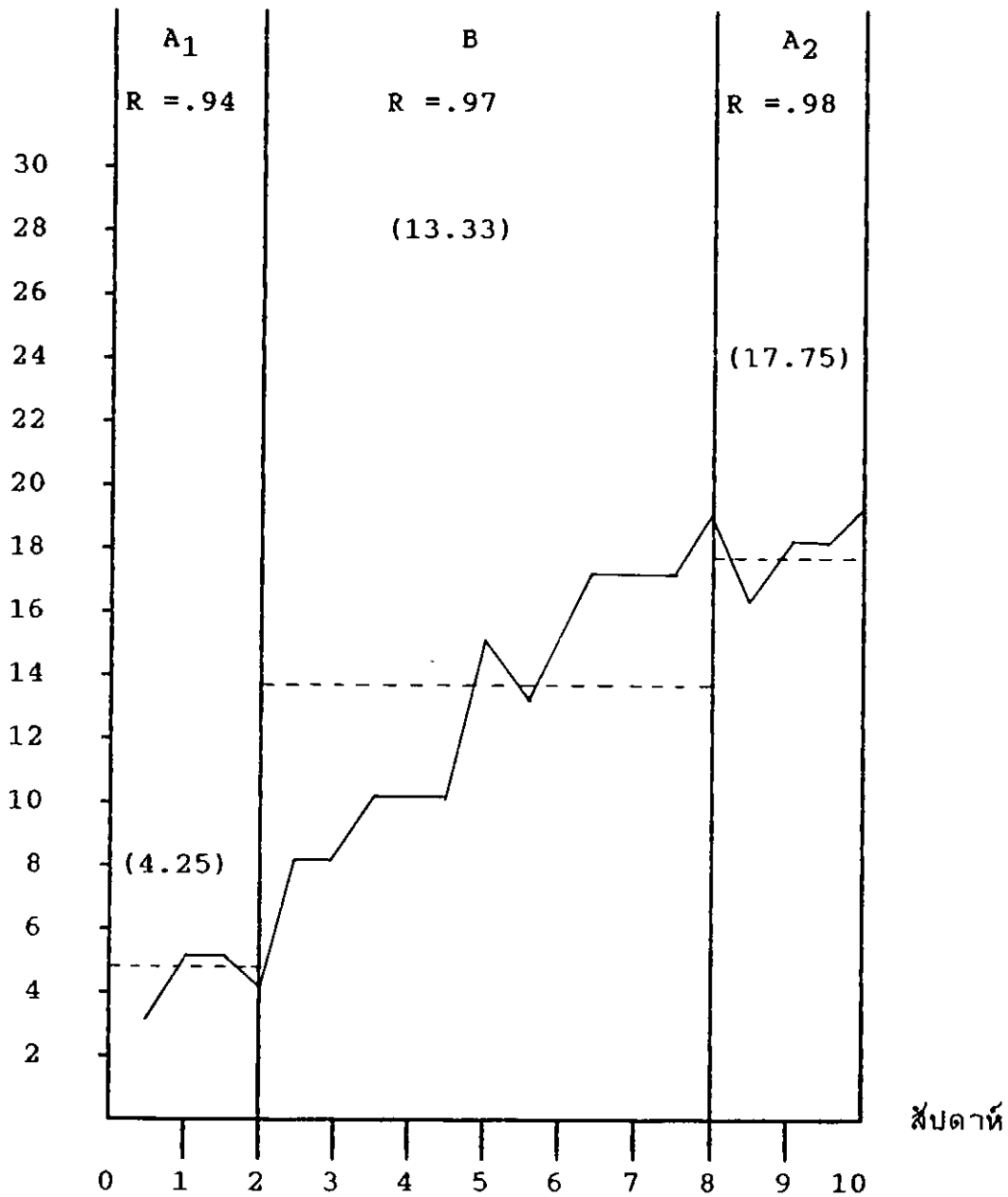
ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

- ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 6 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

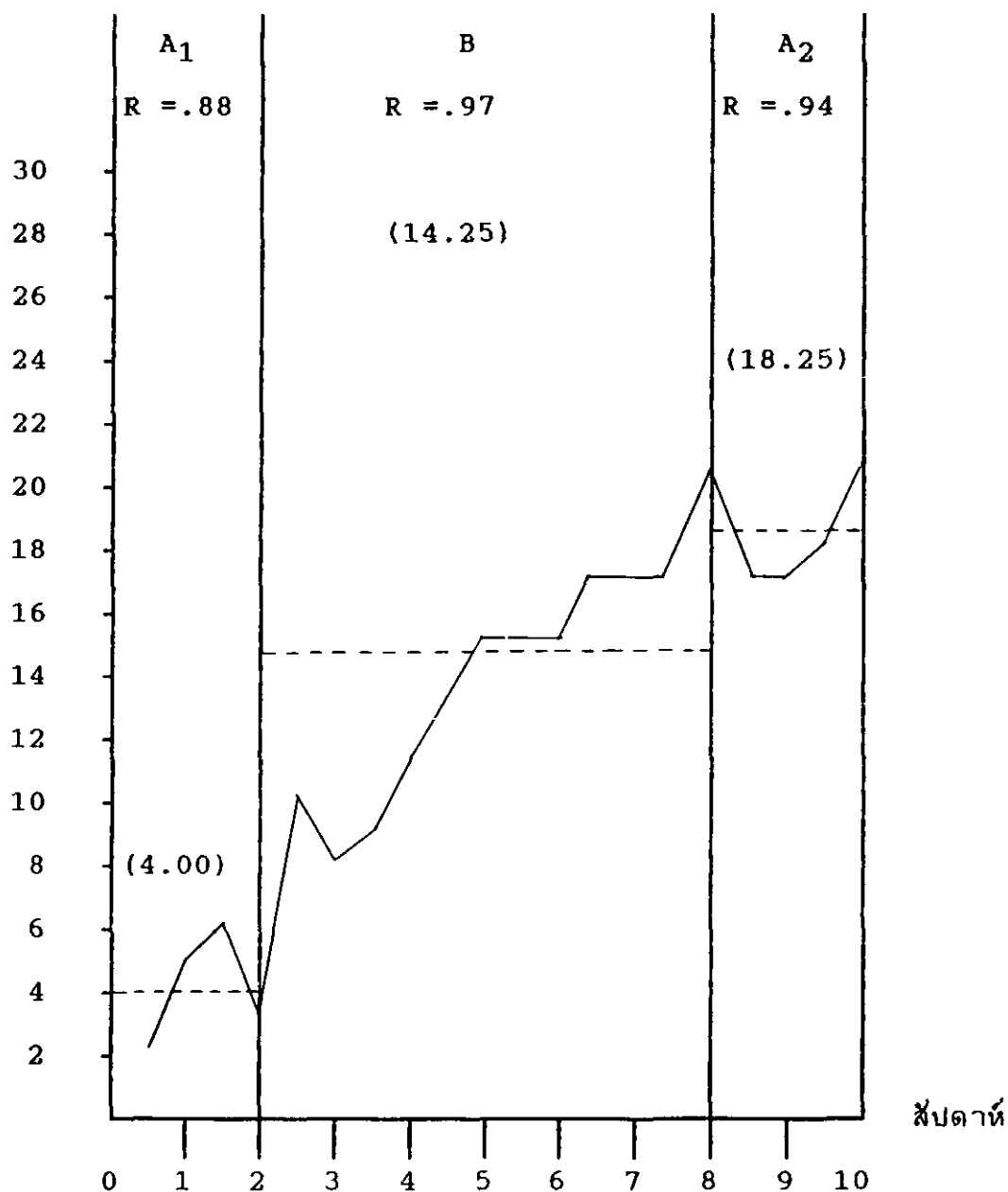

— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 7 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

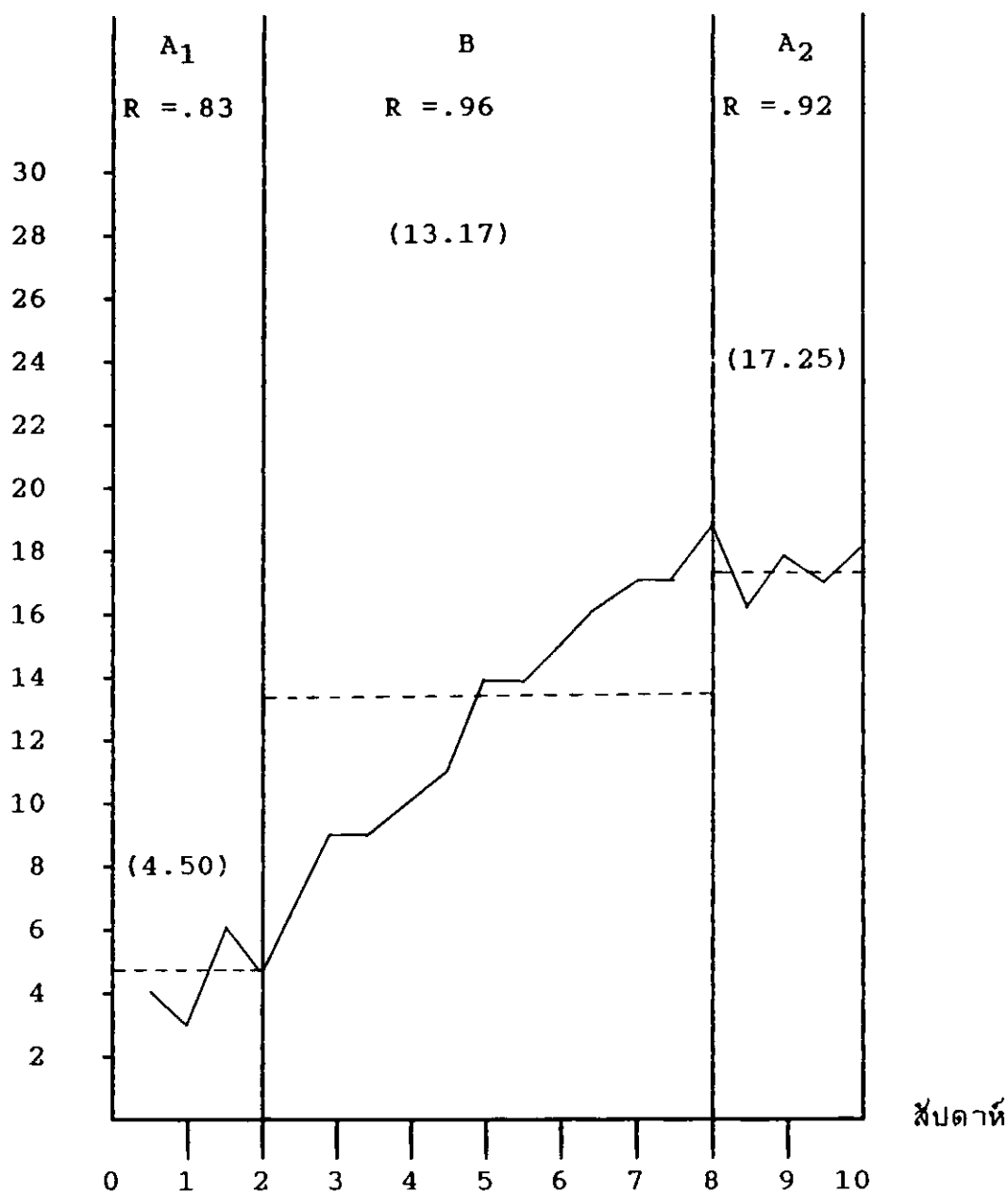

—— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 8 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระแวดระวัง

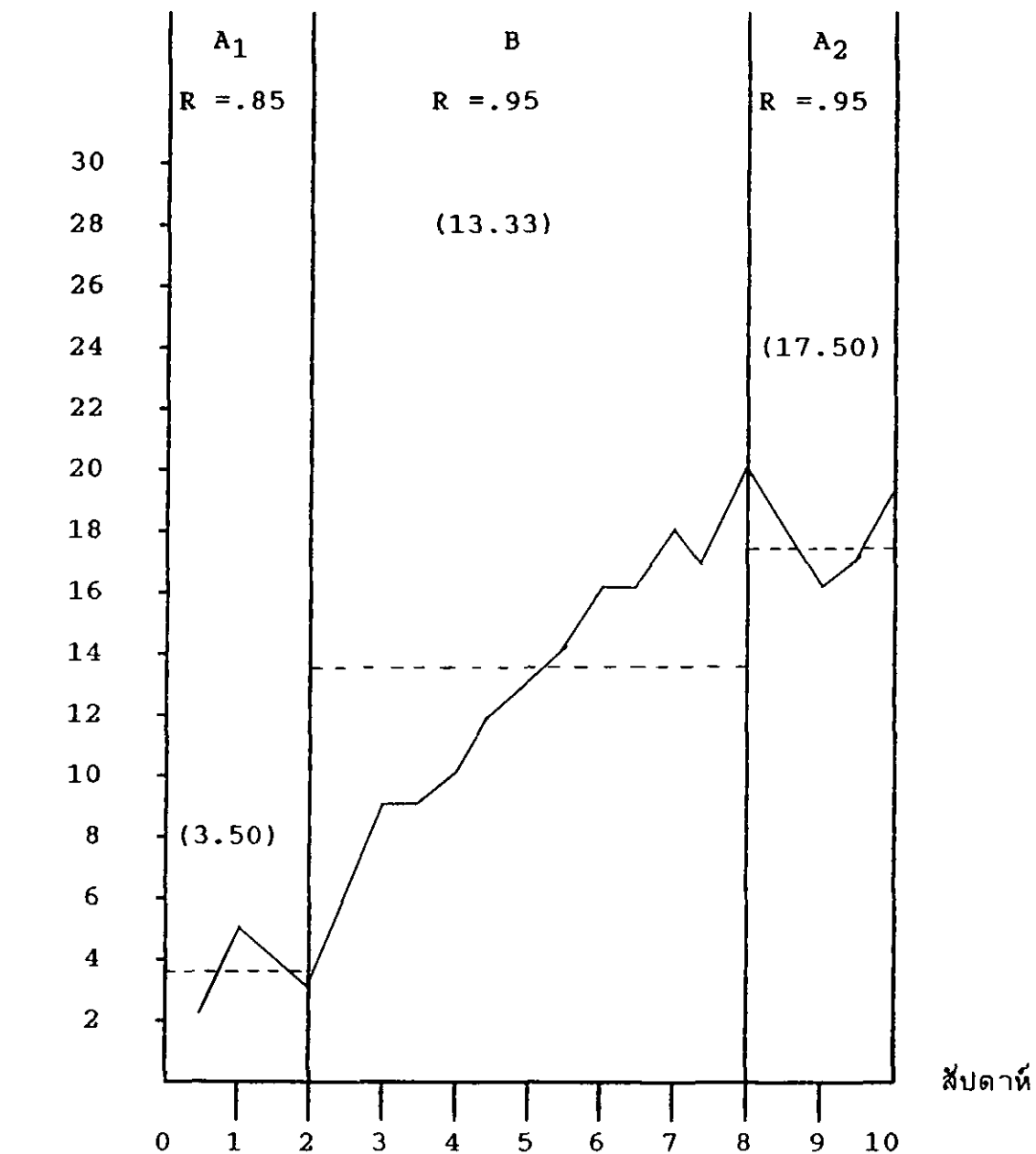

— ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระแวดระวังของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระแวดระวังของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 9 ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านความระแวดระวังของ
นักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

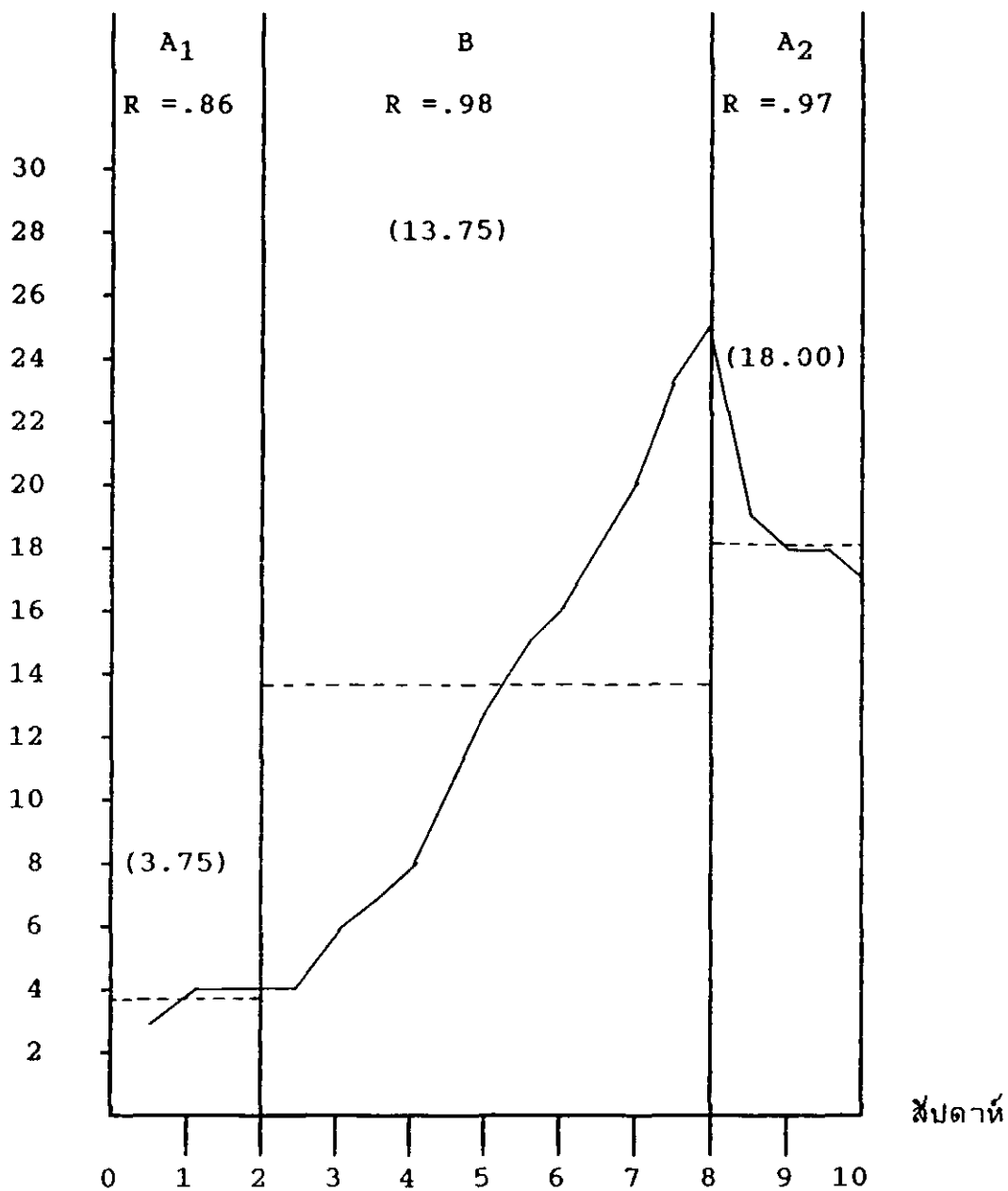

— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 10 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

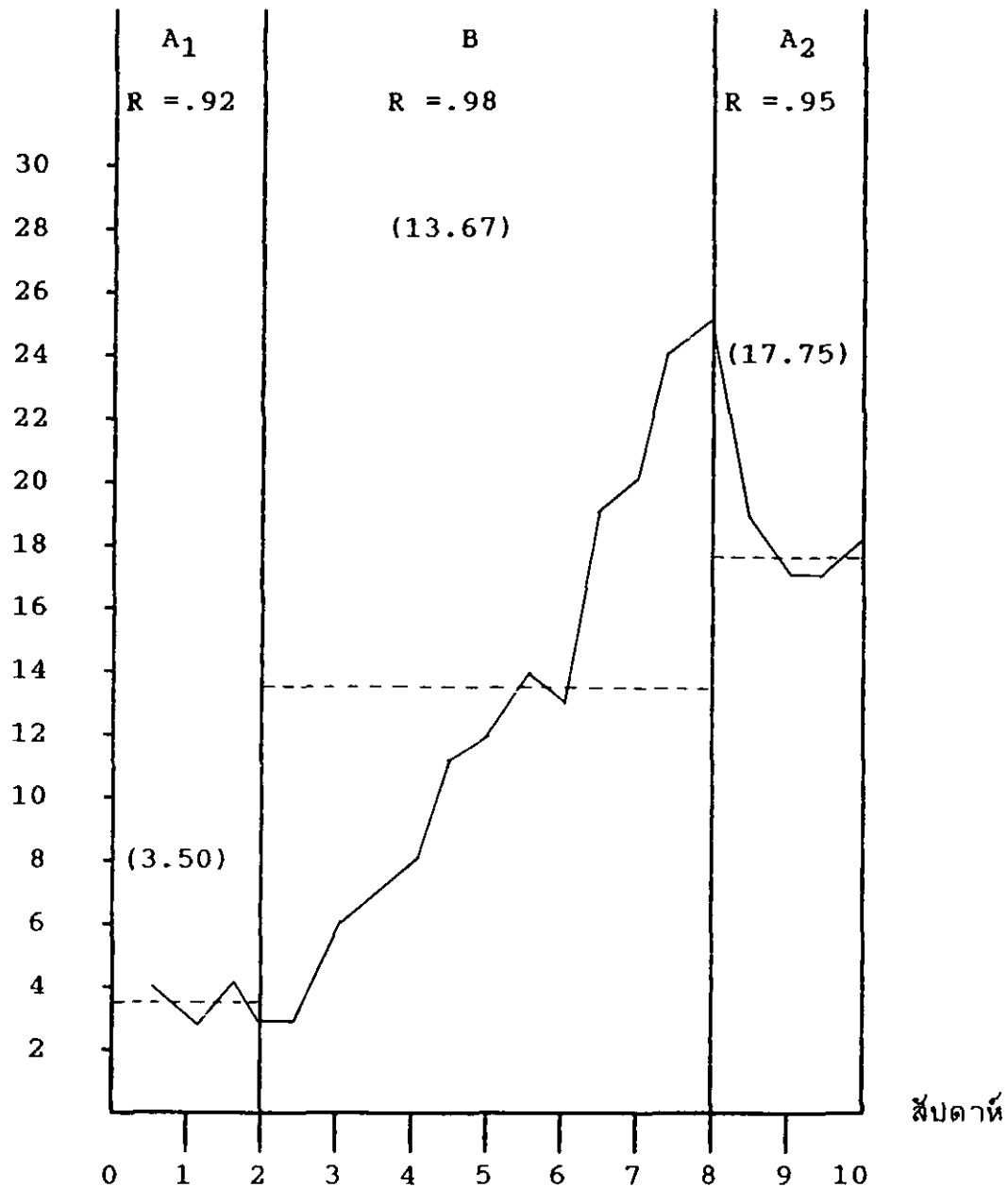

—— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 11 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน

ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน

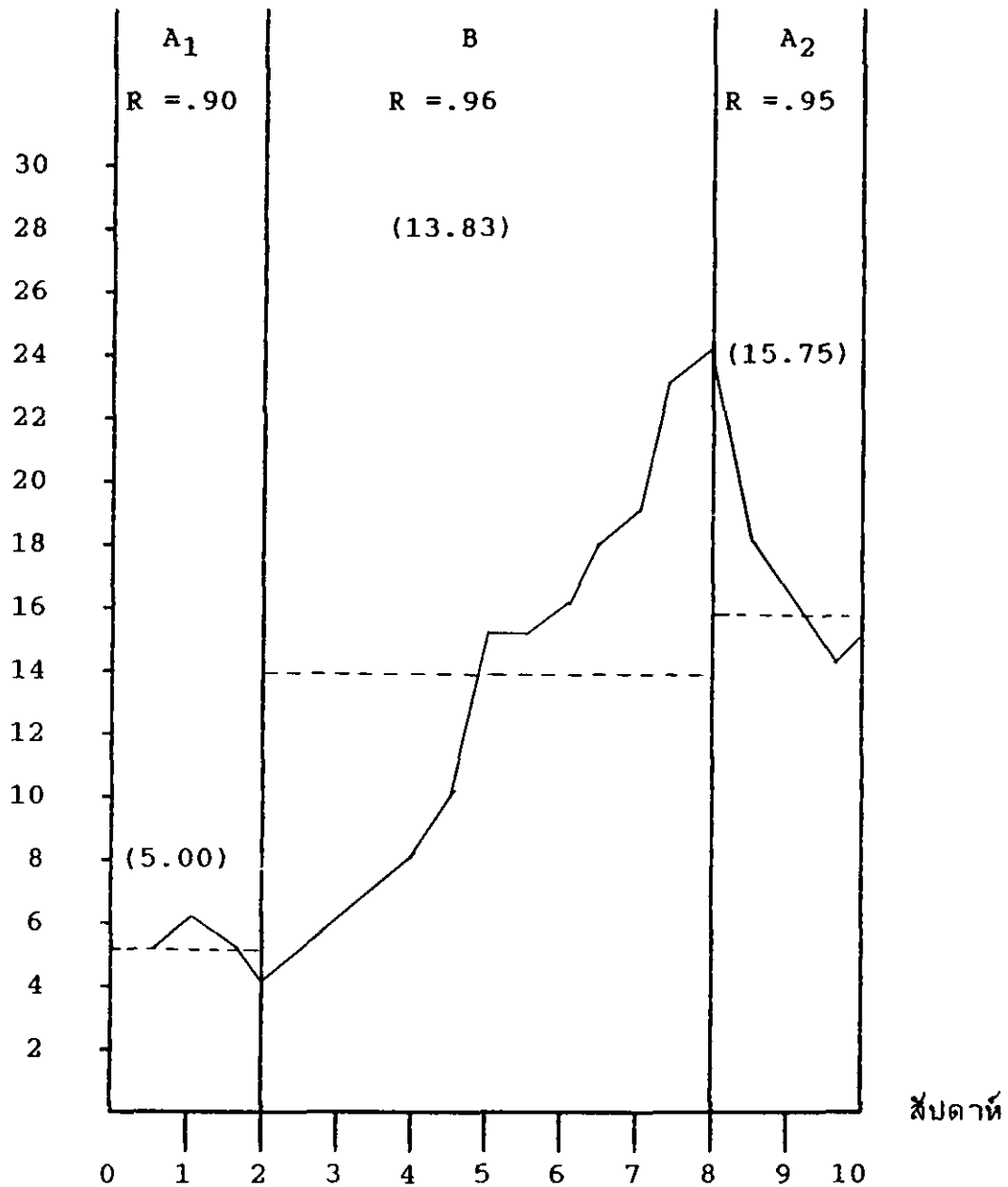
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 12 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ

นักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ

การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคารวะธรรม

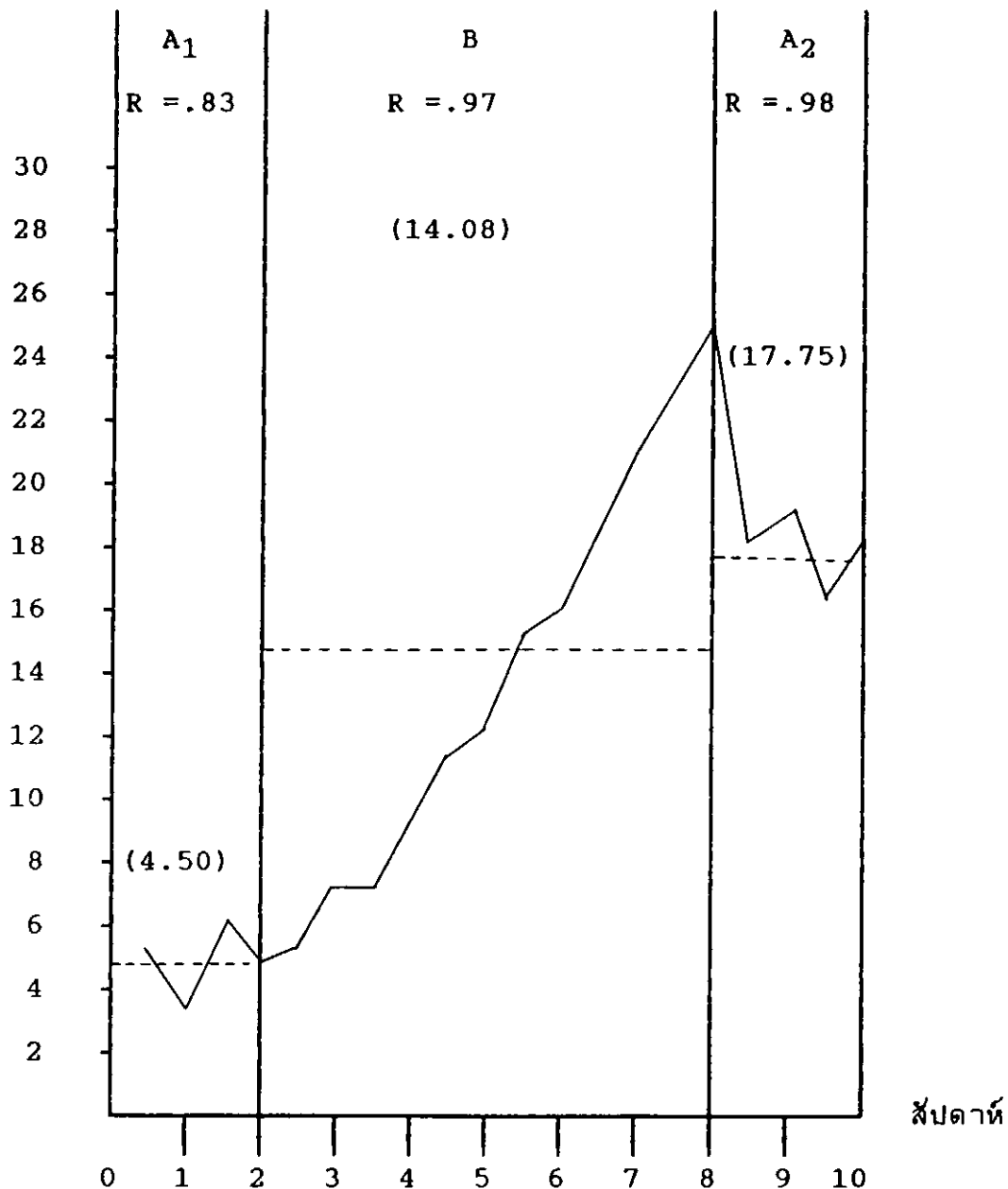

—— ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 13 ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านภาวะธรรม

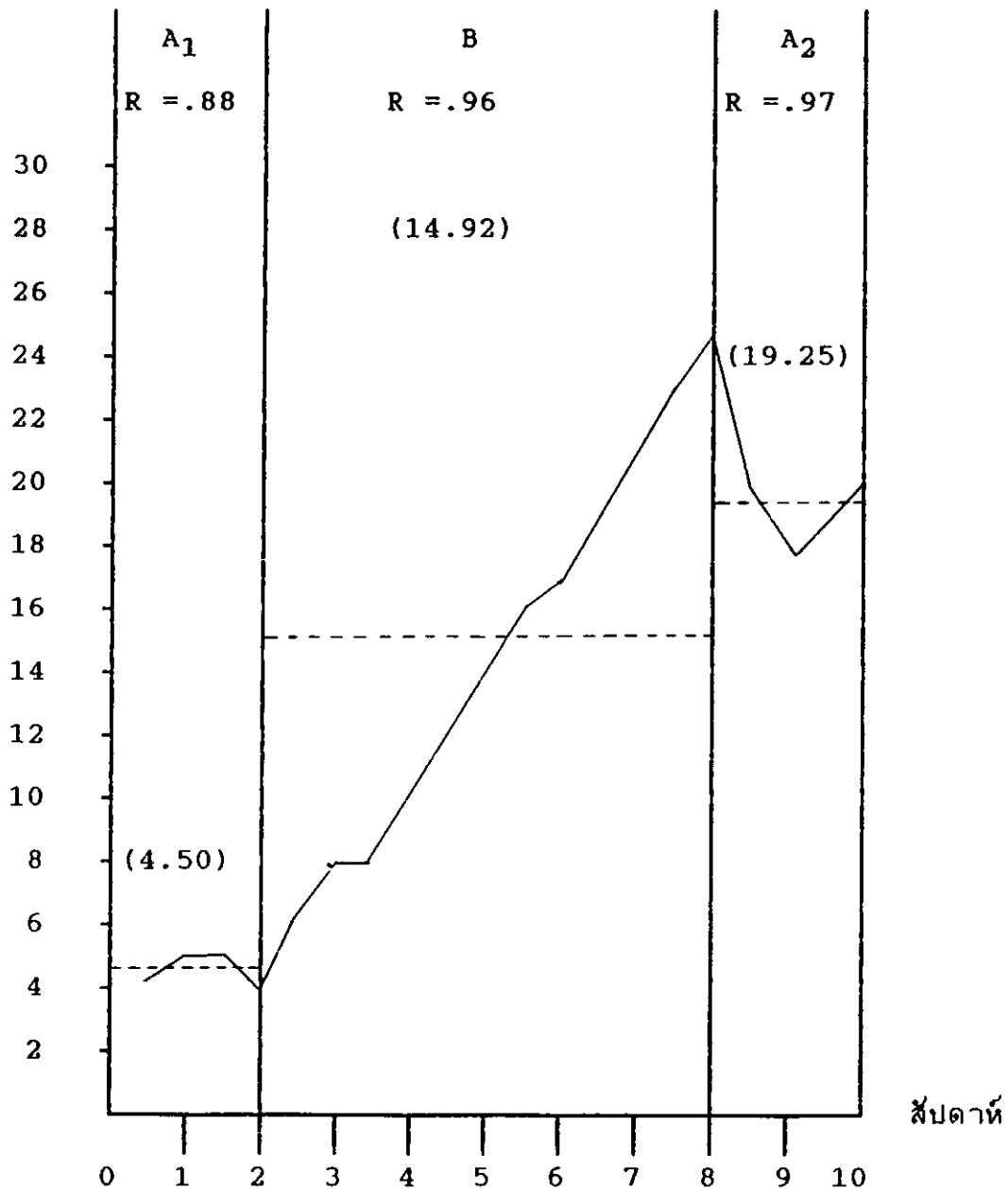

—— ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านภาวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านภาวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 14 ความถี่ของพฤติกรรมประจำสัปดาห์โดยด้านภาวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

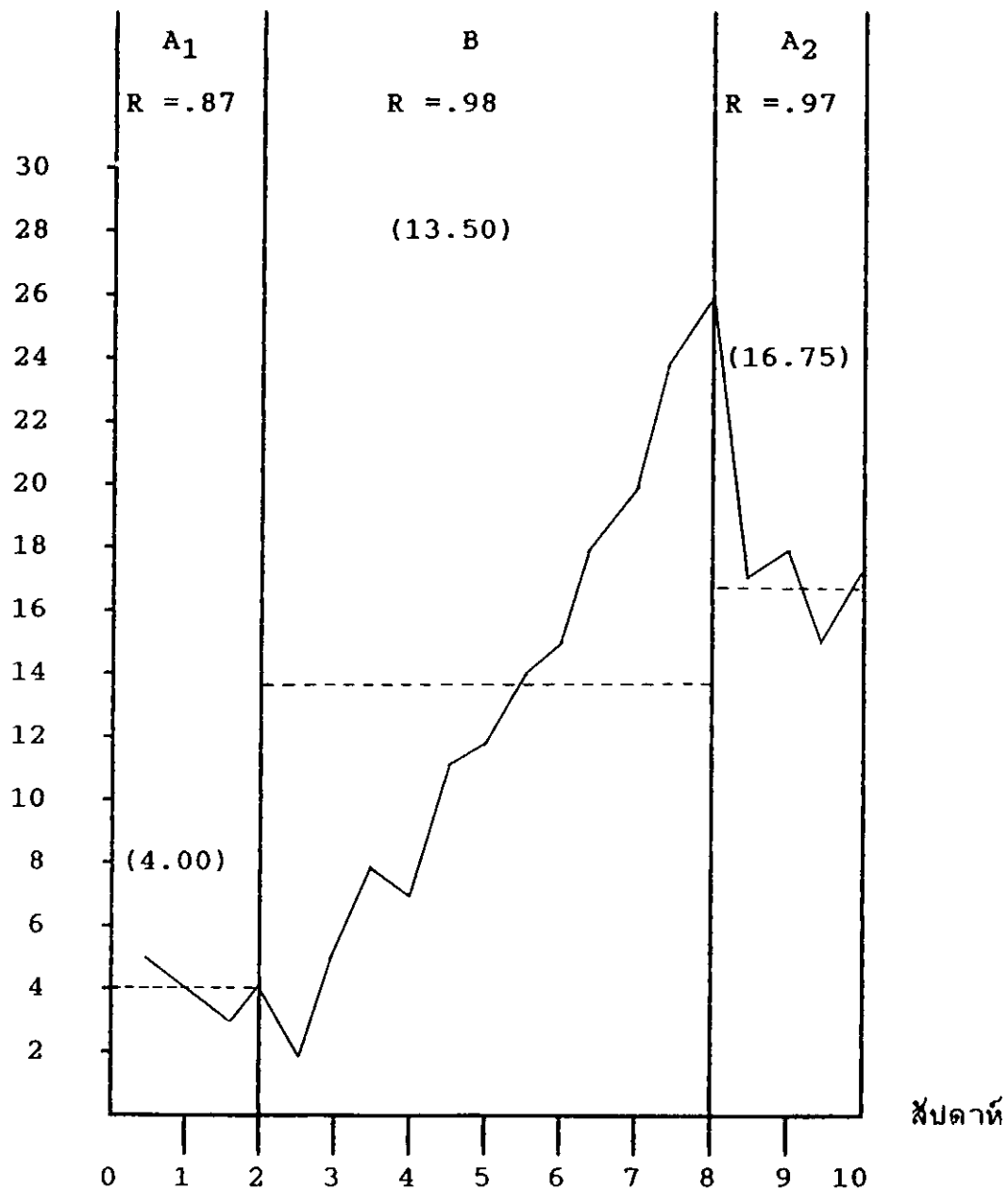
ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

- ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 15 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปโดยด้านคารวะธรรม

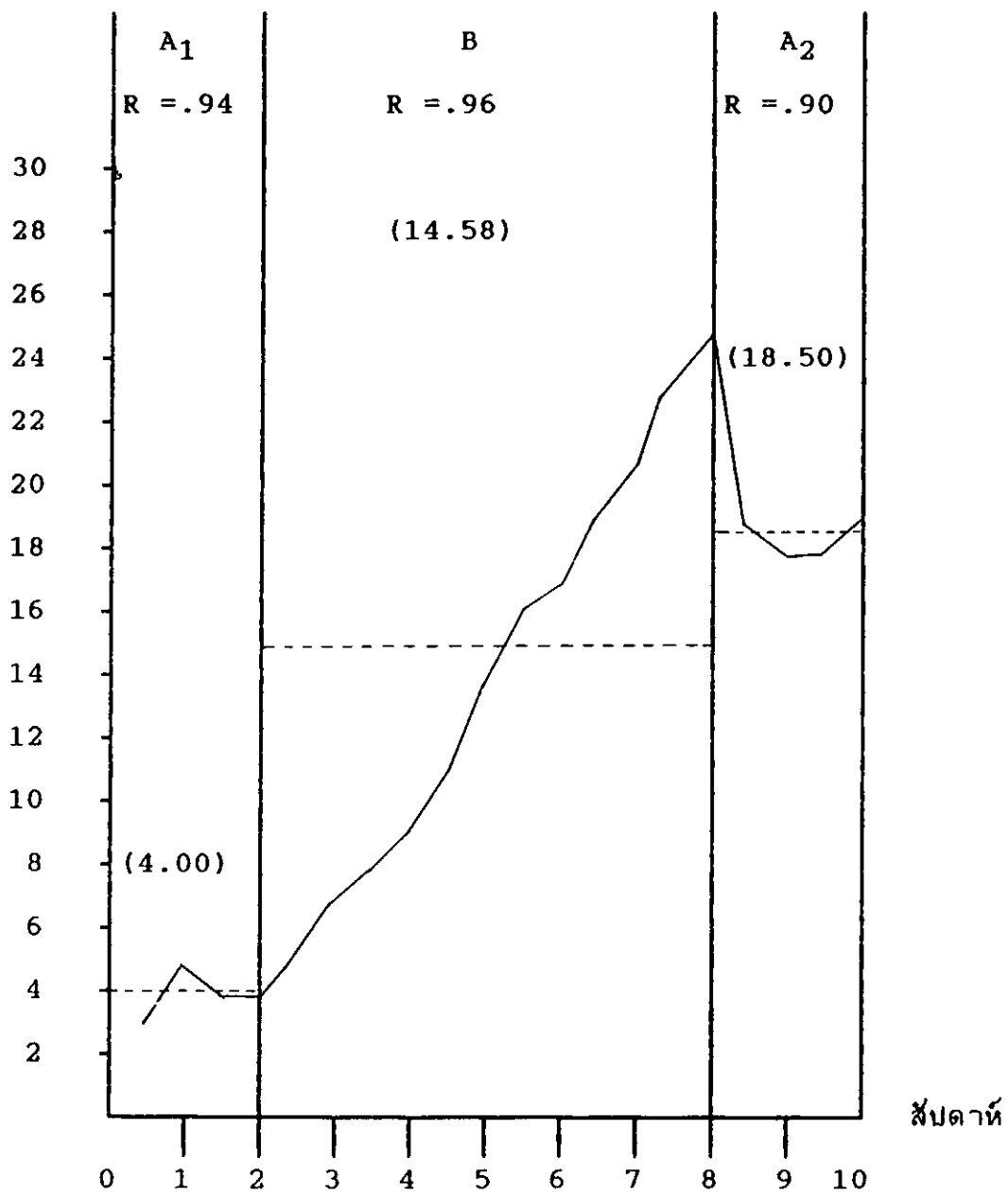

— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปโดยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปโดยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 16 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปโดยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

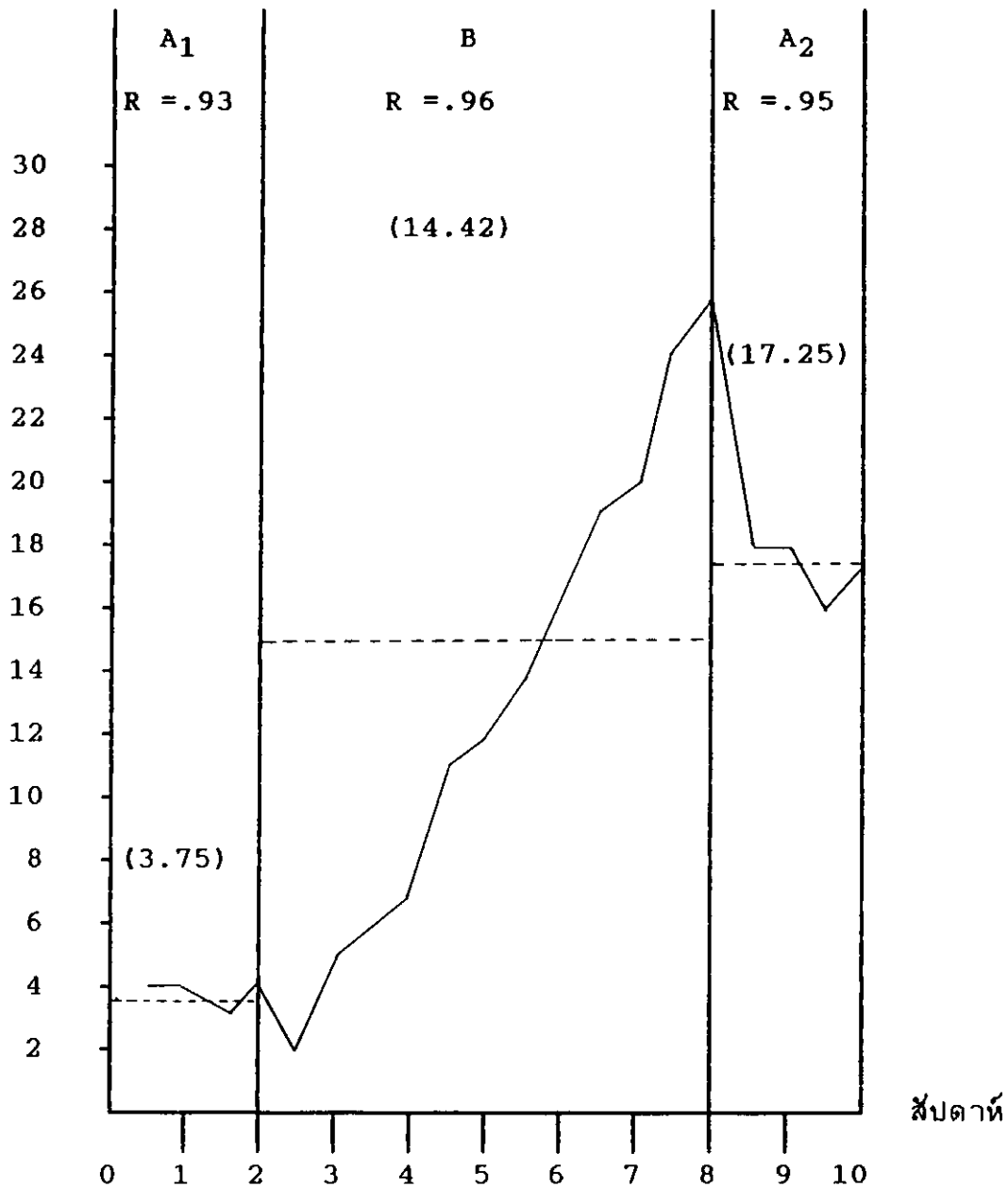

— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 17 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรม

— ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละสัปดาห์

----- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของนักเรียน
ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 18 ความถี่ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมของ
นักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับ
การเสริมแรงทางสังคมตลอด 3 ระยะ

ตาราง 8 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 1
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม						3
ขนม						4
ดินสอ						
ผลไม้						1
ลูกอม					1	5
ดินสอสี	5					
วงเวียน		5				2
ไอศกรีม						
ไม้บรรทัด		4	4	3		
บะหมี่ซอง					5	
ไส้ดินสอกด	2	1	1	2	2	
สมุดปกอ่อน						
สมุดปกแข็ง	3	2	2		4	
ยางลบหมึก	4		3	5		
ปากกาลูกสีน						
ยางลบดินสอ		3	5	4	3	
กล่องไส้ดินสอ	1			1		
หนังสือการ์ตูน						
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 9 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 2
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม	2			5	1	5
ขนม				2		
ดินสอ						
ผลไม้				3	5	4
ลูกอม						
ดินสอสี						
วงเวียน	5					
ไอศกรีม						
ไม้บรรทัด		2				2
บะหมี่ซอง		4	2	4	2	
ไส้ดินสอกด		3				
สมุดปกอ่อน						
สมุดปกแข็ง	1	1	1	1	3	1
ยางลบหมึก			3			
ปากกาลูกสี	3	5	5			3
ยางลบดินสอ						
กล่องใส่ดินสอ	4		4		4	
หนังสือการ์ตูน						
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 10 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 3
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม	5				5	3
ขนม				5		4
ดินสอ			5			
ผลไม้						1
ลูกอม						5
ดินสอสี						
วงเวียน						2
ไอศกรีม						
ไม้บรรทัด						
บะหมี่ซอง						
ใส่ดินสอกด			4			
สมุดปกอ่อน	2	5		4	4	
สมุดปกแข็ง	3	4		2	2	
ยางลบหมึก		2	1			
ปากกาลูกสี	4	1	2	1	1	
ยางลบดินสอ						
กล่องใส่ดินสอ	1	3	3	3	3	
หนังสือการ์ตูน						
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 11 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 4
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม						
ขนม					4	
ดินสอ	3					
ผลไม้					3	2
ลูกอม						
ดินสอสี						
วงเวียน			3			
ไอศกรีม			2			
ไม้บรรทัด	4					
บะหมี่ซอง			4			
ไส้ดินสอกด						
สมุดปกอ่อน		2		3		
สมุดปกแข็ง	5	3		4	5	5
ยางลบหมึก		4		5		3
ปากกาลูกสี่	2	5	5	2	2	4
ยางลบดินสอ						
กล่องใส่ดินสอ	1	1	1	1	1	1
หนังสือการ์ตูน						
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 12 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 5
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม						
ขนม						
ดินสอ	5					
ผลไม้						
ลูกอม						
ดินสอสี		5			5	
วงเวียน						
ไอศกรีม						
ไม้บรรทัด	4					
เบรหมีซอง						
ใส่ดินสอกด				5	4	5
สมุดปกอ่อน		4	5	4	3	4
สมุดปกแข็ง	1	1	3	3		3
ยางลบหมึก			4			
ปากกาลูกสีน	2	2	2	2	2	2
ยางลบดินสอ						
กล่องใส่ดินสอ	3	3	1	1	1	1
หนังสือการ์ตูน						
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 13 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 6
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม						
ขนม						
ดินสอ						
ผลไม้						
ลูกอม						
ดินสอสี	1					
วงเวียน						
ไอศกรีม		4				
ไม้บรรทัด	3			3		
บะหมี่ซอง	5				4	4
ใส่ดินสอกด						
สมุดปกอ่อน						
สมุดปกแข็ง	4	1	3	4	2	
ยางลบหมึก		2	1			2
ปากกาลูกสี			5	5	5	5
ยางลบดินสอ						
กล่องใส่ดินสอ	2	3	2	1	1	1
หนังสือการ์ตูน		5	4	2	3	3
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 14 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 7
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม	4	4	2		5	5
ขนม						
ดินสอ						
ผลไม้	2	2	3		2	2
ลูกอม						
ดินสอสี						
วงเวียน						
ไอศกรีม	5		5			
ไม้บรรทัด				3		
บะหมี่ซอง		5			4	4
ไส้ดินสอกด						
สมุดปกอ่อน						
สมุดปกแข็ง				4		
ยางลบหมึก				5		
ปากกาลูกสี						
ยางลบดินสอ						
กล่องไส้ดินสอ	1	1	1	1	1	1
หนังสือการ์ตูน	5	3	4	2	3	3
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 15 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 คนที่ 8
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
นม	2	5	4	4	4	4
ขนม						
ดินสอ						
ผลไม้						
ลูกอม						
ดินสอสี						
วงเวียน						
ไอศกรีม						
ไม้บรรทัด						
บะหมี่ซอง						
ไส้ดินสอกด						
สมุดปกอ่อน			1	2	2	2
สมุดปกแข็ง	1	1	2	1	1	1
ยางลบหมึก						
ปากกาลูกสี	3	4	5	5	5	5
ยางลบดินสอ						
กล่องไส้ดินสอ	4	2	3		3	3
หนังสือการ์ตูน	5	3		3		
อื่น ๆ (ระบุ)						

ตาราง 16 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 1
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	1	3	3	5	5	4
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	2	2	2	2	2	2
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	4	5	5	4	4	5
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	3	1	1	1	1	1
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	-	-	-	-	-	-
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	5	4	4	3	3	3

ตาราง 17 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 2
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	2	2	-	3	4	4
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	5	3	2	4	-	-
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	1	-	4	-	1	1
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	4	1	1	2	3	5
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	-	5	5	5	5	3
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	3	4	3	1	2	2

ตาราง 18 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 3
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	3	2	-	5	5	-
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	4	1	1	2	3	2
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	1	3	2	4	1	1
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	-	-	4	1	4	5
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	5	4	3	-	-	3
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	2	5	5	3	2	4

ตาราง 19 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 4
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	-	4	2	4	3	4
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	3	3	3	2	2	-
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	2	-	4	5	-	1
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	1	1	1	1	1	3
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	5	5	5	-	5	2
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	4	2	-	2	4	5

ตาราง 20 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 5
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	2	1	5	2	5	2
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	1	4	2	3	3	2
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	3	2	1	1	1	1
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	4	5	4	-	4	4
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	-	3	3	5	-	-
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	5	-	-	4	2	5

ตาราง 21 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 6
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	4	4	1	1	2	2
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	2	3	4	3	3	5
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	3	1	3	2	1	1
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	1	2	5	4	4	-
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	5	5	2	5	5	4
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	-	-	-	-	-	3

ตาราง 22 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 7
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	5	3	3	3	3	4
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	3	5	5	5	5	5
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	5	2	2	4	2	2
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	2	4	4	2	4	3
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	1	1	1	1	1	1
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	-	-	-	-	-	-

ตาราง 23 แสดงการเลือกตัวเสริมแรงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 คนที่ 8
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม

ตัวเสริมแรง	สัปดาห์ที่					
	1	2	3	4	5	6
การให้ครูกล่าวคำชมเชย	1	5	1	1	1	4
การให้เพื่อนปรบมือชมเชย	4	4	4	4	2	5
การให้ครูยิ้มและกล่าวคำชมเชย	5	2	5	3	4	1
การให้ครูและเพื่อนปรบมือชมเชย	2	1	3	5	3	2
การให้ครูแตะไหล่และกล่าวคำชมเชย	3	3	2	2	5	3
การให้เพื่อนยกนิ้วให้และกล่าวคำชมเชย	-	-	-	-	-	-

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวศุภมาศ เพชรสมบัติ
วัน เดือน ปีเกิด	21 มีนาคม 2513
ที่อยู่ปัจจุบัน	155 หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภอกอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอกอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 27120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปราชญ์กัลยาณี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2533	การศึกษาระดับบัณฑิต (วิชาเอกการประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2539	การศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร